

**Stockholms
stad**

Gröndalsstråket

2022

Granskningsversion

2022-09-01

**Ekologisk utredning
Gröndalsstråket,
Förstudie NVI enligt SIS
199000:2014, med tillägg
ekologisk riskanalys**

Uppdragsnr: 3183015797	Förstudie Ekologisk utredning Gröndalsstråket Rapport 2022
Daterad: Granskningsversion 2022-09-01	
Reviderad: Synpunkter från Exploateringskontoret införda	
Handläggare: Ylva Kjellin	

RAPPORT

**Ekologisk utredning Gröndalsstråket,
Förstudie NVI enligt SIS 199000:2014, med tillägg ekologisk riskanalys, samt
konsekvensbedömning**

Konsult/kontakt

Ekologigruppen
Åsögatan 121
11624 Stockholm
0852520100
www.ekologigruppen.se
eko@ekologigruppen.se

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

Medverkande konsulter
Anders Haglund (uppdragansvarig)
Rikard Anderberg, Adrian Baggström, Mandus Wester.
Intern kvalitetsgranskning: Anders Haglund – 20220829 och
Rikard Anderberg 20220830
Foton, kartor och illustrationer: Ekologigruppen, om inget annat
anges.

Stockholms stads projektgrupp:

Exploateringskontoret:
Beställare/kontaktperson: Britt Berntson

**Stockholms
stad**

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	6
Metod	7
Naturvärdesinventering	7
Osäkerheter i bedömningen	9
Resultat	10
Allmän beskrivning av området	10
Naturvårdsstatus och övriga utpekanden	13
Habitatnätverk och grön infrastruktur	14
Naturvärdesobjekt	15
Förekomst av prioriterade naturkvalitéer	20
Landskapsobjekt	21
Naturvårdsarter	21
Naturvårdsträd och alléer	29
Konsekvensbeskrivning av planförslaget	33
Utgångspunkter och projektförslag	33
Naturvärdesobjekt, ESBO och skyddsvärda ekar	33
Skyddsvärda arter	36
Möjligheter för spridning för olika artgrupper	37
Samlad bedömning av ekologiska projektrisker	38
Rekommendationer och upplysningar	42
Lagstiftning	42
Förslag till anpassningar och åtgärder	43
Förslag till kompensation	44
Förslag till ytterligare utredningar	44
Referenser	46

Bilaga 1. Objektskatalog

Bilaga 2. Katalog naturvårdsarter

Bilaga 3. Konsekvensskala för bedömning av påverkan på värden

Bilaga 4. Metodik Naturvärdesinventering SIS

Bilaga 5. Fågelarter ej relevanta för områdets naturvärden

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms stad, genomfört en naturvärdesinventering (NVI) på förstudienivå i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014) i Gröndalsstråket. Inventeringsområdet ligger i stadsdelen Gröndal i sydvästra delen av Stockholms stad.

Målet med den ekologiska utredningen har framför allt varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden, samt att identifiera projektrisker kopplade till naturvärdena i samband med projekt som omfattar ny bebyggelse i området. Många av projekten är i tidigt skede eller bara på tidigt idéstadium. Parallellt med arbetet med naturvärdesinventeringen så har ekologiska spridningssamband och den nya planerade bebyggelsens påverkan på dessa utretts. Syftet med utredningarna är att bättre kunna beakta den gröna infrastrukturen och ekologiska aspekter i de kommande markanvisnings- och detaljplaneprocesserna och att få ett bra kunskapsunderlag för analys av ekologiska spridningsvägar.

Ett kort fältbesök har genomförts i månadsskiftet april-maj inom det 245 ha stora utredningsområdet (57 % av ytan). Störst fältinsats gjordes i och i anslutning till de utpekade projektområdena. Inga objekt har i fält genomsökts med den noggrannhet som krävs enligt SIS standard på fältnivå, därför har samtliga objekt som ingår i rapporten preliminär bedömning vad gäller naturvärde. Störst osäkerhet gäller givetvis de områden som inte alls besökts i fält.

Utredningsområdet är centrerat kring Vintervikens öppna dalgång som på ömse sidor är kantad av lövrika skogar. Norr om Vinterviken är det sammanhängande skogsområdet uppbrutet av bebyggelse kring Fregattvägen. Den nordligaste delen av utredningsområdet utgörs av bebyggt område med omgivande skogbevuxna grönytor vid Ekensberg. I väst och norr vetter området mot Mälarens stränder.

Vinterviken är kanske framför allt förknippat för med Alfred Nobels verksamhet under 1800-talet. Här tillverkades sprängämnen mellan åren 1865-1920 och industribebyggelsen från denna tid finns kvar än idag. En viktig effekt av industriverksamheten är att skogarna i området skyddades från bebyggelse genom att dynamitfabriken utgjorde en säkerhetsrisk. Skogarna i området är till stor del starkt påverkade av beteshävd, som sannolikt upphörde i början av 1900-talet. På lite näringsrikare marker norr om Vintervikens dalgång finns före detta ekhagar som nu slutit sig och har karaktär av ekskog. I dessa skogar finns idag en mycket stor mängd gamla ekar, varav många är ihåliga. Antalet gamla ekar i området är det största i kommunen näst efter Nationalstadsparken. I områden med tunnare jordtäckte växer gamla tallskogar som ofta har inslag av gammal senvuxen ek. Även dessa skogar bär spår av forna tiders bete då betesgynnade växtarter finns kvar här och där i markvegetationen. Längst i öster nära E4/E20 finns ett bergigt parti med hållmarkstorräng som förr nyttjats som betesmark, där det bara står enstaka träd. Naturtypen är mycket ovanlig i staden. I Ekensberg i norra delen av utredningsområdet utgörs skogarna främst av tallskogar med inslag av ek. Även mindre objekt med ädellövträdsominerad skog förekommer i området.

Stora delar av utredningsområdet hyste enligt preliminär bedömning högsta eller högt naturvärde. I de fältbesökta delarna upptar dessa värdeklasser hela två tredjedelar av ytan. Inkluderas de ej fältbesökta delarna är andelen lägre, men detta beror sannolikt på en underskattning av naturvärdena, då det korta fältbesöket i området visade på en stor artmångfald med rik förekomst av naturvårdsarter. 25 % av ytan i utredningsområdet upptogs av objekt med påtagligt naturvärde. En stor del av ytan med lägre värde utgjordes av parkmark på före detta åkermark, som hyser höga värden för friluftslivet.

Samtliga objekt med högsta naturvärde (klass 1) utgjordes av äldre ekdominerade miljöer med stort inslag av gamla och ofta flerhundraåriga hålträd av ek. De 23 objekten med höga värden (89 ha) var mer heterogena. De utgjordes främst av naturtyper med hög grad av naturlighet som klassats som Natura-naturtyper. Knappa hälften av objekten i värdeklassen utgjordes av tallskog av naturtypen taiga. Dessa är naturligt förnygrade naturskogar som aldrig brukats med rationellt skogsbruk. Den moderna mänskliga påverkan som finns i skogarna var att död ved plockats bort, samt att vissa

partier var utsatta för slitage från besökare. Åtta objekt med högt naturvärde utgörs av ädellövskogsmiljöer. Naturtyperna utgjordes av nordlig ädellövskog och näringsrik ekskog. I objekten med högt värde fanns gamla träd men antalet mycket gamla träd och hålträd är få eller saknas och artrikedomen är genom detta inte lika hög som i objekten med högsta värde. Tre objekt omfattande 17 ha utgjordes av naturtypen hållmarkstorräng. Naturtypen är ovanlig och hotad i ett nationellt perspektiv och den stora ytan som påträffades i utredningsområdet är sannolikt de största kvarvarande partierna i hela Stockholms stad. Slutligen fanns bland objekt med höga naturvärden även två parkområden med förekomst av gamla ädellövträd. Klass 3-objekten (påtagligt naturvärde) i utredningsområdet domineras av relativt orörda tallskogar.

I området förekommer samtliga prioriterade naturtyper som listas i stadens handlingsprogram för biologisk mångfald inklusive arter kopplade till dessa:

- Artrika naturtyper med lång kontinuitet såsom ekmiljöer, barrskogar, tallmiljöer förekommer rikligt och ängsmarker med prioriterade skyddsvärda arter förekommer.
- Ett stort inslag av olika vattenmiljöer såsom stränder, vattendrag, sjöar och kustvatten
- Bostadsnära vardagsnatur med artrika inslag, till exempel gamla värdefulla träd i parker.

I området har 127 naturvårdsarter påträffats. Bland dessa finns 51 arter som är skyddade enligt svensk lag och 37 rödlistade arter. Många av naturvårdsarterna är knutna till de gamla ekar och tallar som finns i området. Men här finns även flera arter som är knutna till andra ädellövträd och ängs- och betesmarker.

I bedömning av projektrisker togs en utgångspunkt från risk för att lagkrav utlöser förbud eller på ett allvarligt sätt förändrar förutsättningarna för bebyggelse inom förtätningsområdena. Den lagstiftning som berörs gäller generella biotopskydd, lagskydd för skyddsvärda träd, skyddade/fridlysta arter av olika artgrupper, samt generella miljöhänsyn kopplade till naturmiljöer med höga värden eller värde för spridningssamband. Då området hyser så pass hög andel områden med höga eller hösta värde var det inte så överraskande att projektriskerna bedömdes som mycket stora för sex av de nio projektområden som ingick i analysen. Endast i två projektområden bedömdes riskerna som låga och i ett område som stor. Det ska påpekas att i många av de mycket stora projektområdena är riskerna olika stora i olika delar av projektområdena.

Bland anpassningar för att uppfylla lagkrav föreslås följande åtgärder:

- Undvik i möjligaste mån att bebygga områden med högsta eller högt naturvärde då dessa kan omfattas av generellt skydd enligt 1 kap. § 1 Miljöbalken. Detta gäller majoriteten av projektområdena där bebyggelse föreslås förläggas till delar med lägre värden eller projektområdets gränser justeras. Vidare bör områden som på betydande sätt kan påverka ekologiska spridningssamband undantas från bebyggelse. Detta gäller i första hand projektområde H2.
- Det finns en stor risk att förekommande fladdermöss och fåglar kan innebära krav på förändring av planerna. Förslag till skyddsåtgärder kommer att behöva tas fram inom ramen för kommande artskyddsutredningar för fladdermöss och fåglar.
- Undvik att påverka områden med biotopskyddade dammar.
- I möjligaste mån bör bebyggelse placeras med hänsyn taget till särskilt skyddsvärda träd.

Följande fördjupande utredningar föreslås genomföras:

- Naturvärdesinventering fältnivå i samtliga projektområden utom möjligen A och K.
- Inventering och artskyddsutredning av fladdermöss och fåglar
- Detaljerad artinventering av naturvårdsarter och skyddsvärda träd (i naturvärdesklass 1-3).
- Naturvårdsanpassad plan för skydd och skötseln av naturmark inom utredningsområdet
- Detaljerad utredning av kompensationsåtgärder

I övrigt föreslås att det utreds hur spridningsvägarna kan bibehållas eller förbättras med hjälp av kompensationsåtgärder inom de kvarvarande grönytor. Eventuell bebyggelse av betesmarker bör kompenseras med anläggande av ängsmark på idag artfattiga gräsmarker. Ingrepp i värdefulla tall- och ekskogar bör kompenseras genom skydd och skötsel av kvarvarande skogsområden.

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms stad, genomfört en förstudie till naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014) i Gröndalsstråket. Inventeringsområdet ligger i stadsdelen Gröndal i sydvästra delen av Stockholms stad. Läge och avgränsning framgår av figur 1. Där framgår också områdets relation till kända naturvärden i omgivande landskap.

Målet med den ekologiska utredningen har framförallt varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden, samt att identifiera projektrisker kopplade till naturvärdena i samband med projekt som omfattar ny bebyggelse i området. Många av projekten är i tidigt skede eller bara på tidigt idéstadium. Parallellt med arbetet med naturvärdesinventeringen så har ekologiska spridningssamband och den nya planerade bebyggelsens påverkan på dessa utretts. Denna utredning redovisas också som separat rapport.

Syftet med utredningarna är att bättre kunna beakta den gröna infrastrukturen och ekologiska aspekter i det kommande markanvisnings- och detaljplanprocesserna och att få ett bra kunskapsunderlag för analys av ekologiska spridningsvägar..

Anders Haglund och Rikard Anderberg har genomfört fältarbete och upprättande av objektkatalog i uppdraget. Adrian Baggström har utfört kartarbete och GIS. Uppdragsansvarig har varit Anders Haglund.

Figur 1. Översiktskarta över utredningsområdets och förtätningsområdets läge. Inga i databaser kända objekt med nyckelbiotoper, skogliga naturvärdesobjekt, naturreservat, ängs- och betesmarksobjekt eller biotopskydd finns inom det område som illustreras i kartan. Strandskydd finns utmed Mälarens stränder.

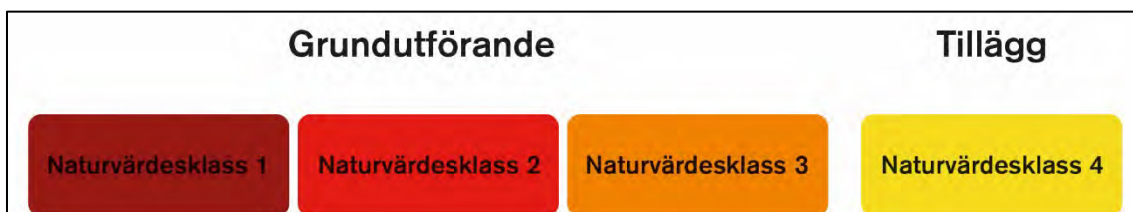
Tabell 1. Ambitionsnivåer inom SIS-NVI 199000:2014. Gulmarkerade delar är under arbete och resultatet redovisas inte i denna version av rapporten.

Kategori	Ambitionsnivå
Nivå	Fält
Detaljeringsgrad	Medel - minsta karterbara enhet 0,1 hektar
Tillägg	Naturvärdesklass 4
	Konsekvenser av framtida bebyggelseplaner
	Konsekvensutredning av planförslaget

Metod

Naturvärdesinventering

En naturvärdesinventering går ut på att kartlägga områden som är betydelsefulla för biologisk mångfald och värdera dem utifrån en standardiserad skala från 1 till 3 eller 4 (figur 2). Bedömningen utgår från områdets biologiska kvaliteter och vilka arter som utnyttjar det. Metoden sammanfattas i bilaga 4 och beskrivs i detalj i SIS rapport (SS 199000:2014).

Figur 2. I en NVI enligt SIS värderas naturområdets betydelse för biologisk mångfald i en tre- eller fyrgradig skala där objekt med klass 1 har högsta naturvärde.

Avgränsningar

I en NVI enligt SIS-standard ingår endast kartläggning av områden med värde för biologisk mångfald. Kartläggning av andra ekosystemtjänster ingår inte. Bedömningen beskriver det aktuella naturvärdet. Historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms ej.

SIS naturvärdesinventering kan genomföras med olika nivåer, detaljeringsgrader och tillägg. Upplägget i detta uppdrag visas i tabell 1.

För geografisk avgränsning av NVI och av de olika tilläggen som ingår i uppdraget se figur 1 och tabell 1.

En enklare bedömning av landskapssamband (landskapsobjekt) brukar ofta ingå i naturvärdesinventeringar som genomförs för Stockholms stad. Då en detaljerad spridningsanalys baserat på resultatet av denna naturvärdesinventering genomförs så hänvisas till denna rapport vad gäller utredning av ekologiska spridningssamband, samt den planerade bebyggelsens konsekvenser på dessa.

Förarbete

Inför fältarbetet gjordes preliminära avgränsningar av objekt av betydelse för biologisk mångfald utifrån den nya biotopkartan som Stockholms stad tagit fram (Stockholms universitet, 2019). Befintlig information om naturvärden och arter eftersöktes inom det område som utgörs av undersökningsområdet och en buffert på 100 m kring detta. De källor som genomsökts visas i tabell 2. Data

om naturvårdsarter har laddats ned från Svenska LifeWatch analysportal (2022) som samlar uppgifter från en lång rad artdatabaser. Tidsintervall för eftersök var år 2000-01-01–2022-04-01.

I förstudien gjordes naturvärdesbedömningen i två steg. Innan de korta fältbesöken så gjordes en första värdebedömning som byggde på biotopkartans naturtypsklassning och information. Utifrån om området utgjordes av skogsbruk opåverkad skog eller ej så gjordes bedömning rörande objektets biotopvärde. Opåverkade skogar med förekomst av skyddsvärda träd enligt Ekdatabasen i Stockholms stad, gavs högt biotopvärde om naturtypen utgjordes av olika typer av ädellövskog som är hotade och i regionen ovanliga. För barrskog så sattes biotopvärdet oftast till påtagligt om skogen var opåverkad av skogsbruk. Artvärde utgick från observationer i Artportalen som hade så hög grad av geografisk noggrannhet att de med stor säkerhet kunde kopplas till ett visst naturvärdesobjekt. För att bedöma objektens artvärde användes summan av de förekommande naturvårdsarternas artpoäng (hur bra de bedömds indikera höga naturvärden). Olika gränser för vad som ansågs vara högt artvärde sattes för olika naturtyper, beroende på hur rik respektive naturtyp brukar vara med avseende på förekomst av naturvårdsarter. Av försiktighetsprincipen så fick alla objekt där det i dataunderlaget indikerade barrskogar som var orörda av skogsbruk värdeklass 3 även om naturvårdsarter saknades. I hotade naturtyper som ekskogar med förekomst av värdefulla träd så var motsvarande värde klass 2. Metodiken enligt SIS redovisas i bilaga 4. Det bedömda biotop respektive artvärdet vägdes samman till naturvärde i enlighet med SIS metodik.

Tabell 2. Genomsökta källor.

Data	Källa	Sökdatum
Stockholms unika ekmiljöer	Ekologigruppen 2007	
Fladdermusmiljöer i Stockholms stad	Ekologigruppen 2012	
Stockholms stads ekdatabas	Stockholms stad 2017	
Naturvärdesinventering Liljeholmen	Ekologigruppen 2020	
Häradsekonomska kartan (1906), Historiska ortofoton	Lantmäteriet 2020	2022-04-01
Artportalen	SLU 2020	2022-04-01
Naturvårdsarter	Svenska LifeWatch analysportal 2020	2022-04-01
Ängs- och betesmarks-inventeringens objekt	Naturvårdsverket 2020	2022-04-01
Naturreservat	Naturvårdsverket 2020	2022-04-01
Biotopskyddsområden	Naturvårdsverket 2020	2022-04-01
Natura 2000-områden (SPA, SCI)	Naturvårdsverket 2020	2022-04-01
Nyckelbiotoper	Skogsstyrelsen 2020	2022-04-01

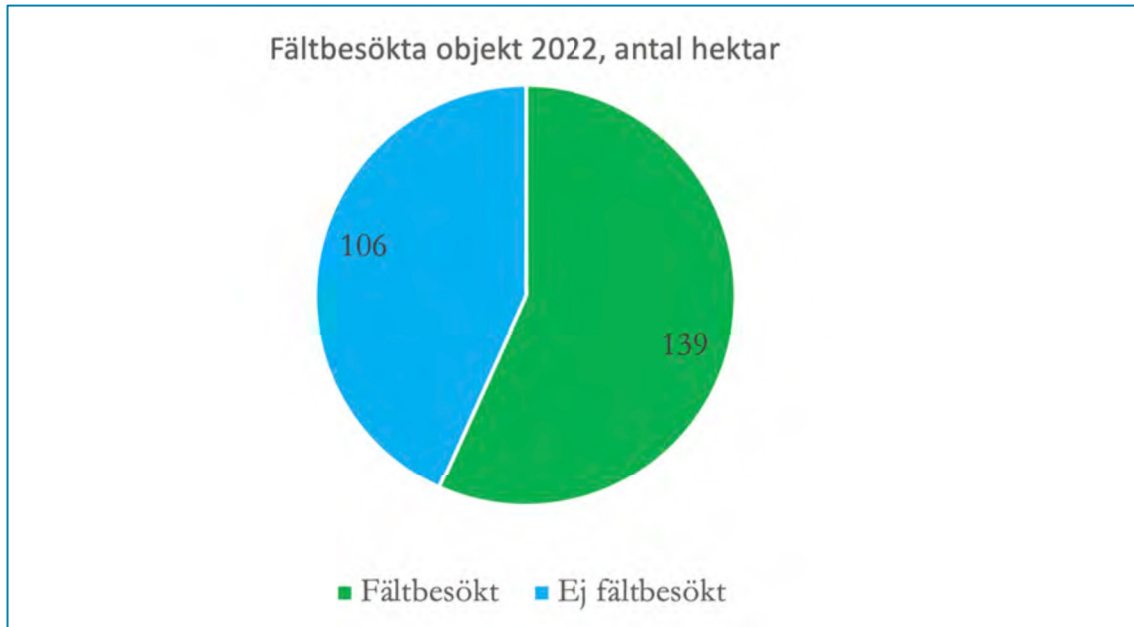
Tidigare bedömningar/inventeringar

En naturvärdesinventering påförstudienivå i enlighet med SIS standard finns genomförd i den del av utredningsområdet som ligger öster om E20. I detta område har också genomförts en fågelinventering. I övrigt finns inga naturvärdesinventeringar genomförda i området. Relevanta kommuntäckande inventeringar som berör området utgörs av utredningen Stockholms unika ekmiljöer (Källa) och Fladdermusmiljöer i Stockholms stad (Källa). Resultat relevanta för området i dessa utredningar redovisas under avsnittet resultat.

Fältinventering

Korta fältbesök genomfördes 25/4 och 4/5 2022 inom Gröndalsstråket i de objekt som finns markerade på karta, Figur 12. Kartan illustrerar naturvärdesobjektens läge och geografiska utbredning inom utredningsområdet. Detaljerad beskrivning av alla fältbesökta områden naturvärdesobjekt finns i bilaga 1. Kartan illustrerar naturvärdesobjektens läge och geografiska utbredning inom utredningsområdet. Detaljerad beskrivning av alla fältbesökta naturvärdesobjekt finns i bilaga 1. Tiden medgav inte att naturvårdsarter och strukturer eftersöktes noggrant. Vid besöket noterades främst biotopvärden och strukturer viktiga för biologisk mångfald. Vid fältarbetet justerades art- respektive biotopvärde i de fall viktiga strukturer kopplade till biologisk mångfald eller nya naturvårdsarter påträffades. För de objekt som fältbesöktes upprättades en objektsbeskrivning.

Endast 57 % av utredningsområdets yta har besökts i fält (Figur 3). Störst fältinsats gjordes i och i anslutning till de områden som finns markerade som möjliga för framtida bebyggelse. Inga objekt har i fält genomsökts med den noggrannhet som krävs enligt SIS standard på fältnivå, som kräver att alla delar av objekten besöks och inventeras.

Figur 3. Endast drygt hälften av ytan i utredningsområdet har besökts i fält och detta har skett mycket översiktligt, så naturvärdesbedömningen är därför preliminär för hela området.

Osäkerheter i bedömningen

Förstudiefasen innebär en stor osäkerhet och därför har samtliga objekt som ingår i rapporten preliminär bedömning vad gäller naturvärde. Störst osäkerhet gäller givetvis de områden som inte alls besökts i fält. Dessa objekt kunde inte få högre naturvärde om observationer av naturvärdsarter saknades i Artportalen. Det finns stor risk att objekt, trots försiktighetsprincip i metodiken (se ovan), som inte fältbesökts i själva verket har högre naturvärde än vad som framgår av förstudien då det kan finnas viktiga strukturer och naturvärdsarter som inte är kända i befintliga databaser. I de fältbesökta objekten är bedömningen säkrare. Även här föreligger osäkerhet orsakad av att objekten inte hunnits gå igenom i sin helhet, samt att artinventering genomförts översiktligt och tidigt på våren.

Då inventering skett både under tidig vår så har många naturvärdsarter inte kunnat inventeras och bedömningen av artvärde har därför en hög grad av säkerhet även i fältbesökta objekt. Exempel på artgrupper som inte kunnat inventeras är marksvampar, samt många fågel-, insekts- och kärlväxarter.

Resultat

Allmän beskrivning av området

Utredningsområdet ligger i stadsdelen Gröndal. I väst och norr vetter området mot Mälarens stränder (Figur 1). Området är centrerat kring Vintervikens öppna dalgång som på ömse sidor är kantad av lövrika skogar. Norr om Vinterviken är det sammanhängande skogsområdet uppbrutet av bebyggelse kring Fregattvägen. Den nordligaste delen av utredningsområdet utgörs av bebyggt område med omgivande skogbevuxna grönytor vid Ekensberg.

Vinterviken är en mälärvik vars lerfyllda förlängning i öster utgörs av öppen mark med öppna gräsytor, idrottsanläggningar, parkmark och koloniträdgårdar. Historiskt har marken varit åkermark och här låg fram till 1900-talets början en sjö, Långsjön, som nu är reducerad till två dammar. Namnet Vinterviken är känt redan från 1600-talet men ortsnamnet är framför allt förknippat med Alfred Nobels verksamhet under 1800-talet. Tester av olika sprängsalvor baserade på Nobels uppfinning dynamiten genomfördes vid laboratorium i Vinterviken. Alfred Nobel tillverkade sprängämnen i området mellan åren 1865-1920 och industribebyggelsen från denna tid finns kvar än idag. En viktig effekt av industriverksamheten är att skogarna i området skyddades från bebyggelse genom att dynamitfabriken utgjorde en säkerhetsrisk.

Idag bedrivs ingen industriell verksamhet vid Vinterviken. Stockholm stad tog över marken i början av 1970-talet, och marken var svårt förorenad. Föroreningarna i Vinterviken kommer från den tidigare industriella verksamheten i området. Under 1800-talet låg en zinkfabrik här. Atomenergi bedrev försök med urlakning av uran ur blyhaltig skiffer på 1950- och 1960-talet. Dessa verksamheter har gjort att marken är förorenad av bly, arsenik, koppar, zink och polyaromatiska kolväten eftersom de bland annat använde materialen för att fylla ut dalgången ned mot Mälaren. Under 1980- och 1990-talet bedrevs skrotningsverksamhet i området. Flera marksaneringar har gjorts sedan 1970-talet. Den senaste genomfördes startade 2016 och avslutades 2021.

Figur 4. Häradsekonomska från 1906 kartan över utredningsområdet. Kartan är hämtad ur Lantmäteriets historiska kartarkiv. De centrala delarna dominerades vid sekelskiftet av åkermark vid Vinterviken (gult i kartan). Sprängämnesfabriken i väster finns med på kartan. I Vintervikens dalgången låg vid denna tid en sjö, Långsjön, som nu är reducerad till två dammar.

Figur 5. Skogarna runt Vinterviken är påfallande rika på gamla ädellövträd och norr om dalgången finns stora områden med gammal ekskog. På tunnare jordlager och hållmarker på ömse sidor av dalgången dominerar tallskogar.

Skogarna i området är till stor del starkt påverkade av beteshävd, som sannolikt upphörde i början av 1900-talet. På lite näringsrikare marker norr om Vintervikens dalgång finns före detta ekhagar som nu slutit sig och har karaktär av ekskog (Figur 5). I dessa skogar finns idag en mycket stor mängd gamla ekar, varav många är ihåliga. Antalet gamla ekar i området är det största i kommunen näst efter Nationalstadsparken (Ekologigruppen 2007). I områden med tunnare jordtäckte växer gamla tallskogar som ofta har inslag av gammal senvuxen ek (Figur 5). Även dessa skogar bär spår av forna tiders bete då betesgynnade växtarter finns kvar här och där i markvegetationen. Längst i öster nära E4/E20 finns ett bergigt parti med hållmarkstorräng som förr nyttjats som betesmark, där det bara står enstaka träd. Naturtypen är mycket ovanlig i staden. I Ekensberg i norra delen av utredningsområdet utgörs skogarna främst av tallskogar med inslag av ek. Även mindre objekt med ädellövdominerad skog förekommer i området i anslutning till parkmiljöer med spridda ädellövträd.

Figur 6. Från de mestadels öppna hållmarkerna nära E4/E20 bjuder på en milsvid utsikt över mälardalen och Vintervikens dalgång. Dessa marker har tidigare betats och utgör en av de få rester av naturtypen hållmarkstorräng som finns kvar i staden.

Området har vackra promenadstråk utmed Mälarens stränder samt Vintervikens natur- och parkområde. Detta är ett välbesökt aktivitetsstråk med evenemangsytor, odlingar och verksamheter.

Figur 7. Vinterviken utgör ett viktigt promenadstråk och är ett populärt utflyktsområde med kaféer och andra anläggningar.

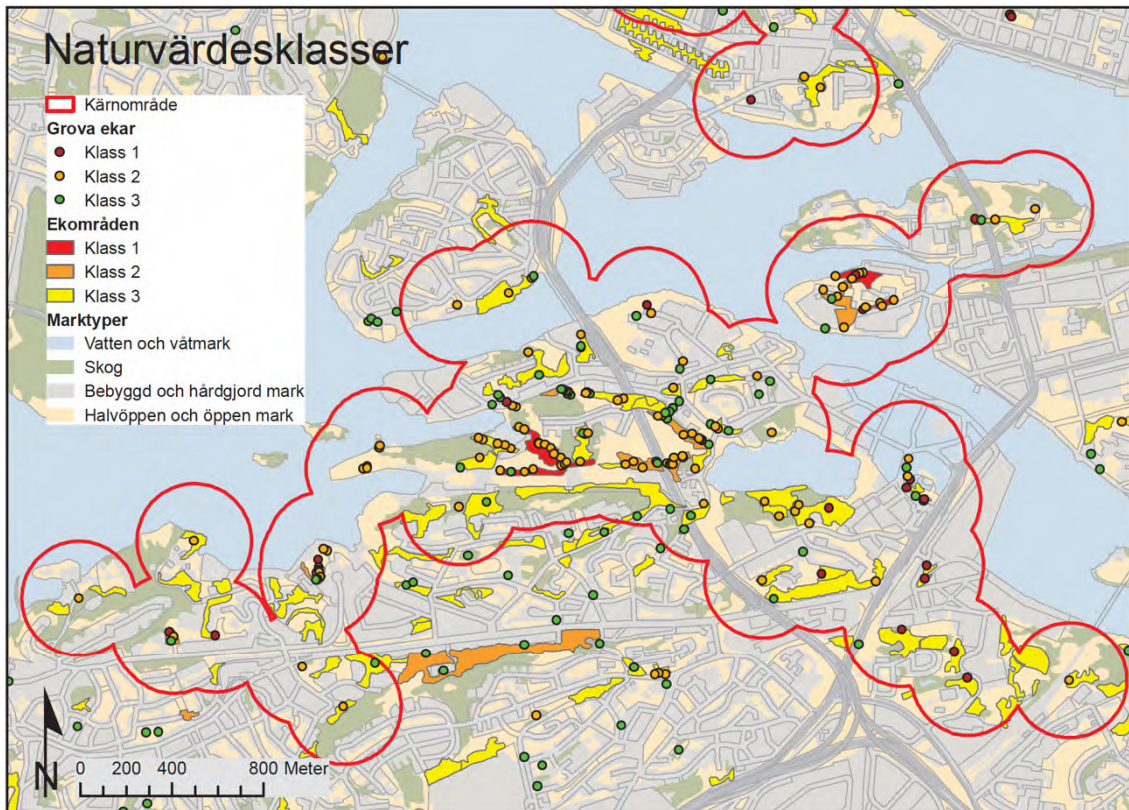
Naturvårdsstatus och övriga utpekanden

Tidigare bedömningar/inventeringar

De östra delarna av utredningsområdet (öster om E20) omfattas av en naturvärdesinventering i förstudiefas som även omfattar centrala Liljeholmsområdet. I denna utredning redovisas bland annat förekomst av ekmiljöer med höga värden i detta område. Resultatet av inventeringen har inkluderats i denna förstudie och redovisas i Figur 12 och .

Stockholms stads ekdatabas och Stockholms unika ekmiljöer

I Stockholms stads ekdatabas (senast uppdaterad 2017) och rapporten Stockholms unika ekmiljöer (Ekologigruppen 2007) är relativt stora delar av utredningsområdet utpekade som värdefulla ekområden inom värdekärnan Vinterviken /Reimersholme / Långholmen (Figur 8). Området är, enligt rapporten tillsammans med Kristineberg, det mest centrala kärnområdet i Stockholm och därmed det mest heterogena. De viktigaste ekområdena inom denna värdekärna ligger i dalen innanför Vinterviken i utredningsområdet, samt på Reimersholme. Antalet grova ekar i värdekärnan är störst efter Norra och Södra Djurgården. 175 ekar är faktiskt fler än Farsta, Skärholmen och Sättra sammanlagt. 130 av ekarna i värdekärnan är hålekar, men endast fem är över 1,30 m i diameter. En mycket stor andel av dessa värdefulla ekar växer i utredningsområdet.

Figur 8. Utdrag ur karta ingående i rapporten Stockholms unika ekmiljöer. Utredningsområdet ingår Stockholms unika ekmiljöer som en del i värdekärnan Vinterviken /Reimersholme/Långholmen, där ekområdet norr om Vintervikens dalgång är utpekade som högsta värdeklass för ekvärden. Observera att skalan både vad gäller grova ekar inte är jämförbar med SIS klass. Skalan är en relativ skala baserat på förekomsten av ekar i Stockholms stad. Generellt kan sägas att "Ekområden" klass 1–2 motsvarar SIS klass 1 och att "Grova ekar" klass 1–2 utgörs av särskilt skyddsvärda träd (hålträd och jätteträd) som omfattas av lagligt skydd.

Skydd av mark enligt miljöbalken

Formella skydd i form av strandskydd finns i anslutning till Mälaren. I övrigt saknas geografiskt definierade skydd av områdets natur. De två som dammar som ligger i Vintervikens dalgång har skydd

genom generellt biotopskydd. Ihåliga gamla grova ekar har ett visst skydd enligt miljöbalken. Skydd av arter behandlas under kommande avsnitt.

Kommunala planer och utpekanden

I Stockholms stads översiktsplan (Stockholms stad 2020) framgår att området runt Vintervikens dalgång är markerat som ”Stadsutvecklingsområde – komplettering”. Detta innebär enligt planen att det är: ”område med blandad bebyggelse där omfattande komplettering föreslås. Området kan kompletteras med bostäder, service, verksamheter, gator, parker, kultur och idrottsytor. Att förstärka de gröna kvaliteterna och säkerställa funktioner som skolor och förskolor, är en viktig del av stadsutvecklingen. Komplettering ska göras med utgångspunkt i kunskap om nuvarande karaktär, kvaliteter och behov.” Enligt översiktsplanen ska också ”Vinterviken vidareutvecklas som målpunkt genom stärkta stråk samt genom entréer som integrerar parkområdet med Aspudden och Gröndal.”

Startade detaljplaneprojekt i området utgörs av ”bostäder vid Fregattvägen och Gröndalsvägen”. Det finns i utredningsområdet tidiga planer och idéskisser på områden där förtätning kan tänkas ske. Dessa redovisas i karta under konsekvensavsnittet (Figur 18).

Habitatnätverk och grön infrastruktur

Under senare år har man på nationell nivå inom naturvårdsarbetet börjat använda begreppet ”grön infrastruktur”. Målet med att arbeta med grön infrastruktur är att säkerställa att olika naturtyper och strukturer finns i landskapet, samt att dessa fördelar sig över landskapet på ett sådant sätt att den långsiktiga överlevnaden för arter och naturtyper är säker. En ekologisk spridningsutredning för området har genomförts parallellt med arbetet med denna naturvärdesinventering och resultatet redovisas i en separat rapport. Utredningen fokuserar på spridningssamband för barrskogs- och ädellövskogslevande arter men i utredningen tas även upp samband för groddjur.

ESBO

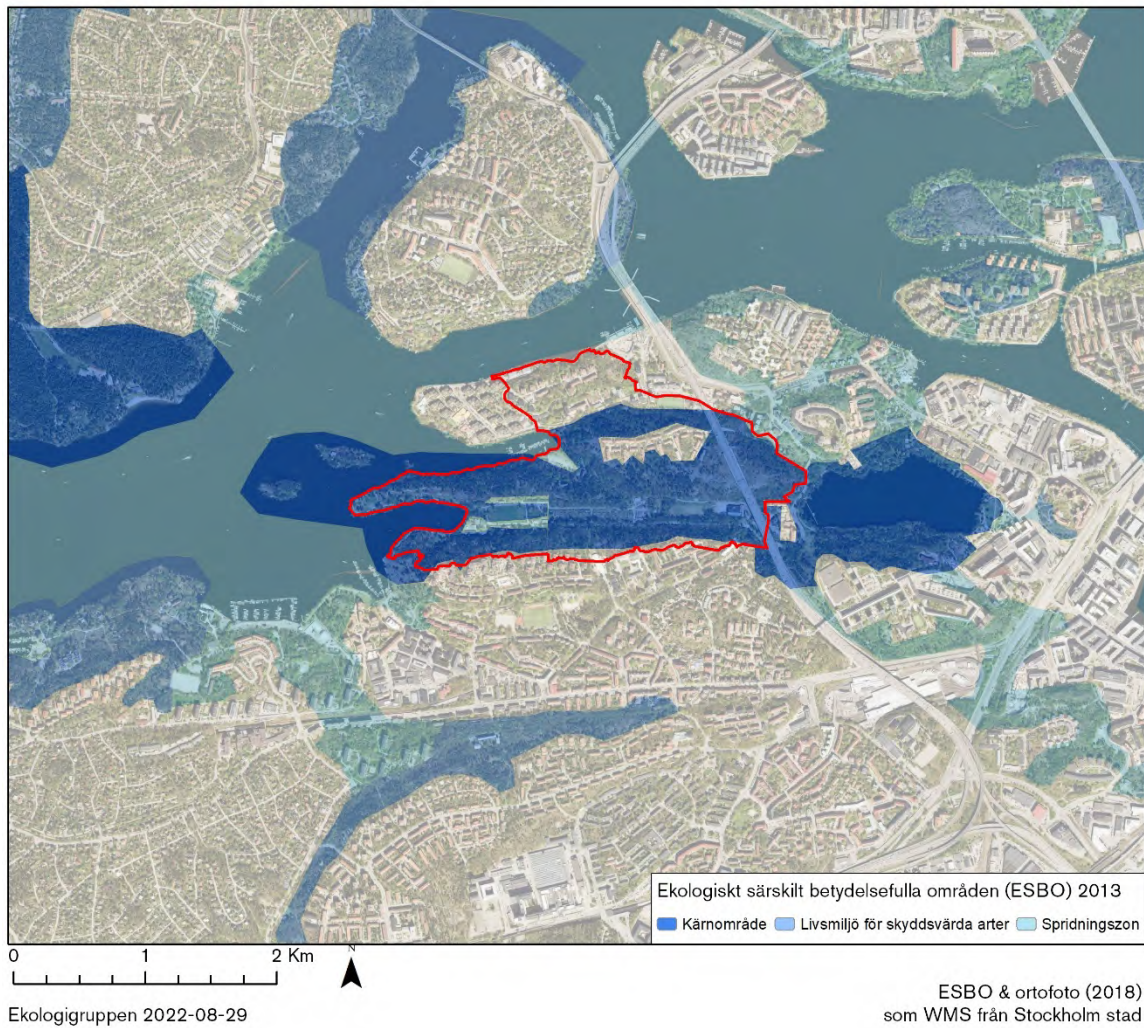
I stadens ekologiska infrastruktur finns områden som har särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet och som därmed starkt påverkar förutsättningarna för biologisk mångfald i staden. Ett sådant område kan vara särskilt rikt på arter men det kan också vara ett artfattigare område, vars strategiska läge i landskapet gör det särskilt viktigt från ekologisk synpunkt. Dessa områden kallas i Stockholms stad för Ekologiskt Särskilt Betydelsefulla Områden (ESBO).

ESBO-områdena har delats in i tre huvudfunktioner:

1. Ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde
2. Ekologiskt särskilt betydelsefull livsmiljö för skyddsvärda arter
3. Ekologiskt särskilt betydelsefull spridningszon

I stort sett hela utredningsområdet ligger inom ESBO kärnområden (figur 4). De enda delarna av utredningsområdet som ligger utanför ESBO är Ekensbergsområdet, norr om Gröndalsvägen.

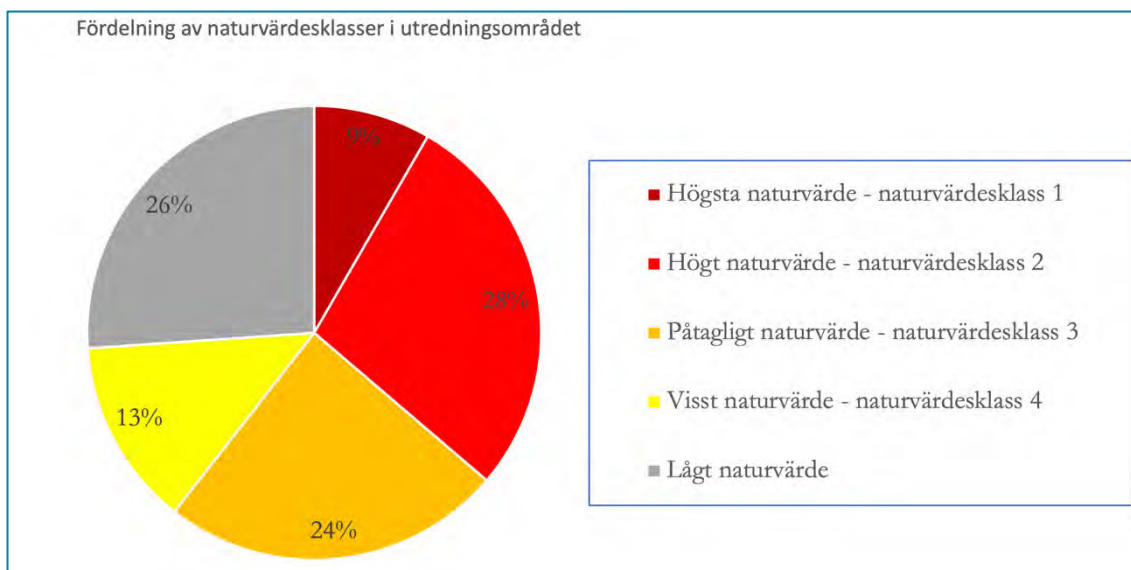

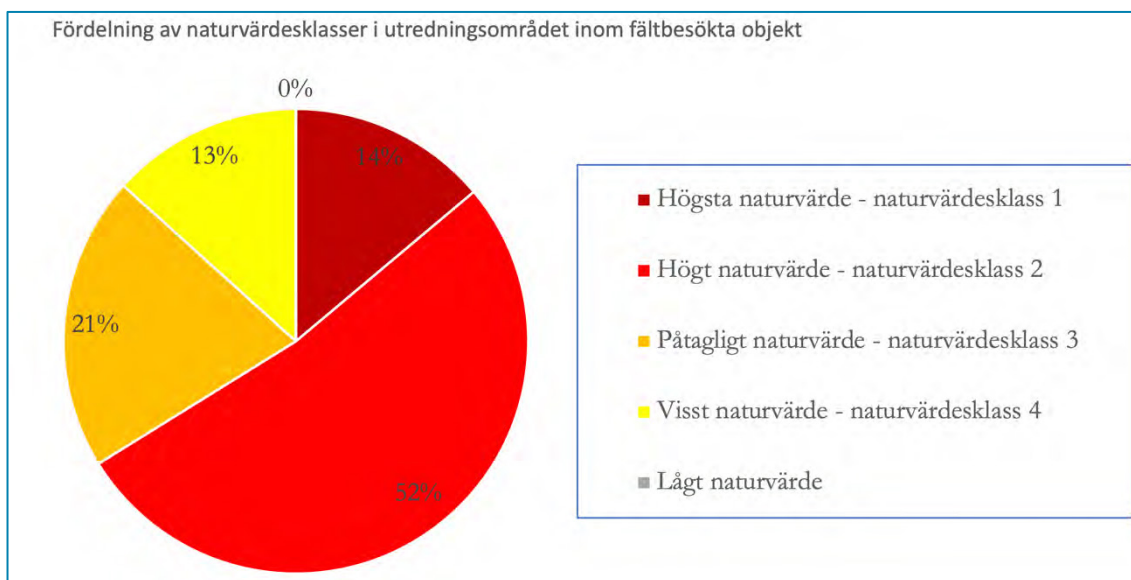
Figur 9. Karta som visar Stockholms stads nätverk av Ekologiskt Särskilt Betydelsefulla Områden (ESBO). Hela Gröndalsstråkets centrala delar ligger inom områden som är klassade som Kärnområden inom ESBO.

Naturvärdesobjekt

Stora delar av utredningsområdet hyser preliminärt högsta eller högt naturvärde. I de fältbesökta delarna upptar dessa värdeklasser hela två tredjedelar av ytan (Figur 11). Inkluderas de ej fältbesökta delarna är andelen lägre (Figur 10), men detta beror sannolikt på en underskattning av naturvärdena då det korta fältbesöket i området visade på en stor artmångfald med rik förekomst av naturvårdsarter, vilket ger högre naturvärden. I de flesta av de ej fältbesökta objekten saknas observationer av arter vilket leder till en underskattning av värdet i många klass 3-objekt i förstudien. De fältbesökta delarna får därmed ses som en bättre bild av fördelningen av naturvärdesklasser i området (Figur 11). I dessa delar utgjordes endast 13% av områden med visst naturvärde där det ur biologisk mångfaldssynpunkt är mer oproblematiskt med ny bebyggelse. En stor del av denna yta utgjordes dock av parkmark på före detta åkermark, som hyser höga värden för friluftslivet.

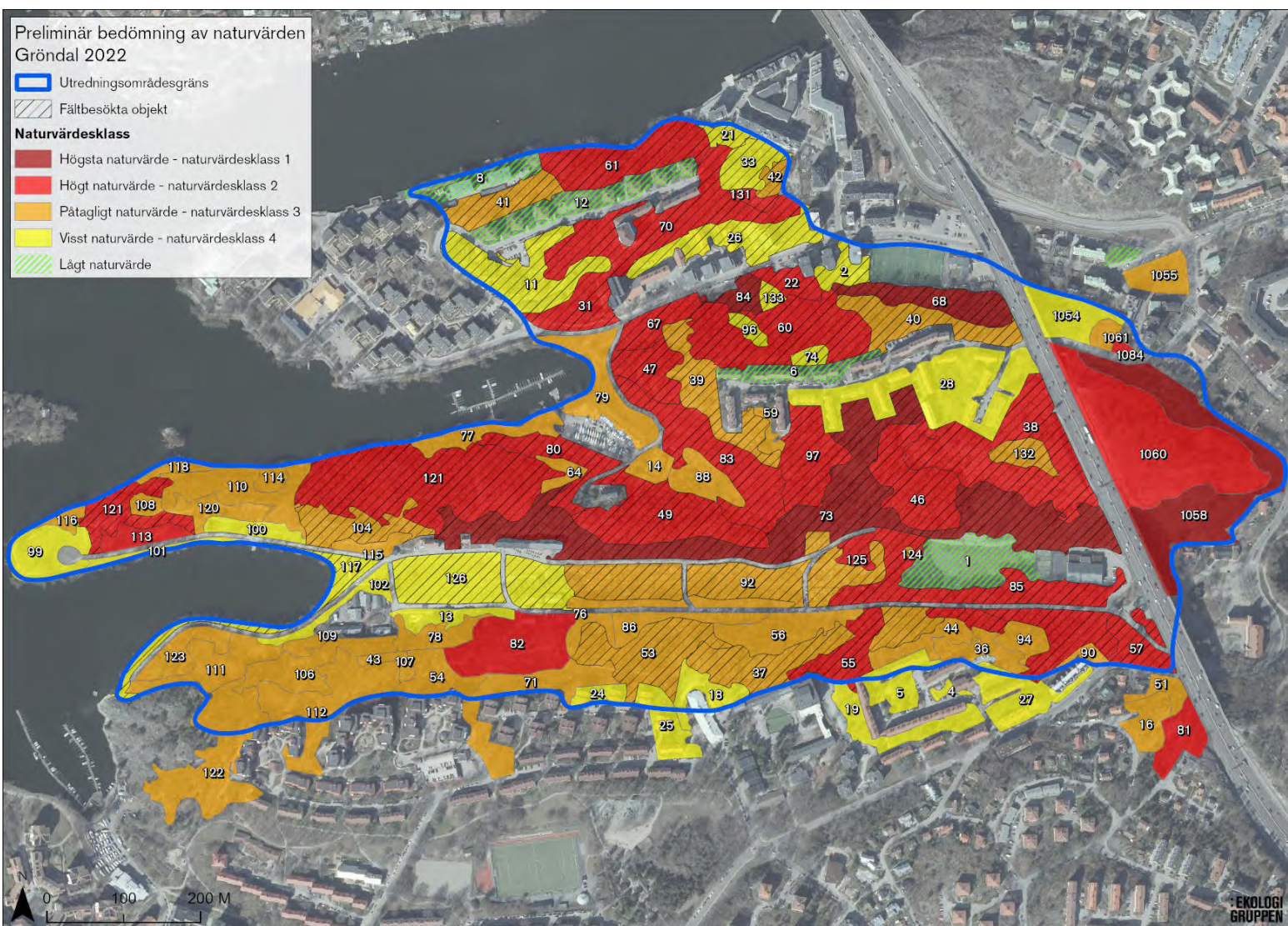

Figur 10. Fördelning av naturvärdesklasser i förstudien inom hela utredningsområdet.

Figur 11. Fördelning av naturvärdesklasser inom den del av utredningsområdet som fältbesökts. I jämförelse med resultatet för hela området så utgör områden med höga värden en betydligt högre andel av ytan. Detta beror sannolikt på att denna värdeklass underskattats i ej fältbesökta objekt.

Figur 12. Kartan illustrerar naturvärdesobjektens läge och geografiska utbredning inom utredningsområdet. Detaljerad beskrivning av alla fältbesökta områden naturvärdesobjekt finns i bilaga 1.

Högsta naturvärde – Naturvärdesklass 1

I denna klass bedöms varje objekt vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå och de bör så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön (miljöbalken 3 kap. 3 §).

Fyra objekt, täckande cirka 27 ha (9% av ytan) som preliminärt bedömts ha högsta naturvärdesklass förekommer i de centrala delarna av utredningsområdet (Figur 12). Samtliga dessa objekt utgörs av äldre ekdominerade miljöer med stort inslag av gamla träd och mulmfyllda hålträd av ek (Figur 5,

Natura naturtyper

En Natura-naturtyp är en naturtyp som är av gemensamhetsintresse för EU då de finns listade i EU:s art- och habitatdirektiv. För att uppfylla kriterier för Natura-naturtyp ställs hårda krav på naturlighet. Naturtyperna har inget generellt lagskydd utanför utpekade Natura 2000-områden där skyddet är extremt starkt. För att landets åtagande gentemot EU ska kunna uppfyllas måste bevarandestatusen i dessa miljöer upprätthållas även utanför de skyddade områdena. Särskild hänsyn bör därför tas till dessa naturtyper.

objekt 68, 73, 84, 1058). Mulm är resterna av insektsnagd, svampbevuxen ved, och ser ut som ett brunaktigt mjöl eller pulver uppblandat med små vedbitar och rester av insekter. Mulmekar utgör den huvudsakliga livsmiljön för ett stort antal ovanliga och missgynnade insekter och andra småkryp, och förekommer i stort sett endast i områden med lång kontinuitet av ek.

Naturtypen utgörs av näringsrik ekskog men alla objekt har en äldre historia som ganska öppna betade och/eller lieslagna ekhagar. Gamla ekmiljöer är mycket betydelsefulla för biologisk mångfald av insekter, då de även i påverkade och störda miljöer kan hysa mycket stor artrikedom. Gamla hålträd utgör dessutom potentiella boplatser för såväl fåglar som fladdermöss. Denna typ av ädellövskogsmiljöer är naturligt föryngrade och så har hög grad av naturlighet att de kan klassas till så kallade Natura-naturtyper (se faktaruta). Dessa ädellövskogsnaturtyper är hotade i Sverige och Sverige har ett internationellt åtagande att skydda och sköta dem.

I objekten finns rik förekomst av naturvårdsarter knutna till ek, varav många arter är rödlistade eller hotade.

Det är inte osannolikt att det bland klass-2 objekt som ej fältbesökts, döljer sig något till objekt i värdeklass 1.

Figur 13. Objekt 84 utgörs av en äldre ädellövskogsmiljö i en nordvänd sluttning. De äldsta träden i objektet är gamla ekar, varav enstaka med mulmbildning och gott inslag av död ved, medan de yngre träden främst utgörs av skogslönn. Objektet har goda förutsättningar att hysa förekomster av naturvårdsintressanta insekter och marksvampar.

Högt naturvärde – Naturvärdesklass 2

I denna klass bedöms varje objekt, liksom de i värdeklass 1, vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå och de bör så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön (miljöbalken 3 kap. 3 §).

I värdeklassen har 23 objekt som sammanlagt täcker ca 89 ha, urskilts. Majoriteten av objekten (18 stycken) har fältbesökts 2022. Objekten utgörs främst av naturtyper med hög grad av naturlighet och höga biotopvärden som klassats som Natura-naturtyper (se faktaruta ovan). Sannolikt finns

inom naturvärdesklass 3 ett stort antal ej fältbesökta objekt som kan komma att klassas upp till klass 2 i de fall större mängd naturvärdsarter påträffas vid fältbesök.

Knappa hälften av objekten i värdeklassen utgörs av tallskog av naturtypen taiga. De är sammanlagt tio stycken, med yta av 41 hektar (objekt 46, 47, 49, 55, 57, 60, 61, 97, 113, 121). Dessa skogar är naturligt förnygrade naturskogar som aldrig brukats med rationellt skogsbruk. Den moderna mänskliga påverkan som finns i skogarna är att död ved plockats bort, samt att vissa partier är utsatta för slitage från besökare. Historiskt sett har samtliga barrskogar betats.

Åtta objekt i värdeklassen, med sammanlagd yta av 28 hektar, det vill säga ca en dryg fjärdedel, utgörs av ädellövskogsmiljöer. Naturtyperna utgörs av Natura-naturtyperna nordlig ädellövskog (67, 85) och näringsrik ekskog (70, 80, 83). Tre av objekten har inte fältbesökts så naturtyp har inte kunnat fastställas (81, 82, 1084). I objekten finns gamla träd men antalet mycket gamla träd och hålträd är få eller saknas och artrikedomen är genom detta inte lika hög som i klass 1 objekten.

Tre objekt omfattande 17 ha utgörs av naturtypen hållmarkstorräng (objekt 38, 131, 1060). De två största objekten ligger på höjden på var sin sida av E4/E20 och det tredje ligger i Ekensbergsområdet. Vegetationen är i dessa områden tydligt präglad av tidigare beteshävd. Trädsiktet är glest och lövdominerat och betesgynnade växtarter finns i ganska stor mängd i markvegetationen. Naturtypen är ovanlig och hotad i ett nationellt perspektiv och den stora ytan som finns i utredningsområdet är sannolikt de största kvarvarande partierna i hela Stockholms stad. Här förekommer också arter som inte finns naturligt på andra håll i kommunen, exempelvis klippoxel.

Slutligen finns bland objekt med höga naturvärden även två parkområden med förekomst av gamla ädellövträd (objekt 22 och 31). Objekten upptar endast en mindre yta (ca 2 ha) och ligger i norra delen av inventeringsområdet.

Påtagligt naturvärde – Naturvärdesklass 3

I denna klass bedöms inte varje objekt behöva vara av betydelse för biologisk mångfald på varken regional, nationell, eller global nivå, men bedöms vara av särskild betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas. Ekologigruppen tolkar det som att denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå.

Värdeklass 3 upptar 78 ha. Endast en mindre andel av objekten är fältbesökta (37%). Bland icke fältbesökta objekt i värdeklassen finns sannolikt ett flertal som efter fältbesök kan komma att klassas upp till klass 2.

Majoriteten av objekten i värdeklassen utgörs av talldominerade barrskogar (36 objekt, 60 ha). De fältbesökta objekten utmärks av att gamla träd förekommer ganska allmänt men att riktigt gamla träd (>200 år) oftast saknas. Naturvärdsarter knutna till tall förekommer som regel men inte så rikligt som i klass 2-objekten.

I tre av objekten (omfattande 4,5 ha) utgörs naturtypen av ädellövskog (objekt 88, 64, 111). Enligt tillgängliga data saknas gamla träd i dessa objekt. Ytterligare tre objekt omfattande 9 ha upptas av park och trädgård, bland annat koloniträdgårdarna i Vinterviken som har en ganska stor artmångfald knuten till sig. I värdeklass 3 finns också två små dammar med förekomst av groddjur och sala-
mandrar (objekt 124, 125), samt öppna hållmarker (objekt 39, 1061).

Visst naturvärde – Naturvärdesklass 4

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Ekologigruppen tolkar det som att denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal nivå. I naturvärdesklassen ingår objekt med vardagsnatur, såsom parkmark med uppvuxna lövträd, samt blomrika vägkanter. De är av betydelse för att populationerna av vanliga arter ska fortsätta att vara vanliga.

Inom utredningsområdet förekommer 24 objekt som preliminärt bedömts hysa visst naturvärde (total yta 43 ha). Dessa domineras av park- och innergårdsmiljöer men i värdeklassen finns även några öppna artfattiga berghällar (objekt 33, 96), samt tre objekt med yngre barrskog (objekt 74, 133, 1054).

Lågt naturvärde

I inventeringsområdet finns fem ytor omfattande sammanlagt 10 ha, där preliminärt det bedömts finnas dåliga förutsättningar för biologisk mångfald. Inga av objekten är fältbesökta. De utgörs främst av till större delen hårdgjorda ytor med begränsad naturlighet, och lågt inslag av grönska. Områdena saknar sannolikt värdefulla strukturer och element för biologisk mångfald såsom bärande buskar, äldre träd, inhemska växter och död ved. Vissa av objekten kan komma att behöva omvärderas till klass 4, om sådana strukturer påträffas vid fältbesök.

Förekomst av prioriterade naturkvaliteter

I handlingsplan för biologisk mångfald så har miljöförvaltningen i strategi 1, ”Lyft fram prioriterade arter och naturkvaliteter” (Stockholms stad 2021). Nedan listas i vilka objekt dessa kvaliteter förekommer i utredningsområdet. Fetstilad siffra innebär att kvalitéerna förekommer i stor utsträckning i objektet (Figur 12).

Artrika naturtyper med lång kontinuitet såsom ekmiljöer, barrskogar, tallmiljöer och ängsmarker med prioriterade skyddsvärda arter:

- Ekmiljöer – I objekt **68, 73, 74, 80, 83, 84, 1058** (Figur 12) utgör ädellövskog den dominerande naturtypen, och i de fyra klass 1-objekten (fet stil) finns gott inslag av gamla grova ekar, samt i viss utsträckning hålträd med mulmbildning. Ekar förekommer även som inslag i andra objekt där de inte utgör det dominerande trädslaget, exempelvis i näringsfattiga tallmiljöer och andra ädellövmiljöer som de i objekt 67. I objekt 85, 67, 81, 82 och 1084 utgörs naturtypen av nordlig ädellövskog eller är okänd, och inslaget av ek är sannolikt mindre. Miljöerna bör ändå anses som prioriterade då de domineras av ädellöv.
- Tallmiljöer – I de centrala delarna av inventeringsområdet, mellan Fregattvägen och Vinterviksvägen förekommer större sammanhållande objekt med varierande hållmarkstallskogar och tallskogar på djupare jordlager, och objekten har varierande inslag av ädellövträd, främst ek. Objekt **37, 46, 47, 49, 55, 57, 60, 61, 86, 97** och **121** har alla gott inslag av gamla eller mycket gamla tallar, vilket utgör ett viktig substrat för många i kommunen ovanliga arter, och är av stor betydelse för de prioriterade arterna talticka och reliktbock.
- Ängsmarker i form av öppna hållmarker och hållmarkstorrängar – Objekt **38, 131, 1060** (Figur 12) utgörs av solöppna, näringsfattiga hållmarksmiljöer med gott inslag av nektarväxter. Objekt 38 har spår av historisk hävdpåverkan, och här finns en ganska artrik flora. Öppna hållmarker förekommer på flera platser runt dessa mer värdefulla objekt (exempelvis i objekt 33 och 39), men har som regel större grad av markslitage vilket lett till negativ påverkan på dessa miljöers naturvärde.

Ett stort inslag av olika vattenmiljöer såsom stränder, vattendrag, sjöar och kustvatten

- Vid Mälarens stränder finns flera objekt som bör anses som prioriterade

Bostadsnära vardagsnatur med artrika inslag, till exempel gamla värdefulla träd i parker och kyrkogårdar.

- Två av parkområdena i utredningsområdet (objekt **22, 31**) uppfyller kriterierna då de hyser gamla värdefulla träd och höga naturvärden.

Landskapsobjekt

Landskapsobjekt avgränsas då flera värdeobjekt i en eller flera naturtyper tillsammans bildar ett sammanhängande landskap med större betydelse för biologisk mångfald. Det kan också avgränsas i områden som under en kort period under året har betydelse för flera arter.

Vinterviken med omgivande skogar är att betrakta som ett landskapsobjekt. En noggrannare indelning i landskapsobjekt bör göras efter att hela området besökts i fält.

Naturvårdsarter

En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns naturvärden i ett område och att det kan finnas fler sällsynta och/eller rödlistade arter.

I området har 127 naturvårdsarter påträffats vid fältbesöken eller rapporterats i Artportalen. Förekomster av naturvårdsarter som är skyddade, rödlistade, eller har visst, högt eller mycket högt indikatorvärde finns listade i tabell 3.

En fullständig förteckning av noterade naturvårdsarter och mer information om arternas förekomst finns i bilaga 2.

Mer om naturvårdsarter

Naturvårdsarter är utpekade av myndigheter i olika inventeringar och sammanhang. De sammanfattas av Artdatabanken SLU i rapporten "Naturvårdsarter" (Hallingbäck 2013). Exempel på naturvårdsarter är *rödlistade arter*, Skogsstyrelsens *signalarter* och *fridlysta arter*.

Naturvårdsarterna är olika bra på att indikera naturvärde. Ekologigruppen delar in dem i olika kategorier med klasserna mycket högt, högt, visst och ringa, beroende på miljökrav och sällsynthet.

Figur 14. Ekticka är en naturvårdsart som växer i äldre ekskogar och ekhagmarker. Den är rödlistad som nära hotad (NT) på grund av att arten minskar i Sverige, och det är en mycket bra indikator på lång kontinuitet och god tillgång på gammal ek.

Tabell 3. Tabellen över tidigare påträffade naturvårdsarter exklusive fåglar och ej skyddade/rödlistade arter med ringa indikatorvärde. Kolumnen Skyddsstatus anger vilka paragrafer i artskyddsförordningen som skyddar arten. Tabellen är sorterad så att skyddade arter listas först, därefter rödlistade arter, samt sist övriga naturvårdsarter sorterade efter indikatorvärde. Arter med kursiverade namn är sannolikt ej naturligt förekommande i området, och omfattas ej av skyddet i artskyddsförordningen.

Namn	Skyddsstatus	Rödlistekategori	Indikatorvärde	Förekomst	Källa (EKO = Ekologi-gruppen, AP = Artportalen)
<i>Murgröna</i>	ASF §8		Mycket högt	Objekt: 113	AP 2007
Större vattensalamander	ASF §4		Mycket högt	Objekt: 125	AP 2016
Åkergroda	ASF §4		Mycket högt	Objekt: 124	EKO 2022
Korallrot	ASF §8		Högt	Objekt: 118	AP 2018
Vanlig groda	ASF §6		Högt	Objekt: 1, 124, 125	AP 2020
Blåsippa	ASF §8		Visst	Objekt: 85, 86	EKO 2022
Kopparödla	ASF §6		Visst	Objekt: 104, 133	AP 2007
Mindre vattensalamander	ASF §6		Visst	Objekt: 1, 124, 125	AP 2011, 2016, 2018-2021
Vanlig padda	ASF §6		Visst	Objekt: 1, 40, 47, 60, 79, 97, 124, 125	EKO 2022, AP 2006, 2020-2021
Vanlig snok	ASF §6		Visst	Objekt: 92	AP
Skogsalm		CR	Visst	Objekt: 26, 67, 70, 85	EKO 2022
Ask		EN	Ringa	Objekt: 31, 38, 40, 85	EKO 2022
Slättergubbe		VU	Mycket högt	Objekt: 70	AP 1998
Almsnabbvinge		NT	Mycket högt	Objekt: 85, 92	AP 2013
Blekticka		NT	Mycket högt	Objekt: 80	AP 2000
Ekticka		NT	Mycket högt	Objekt: 16, 22, 31, 47, 51, 59, 60, 68, 70, 73, 83, 84, 86, 97, 1060, 1084	EKO 2022, AP 2016-2020
Knottrig rottryffel		NT	Mycket högt	Objekt: 73	AP 2017
Oxtungssvamp		NT	Mycket högt	Objekt: 73, 1058	AP 2016, 2017, 2018
Paddfot		NT	Mycket högt	Objekt: 81	AP 2005
Reliktbock		NT	Mycket högt	Objekt: 46, 47, 49, 55, 57, 60	EKO 2022
Rotsopp		NT	Mycket högt	Objekt: 73	AP 2016, 2018
Skeppsvarvsfluga		NT	Mycket högt	Objekt: 73	EKO 2022
Skogsalmsguldmal		NT	Mycket högt	Objekt: 1060	AP 2012
Skumticka		NT	Mycket högt	Objekt: 31	EKO 2022
Svartpälsbi		NT	Mycket högt	Objekt: 131	EKO 2022
Svartöra		NT	Högt	Objekt: 86	EKO 2022
Tallticka		NT	Högt	Objekt: 40, 41, 42, 46, 47, 55, 60, 61, 70, 73, 86, 97	EKO 2022, AP 2014, 2019
Blodsopp			Mycket högt	Objekt: 73	AP 2017
<i>Cerceris rybyensis</i>			Mycket högt	Objekt: 92	AP 2019
<i>Lestica clypeata</i>			Mycket högt	Objekt: 92	AP 2020
Lundbräsmå			Mycket högt	Objekt: 16	AP 2016
Midsommarblåvinge			Mycket högt	Objekt: 92	AP 2006
Sandmaskrosor			Mycket högt	Objekt: 73	EKO 2022
Svart trolldruva			Mycket högt	Objekt: 86	AP 2021
Vättersos			Mycket högt	Objekt: 73	EKO 2022
Bergglim			Högt	Objekt: 73	EKO 2022
Bivarg			Högt	Objekt: 92	AP 2019-2020
Blåmunkar			Högt	Objekt: 33, 39, 47	AP 1998, 2019
Blanksvart trämyra			Högt	Objekt: 16	AP 2016

Namn	Skydds-status	Rödlistekategori	Indikatorvärde	Förekomst	Källa (EKO = Ekologigruppen, AP = Artportalen)
Glänttorngräshoppa			Högt	Objekt: 38	EKO 2022
Granbarkgnagare			Högt	Objekt: 60	EKO 2022
Grovticka			Högt	Objekt: 57	EKO 2022
Hasselticka			Högt	Objekt: 73	EKO 2022, AP 2012
Klippoxel			Högt	Objekt: 38	EKO 2022
Knägräs			Högt	Objekt: 38, 73	EKO 2022
Mindre mörghorre			Högt	Objekt: 47	EKO 2022
Pimpinell			Högt	Objekt: 113	AP 2006
Ramslök			Högt	Objekt: 73	EKO 2022
Sälgandbi			Högt	Objekt: 131	EKO 2022
Skogslök			Högt	Objekt: 73	EKO 2022
Slättergräsfjäril			Högt	Objekt: 92	AP 2018
Trubbnate			Högt	Objekt: 79	AP 2018
Ängsvårlök			Högt	Objekt: 1055	EKO 2020
Andmat			Visst	Objekt: 124	EKO 2022
Axslinga			Visst	Objekt: 79	AP 2012
Backglim			Visst	Objekt: 132, 38	EKO 2022, AP 2016
Bäver			Visst	Objekt: 118	AP 1996
Blodnäva			Visst	Objekt: 38, 39, 47, 113	EKO 2022, AP 2019
Brunfläckig pärlemorfjäril			Visst	Objekt: 92	AP 2006
Dvärgvårlök			Visst	Objekt: 1055	EKO 2020
Gammelgranslav			Visst	Objekt: 57	EKO 2022
Gul fetknopp			Visst	Objekt: 41	EKO 2022
Gulmåra			Visst	Objekt: 121, 131	EKO 2022
Gökärt			Visst	Objekt: 47, 73, 97	EKO 2022
Hornsärv			Visst	Objekt: 79	AP 2012
Hundtunga			Visst	Objekt: 40	AP 2018
Käringtand			Visst	Objekt: 101, 113	AP 2006-2007, 2016
Kräkklöver			Visst	Objekt: 79	AP 2014
Kungsmynta			Visst	Objekt: 38	AP 2014
Mjölön			Visst	Objekt: 46	EKO 2022
Parkgröe			Visst	Objekt: 1058	AP 2019
Rak fingersvamp			Visst	Objekt: 73	AP 2017
Renfanekorgmal			Visst	Objekt: 1060	AP 2012, 2019
Rödclint			Visst	Objekt: 113, 121	AP 2006
Skogslind			Visst	Objekt: 67, 73, 83, 85	EKO 2022, AP 2018
Småborre			Visst	Objekt: 122	AP 2006
Spärraggmossa			Visst	Objekt: 39, 41, 47	EKO 2022
Spenört			Visst	Objekt: 113, 121	AP 2007
Storfläckig pärlemorfjäril			Visst	Objekt: 1, 39, 92	AP 2019-2020
Svavelticka			Visst	Objekt: 73	EKO 2022
Tjärblomster			Visst	Objekt: 42, 47, 73, 83, 104, 131	EKO 2022
Tulkört			Visst	Objekt: 38, 47, 101, 113, 121, 131	EKO 2022, AP 2006, 2016, 2019
Tuschlav			Visst	Objekt: 47	EKO 2022
Ängsblåvinge			Visst	Objekt: 92	AP 2006, 2009
Ängspärlemorfjäril			Visst	Objekt: 92	AP 2011

Tabell 4. Rödlistade och naturvårdsarter bland fåglar som är registrerade på lokaler i utredningsområdets absoluta närhet.

Namn	Rödliste-kategori	Indikatorvärde	Källa (AP = Artportalen)	Kommentar
Björktrast	NT	Ringa	AP 2003, 2007, 2010–12, 2014–18, 2020	27 obsar spridda i och kring utredningsområdet
Domherre		Visst	AP 2001, 2010, 2015–17, 2020	6 obsar runt Vinterviken
Drillsnäppa	NT	Visst	AP 2017–20	2 obs söder om Vinterviken
Dubbeltrast		Högt	AP 2011, 2016–2018, 2020–21	8 obsar söder om Vinterviken
Duvhök	NT	Mycket högt	AP 2005, 2007, 2010–11, 2013–2021	31 obsar, spritt över området väster om E4/E20
Entita	NT	Högt	AP 2020	1 obs invid Mörtviken
Fiskmås	NT	Ringa	AP 2003, 2007, 2010–12, 2015–17, 2020–21	15 obsar runt Vinterviken
Grågås		Visst	AP 2011, 2013, 2015–17, 2020	8 obsar söder om Vinterviken
Gråhäger		Högt	AP 2008, 2011, 2015–17, 2019–21	10 obsar runt Vinterviken
Gråsiska		Ringa	AP 2001, 2004–05, 2007–8, 2011, 2015–19, 2021	19 obsar runt Vinterviken
Gråtrut	VU	Visst	AP 2003, 2010–12, 2015, 2017	12 obsar runt Vinterviken
Grönfink	EN	Ringa	AP 2003, 2009, 2015–20	12 obsar, dels söder om Vinterviken, dels väster om Trekanten
Gröngöling		Högt	AP 2003, 2004, 2007–8, 2011–12, 2015–17, 2020–21	22 obsar runt Vinterviken och Mörtviken
Grönsångare	NT	Visst	AP 2005–6, 2010, 2012–13, 2015, 2017–18, 2020	19 obsar runt Vinterviken. Noterad häckande öster om Vinterviken 2018
Gulspurv	NT	Visst	AP 2013, 2016, 2020	4 obsar söder om Vinterviken
Hussvala	VU	Högt	AP 2011, 2014–2015, 2018	4 obsar söder om Vinterviken
Härmsångare		Visst	AP 2010, 2012, 2016	3 obs längs Vinterviksvägen
Kattuggla		Högt	AP 2006–8, 2020	5 obsar runt Mörtviken och Trekanten
Knipa		Ringa	AP 2003, 2011, 2013 2015–17, 2020	9 obsar vid Vinterviken och Mörtviken
Knölsvan		Ringa	AP 2003, 2005–6, 2008, 2015–2017	16 obsar runt Vinterviken
Korp		Visst	AP 2011, 2014–17, 2021	9 obsar, dels söder om Vinterviken, dels längs Fregattvägen
Kråka	NT	Ringa	AP 2003, 2007, 2009–11, 2015–20	15 obsar, dels runt Vinterviken, dels väster om trekanten
Kungsfågel		Ringa	AP 2008, 2010–11, 2014–17, 2019–20	11 obsar, dels runt Vinterviken, dels väster om trekanten
Mindre hackspett	NT	Mycket högt	AP 2010–17, 2019–21	32 obsar spridda runt Vinterviken, och skogsområdena mellan Ekensberg och Aspudden
Skogsduva		Högt	AP 2007–8, 2012–13, 2015–17, 2019–21	18 obsar, dels söder om Vinterviken, dels väster om Trekanten och i Gröndal. Noterad häckande NV om Trekanten 2020.
Skogssnäppa		Högt	AP 2015–2018, 2021	7 obsar söder om Vinterviken
Skäggdopping		Visst	AP 2013, 2015, 2017, 2019	4 obsar söder om Vinterviken
Sothöna		Ringa	AP 2003, 2005–6, 2008, 2010–11, 2014, 2017, 2020	13 obsar kring Vinterviken
Spillkråka	NT	Högt	AP 2006–7, 2015–2016, 2020	9 obsar, runt Vinterviken, Vinterviksvägen och Trekanten
Stare	VU	Visst	AP 2003, 2011, 2015–17, 2019–21	13 obsar spritt över större delen av området. Noterad bobyggande 2020 vid Ekensberg.
Stenknäck		Visst	AP 2004–6. 2008, 2011–12, 2015–21	27 obsar spritt över större delen av området
Stjärtmes		Visst	AP 2016–2017, 2019–2020	9 obsar spritt i västra delen av området
Strandskata	NT	Visst	AP 2005, 2007–8, 2012, 2014–15, 2017–20	17 obsar runt Vinterviken och Mörtviken
Svartmes		Visst	AP 2014, 2016	2 obsar söder om Vinterviken

Namn	Rödliste-kategori	Indikatorvärde	Källa (AP = Artportalen)	Kommentar
Svartvit flugsnappare	NT	Ringa	AP 2011–12, 2014–20	13 obsar, dels runt Vinterviken, dels väster om Trekanten
Sädesärta		Ringa	AP 2004, 2007, 2010–13, 2015–17	12 söder om Vinterviken
Tofsmes		Visst	AP 2016–17	2 obs söder om Mörtviken, varav en under häckningstid
Tornseglare	EN	Ringa	AP 2005, 2010–11, 2015, 2020–21	8 obsar söder om Vinterviken och Vinterviksvägen
Trädskrypare		Visst	AP 2010, 2012–13, 2015–20	13 obsar spritt över större delen av området
Vitkindad gås		Visst	AP 2013, 2015–17, 2019–21	15 obsar runt Vinterviken, rapporterad med ungar vid två tillfällen
Ärtsångare	NT	Visst	AP 2011–12, 2014–15, 2020	8 obsar söder om Vinterviken
Östersjötrut	VU	Visst	AP 2012, 2014–17, 2020–21	16 obsar söder om Vinterviken

Skyddade arter

I området förekommer relevanta fynd av 51 arter som är skyddade enligt svensk lag (SFS 2007:845, se faktaruta nedan). Ytterligare 57 skyddade fågelarter finns rapporterade i Artportalen från området men som endast bedöms utgöra tillfälliga gäster i området. Dessa arter finns listade i bilaga 5, men behandlas inte vidare i detta avsnitt. Förekomsterna av skyddade arterna redovisas tabell 3 och 4 ovan.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen ger ett skydd för alla vilda fåglar och ett antal djur och växter som finns uppräknade i artskyddsförordningens bilagor. Olika arter har olika skydd beroende på vilken paragraf i artskyddsförordningen som reglerar dem.

Skyddet är strikt utformat. Det finns alltså ingen rimlighetsavvägning mellan nödvändigheten av projektet och behovet av att skydda arten. Prejudikat (vägledande domar) tyder på att det inte är enstaka individer som är skyddade utan den lokala populationen. Om ett projekt eller en plan bedöms påverka en lokal population är det inte möjligt att söka dispens, i stället måste skyddsåtgärder vidtas så att populationen inte påverkas negativt.

Skyddade arter enligt 4 § artskyddsförordningen

Fåglar

Alla vilda fågelarter är skyddade i svensk lag enligt artskyddsförordningen 4 §, men rödlistade arter (se faktaruta) samt sådana arter som uppvisar en starkt negativ trend prioriteras i skyddsarbetet och vid tillämpningen av förordningen enligt ny lagstiftning rörande fåglar som träder i kraft 2022-10-01. Skyddet inriktas på arter där påverkan exploatering kan leda till att arternas populationer (regionalt eller lokalt) påverkas negativt. Störning som orsakar sådan påverkan är alltså fortfarande förbjuden. Det är också förbjudet förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon. Detta skydd gäller alla fågelarter.

De naturvårdsrelevanta fågelarter som omfattas av skydd mot störning enligt ovan redovisas tabell 4.

41 naturvårdsarter av fåglar är med noterade i utredningsområdet, och av dessa är sex rapporterade med konstaterad häckning (grönsångare, kattuggla, skogsduva, spillkråka, stare och trädskrypare), och 37 med någon annan typ av häckningsaktivitet, vilket visar att de åtminstone bör kunna nyttja området som häckplats. Planläggning inom området bör föranledas av fågelinventeringar för att få ett detaljerat underlag gällande förekommande fågelarter.

Några av de skyddade fågelarterna redovisas nedan.

Duvhök (NT) finns rapporterad 83 gånger i och kring utredningsområdet. Något bo har inte påträffats inom utredningsområdet, och de individer som noterats kan vara influgna från närliggande revir.

Mindre hackspett (NT) finns rapporterad 52 gånger i och kring utredningsområdet, och flera av observationerna är gjorda under häcktid. Det saknas rapporter av konstaterade häckningar av arten, men det är troligt att den åtminstone ibland häckar i området.

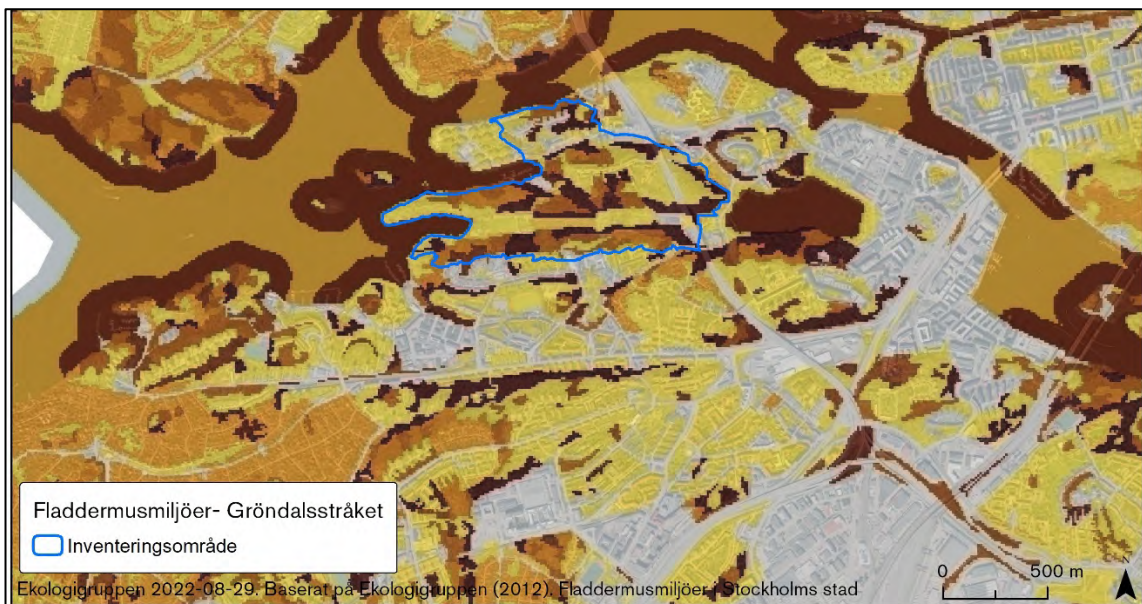
Spillkråka (NT) har rapporterats åtta gånger i och kring utredningsområdet, varav en gång vid ett äldre bohål, vilket tyder på att arten åtminstone tidigare har häckat i området. Arten har mycket stora revir, och kan växla boplatser mellan år.

De i regionen vanliga med rödlistade och därmed skyddade arterna **grönfink** (EN), **gråkråka** (NT), **björktrast** (NT) och **stare** (VU) har rapporterats från flera platser i och kring utredningsområdet. Samtliga dessa arter har relativt stora lokala populationer och utgörs av arter som kan förekomma i parkmiljöer. Björktrast, kråka och grönfink är arter som till och med kan gynnas av att skogarna förparks och de tätaste populationerna inom utredningsområdet finns i förtätningsområdet. Trots detta bör på grund av att arterna enligt Naturvårdsverkets riktlinjer, hänsyn tas till dessa arter i den fortsatta planeringen av området.

Tre rödlistade fågelarter som bedöms kunna utgöra allvarliga projektrisker finns noterade i utredningsområdet men utanför förtätningsområdet. Dessa är **grönsångare**, **mindre hackspett** och **spillkråka** som alla tillhör hotkategorin nära hotade arter (NT). Observationerna har skett under häckningstid enligt databasen Artportalen, och det är troligt att arterna kan använda delar av området som häckningsplats. Det är troligt att mindre hackspett och spillkråka vissa år har sitt häckningsrevir i utredningsområdet, då häckningsreviren som för båda arterna är relativt stora.

Fladdermöss

Inga fynd av artbestämda fladdermöss finns registrerade i utredningsområdet eller dess närhet (Artportalen 1991-2022), men det föreligger ett fynd av en obestämd fladdermus vid Vinterviken. Det är ändå i stort sett helt säkert att ett flertal arter fladdermöss förekommer både i utredningsområdet och de flesta planerade detaljplaneområden, då lämplig livsmiljö och lämpliga boplatser med ihåliga lövträd finns i området. I utredningen Fladdermusmiljöer i Stockholms stad (Ekologigruppen 2012) pekas de strandnära delarna och de ädellövriska brynen utmed vinterviksdalgången ut som högsta värde för fladdermöss. Även övriga skogsklädda delar av utredningsområdet pekas ut som värdefulla.

Figur 15. Naturmiljöers lämplighet som livsmiljöer för fladdermöss, baserat på analyser genomförda av Ekologigruppen 2012. Mörkare färger i kartan indikerar mer lämpliga miljöer för fladdermöss.

Grod- och kräldjur

Skyddade arter enligt 4 §§ i artskyddsförordningen

Det finns registrerade fynd av groddjuren större vattensalamander och åkergroda i databasen Artportalen och arten påträffades också lekande 2022. Åkergroda noterades i dammarna bakom Vintervikens koloniträdgård vid fältbesöket, och på samma plats finns ett fynd av större vattensalamander rapporterat från 2016. Inom utredningsområdet finns ett antal mindre dammar som utgör lämpliga lekmiljöer finns för groddjur. I området finns också naturmark som kan fungera för spridning och sommarviste, samt övervintringslokaler.

Skyddade arter enligt 6 §§ i artskyddsförordningen

Det finns registrerade fynd av kräl- och groddjuren kopparödla, mindre vattensalamander, vanlig groda, vanlig padda samt vanlig snok i databasen Artportalen. Dessa arter ställer tämligen låga krav på sina livsmiljöer och kan förekomma på flera platser inom utredningsområdet.

Skyddade arter enligt 8 och 9 §§ i artskyddsförordningen

I artskyddsförordningens bilaga 2 listas fridlysta arter som är skyddade enligt 8 och 9 §§. Arterna skyddas på olika sätt från att dödas, skadas eller störas. Skyddet rör endast arterna och i mindre utsträckning deras livsmiljö. För arter listade enligt 8 §§ behövs som regel dispens vid eventuell påverkan på arten.

De två skyddade arterna blåsippa och liljekonvalj noterades med enstaka förekomster utredningsområdet. Från objekt 118 finns också ett fynd rapporterat av orkidén korallrot. Korallrot och blåsippa är skyddad enligt 8 § i artskyddsförordningen, medan skyddet för liljekonvalj regleras av 9 §.

Blåsippa (*Hepatica nobilis*). Blåsippa förekommer på flera platser i objekt 85 och 86. Arten är skyddad enligt 8 §. Den är också utpekad som en signalart för skyddsvärda skogar (Skogsstyrelsen 2019). Det gäller framför allt när den förekommer i äldre barrskog och den signalerar då förekomst av kalkrik skogsmark, vilket är en ovanlig och skyddsvärd naturtyp. Signalvärdet inom det inventerade området bedöms vara visst. I Stockholms stad finns ett flera hundra aktuella fyndplatser.

Korallrot (*Corallorhiza trifida*) finns rapporterad i Artportalen från objekt 118. Korallrot är en ovanlig orkidé som är knuten till fuktiga ställen såsom sumpskogar, fukthedar och kärr. Arten har högt indikatorvärde i Stockholm, då den främst förekommer i opåverkade miljöer med naturlig hydrologi. I Stockholms stad finns ett tjugotal sentida fyndplatser av arten.

Liljekonvalj (*Convallaria majalis*) noterades vid fältbesök i objekt 47 och 60. Arten är skyddad enligt 9 §. Skyddet innebär att det är förbjudet att gräva eller dra upp exemplar av växten med rötterna eller att plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växten för försäljning eller andra kommersiella ändamål. De brukar tolkas så att exploatering av områden med förekomst av arter skyddad enligt 9 § kan ske utan dispensförfarande. I Stockholms stad finns ett flera hundra aktuella fyndplatser.

Rödlistade arter

Förutom de rödlistade fågelarter som redovisas ovan, förekommer rapporterade fynd av ytterligare 17 rödlistade arter i utredningsområdet (tabell 3). Majoriteten av dessa arter tillhör hotkategorin nära hotade arter (NT). Undantag är asken som finns i hotkategorin starkt hotade arter (EN) och skogsalm som är rödlistad som akut hotad (CR). Nedan redovisas information om ett urval av de rödlistade arter som förekommer i utredningsområdet.

Rödlistan - rödlistekategorier

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistekategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier:

(RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist.

Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Skogsalm (*CR*) förekommer tämligen allmänt inom området, dels som äldre träd, dels som unga fröplantor. Arten är kraftigt påverkad av almsjukan som orsakas av svampen *Ophiostoma novo-ulmi*. Idag är större delen av det svenska beståndet drabbat. Det finns ännu ingen känd resistens mot sjukdomen och det är stor risk att endast de mest isolerade bestånden har någon framtid. Arten är fortfarande någotsånär vanlig i Stockholm även om majoriteten av stadens almar har dött.

Ask (*Fraxinus excelsior*) (*EN*) förekommer liksom skogsalm tämligen allmänt i området. Arten är rödlistad på grund av en vindburen svampsjukdom som drabbar träden (askskottsjukan). Genetisk variation inom populationerna bör öka motståndskraften mot askskottsjukan och därför är det viktigt att bevara askar där det är möjligt. Många naturvårdsarter bland skalbaggar, vedsvampar och lavar är knutna till askträd.

Ekticka (*Phellinus robustus*) (*NT*) har kända förekomster i 16 objekt i området, och växer främst på gamla ekar. Arten är knuten till gamla ekar och kontinuitet av detta substrat. Arten har troligen relativt dålig spridningsförmåga och förekommer främst i kärnområden med gammal ek. I Stockholms stad finns ett drygt hundratal aktuella fyndplatser.

Oxtungssvamp (*Fistulina hepatica*) (*NT*) har två sentida fynd från inventeringsområdet i Artportalen (objekt 73 och 1058). Oxtungssvamp är en parasit som växer på stambaser, stubbar och rötter av gamla levande ekar. Arten påträffas i löv- och blandskog, alléer, hagmark och parker. I området påträffades den på en ek i norra delen. Arten har ett stort antal aktuella fyndplatser i Stockholms stads ekområden.

Reliktbock (*Notorhina muricata*) (*NT*) noterades med färsk gnagspår på gamla tallar i sex objekt i utredningsområdet. Reliktbocken är en skalbaggsart av familjen långhorningar som är helt knuten till solbelysta tallar med en ålder över 150 år. Avverkning av senvuxna tallar är största hotet mot arten. Denna missgynnade art är liksom taltickan ganska väl spridd inom Stockholmsområdet men är ovanlig i övriga Sverige. Reliktbocken är således en ansvarsart för Mälarregionen och den är utpekad som prioriterad art i handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholm (Stockholms stad 2020).

Svartpälshi (*Anthophora retusa*) (*NT*) noterades med en födosökande hona i en solig sydvänd slänt i objekt 131 vid fältbesök under våren 2022. Arten har spridda förekomster i Stockholms stad på platser där lämpliga boplatser finns. Arten behöver ett gynnsamt, varmt och torrt mikroklimat med sandiga sluttningar där den gräver sina bon. Arten har ett 30-tal aktuella fyndplatser i kommunen. Den är utpekad som prioriterad art i handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholm (Stockholms stad 2020).

Talticka (*Phellinus pini*) (*NT*) förekommer tämligen rikligt i större delen av områdets äldre tallmiljöer. Arten är knuten till gamla tallar och lång kontinuitet av skogsmiljöer. Den förekommer på gamla frodvuxna, gärna solbelysta träd. Fruktkroppar visar sig först på tallar som är 100–150 år eller äldre. Taltickan kan vara tämligen allmän på en plats men totalpopulationen bedöms ha minskat och bedöms fortgå att minska på grund av kortare omloppstider i skogsbruket och att gamla tallar avverkas. Talticka har sin huvudutbredning i östra Syd- och Mellansverige, men är i resten av landet sällsynt. I Stockholms stad förekommer arten tämligen allmänt (Artportalen 2000–2021). Arten är utpekad som prioriterad art i handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholm (Stockholms stad 2020).

Prioriterade arter i handlingsplan för biologisk mångfald

I handlingsplan för biologisk mångfald så har miljöförvaltningen i strategi 1, ”Lyft fram prioriterade arter och naturkvaliteter”, tagit fram en lista över prioriterade arter eller artgrupper (Stockholms stad 2021). Arterna är knutna till vissa utpekade naturkvaliteter som anses särskilt viktiga att arbeta med i Stockholm. En grundläggande förutsättning för att förbättra statusen för skyddsvärda arter är att livsmiljöer inte försämras eller försvinner. Exempelarterna inom parentes nedan används som representanter för dessa artgrupper. De för utredningsområdet relevanta naturkvaliteterna och arterna är markerade med fetstil.

- **Gamla ekar** (bredbandad ekbarkbock, **brun guldbagge**)
- **Gamla tallar** (reliktböck, **tallticka**)
- **Fladdermöss** (mustaschfladdermus?/taigafladdermus?)
- **Bin och pollinerare** (svartpälsbi, bastardsvärmare)
- **Rovfåglar** (duvhök, tornfalk)
- Fiskar (abborre, grönling)
- Trollsländor (mosaiksländor)
- **Skyddsvärda urbana arter** (tornseglare, paddfot)
- **Skyddsvärda skogslevande arter** (tofsmes, linnea)
- **Groddjur** (större vattensalamander, vanlig padda)
- **Skyddsvärda urbana arter** (tornseglare, paddfot)
- Skyddsvärda gräsmarksväxter (backsippa, gullviva)

De viktigaste förekomsterna av prioriterade arter är knutna till naturkvalitéerna gamla ekar och gamla tallar. Många andra prioriterade naturkvaliteter finns i området men här har fördjupade inventeringar inte genomförts. Det råder viss osäkerhet kring om prioriterade arten brun guldbagge finns i området. Någon insektsinventering har inte gjorts och miljön för arten, ihåliga ekar med mulm, finns i flera objekt med äldre ekar i området.

Skyddsvärda gräsmarksarter förekommer ganska rikligt i området men de utpekade arterna gullviva backsippa saknar fynd i området. Fladdermusfaunan är inte undersökt, men lämpliga boplatser och viktiga födosökmiljöer för fladdermöss finns rikligt förekommande. Bin och pollinerare förekommer allmänt i området men någon inventering av insektsfaunan har inte genomförts. Ett exemplar av svartpälsbi noterades i objekt 131, och arten har en lämplig livsmiljö i objektet.

Duvhöken häckar sannolikt inte i området men använder området flitigt för jakt. Groddjursmiljöer finns främst längs Mälarens stränder, samt som enstaka småvatten inom området. Fynd av groddjur finns inrapporterade på flera platser, och det finns lekvatten och konstaterad lek för dessa arter i områdets dammar.

Båda de prioriterade skyddsvärda urbana arterna förekommer i utredningsområdet. Det är osäkert om tornseglare häckar i området, det saknas konkreta fynd som indikerar detta, men arten häckar ofta under lösa tak och i andra människoskapade miljöer. Paddfot finns rapporterad från rudermarker under E4/E20, vilket utgör en tämligen typisk växtplats för arten i kommunen, där den tycks trivas i de näringspåverkade grusiga miljöer som ofta finns under broar och viadukter.

Det finns flera fynd av olika arter trollsländor i området men inga fynd av mosaiksländor finns registrerade i Artportalen. Det är dock sannolikt att sådana förekommer då förutsättningar finns i form av lämpliga livsmiljöer i anslutning till dammarna och målarstränderna.

Miljöer för fiskar och andra skyddsvärda vattenmiljöer förekommer längs de skogsklädda målarstränderna, där strandbuskage och träd som lutar ut över vattnet, skapar skugga och gömställen för småfisk.

Från området finns rapporterade fynd av svartmes, tofsmes och spillkråka under häcktid, vilket indikerar att det finns fungerande ekologiska spridningsvägar för barrskogsfåglar, samt förutsättningar för andra skogslevande arter i området runt Gröndalsstråket.

Naturvårdsträd och alléer

Någon riktad trädinventering har inte genomförts inom utredningsområdet, men flera träd som uppfyller kvalitetskriterierna för särskilt skyddsvärda eller skyddsvärda träd har noterats i samband med fältbesök för naturvärdesinventering i området. Särskilt höga trädvärden finns kopplat till områdets äldre ekar och tallar, vilka utgör ovanliga inslag i naturmiljön samtidigt som de är mycket betydelsefulla för att upprätthålla hög biologisk mångfald.

I Stockholms stads ekdatabas finns ett träd i klass 1, 54 träd i klass 2 och 22 träd i klass 3 inom utredningsområdet (Figur 8, Figur 15). Av träden i klass 2 har 39 utvecklade mulmhåligheter (figur 15).

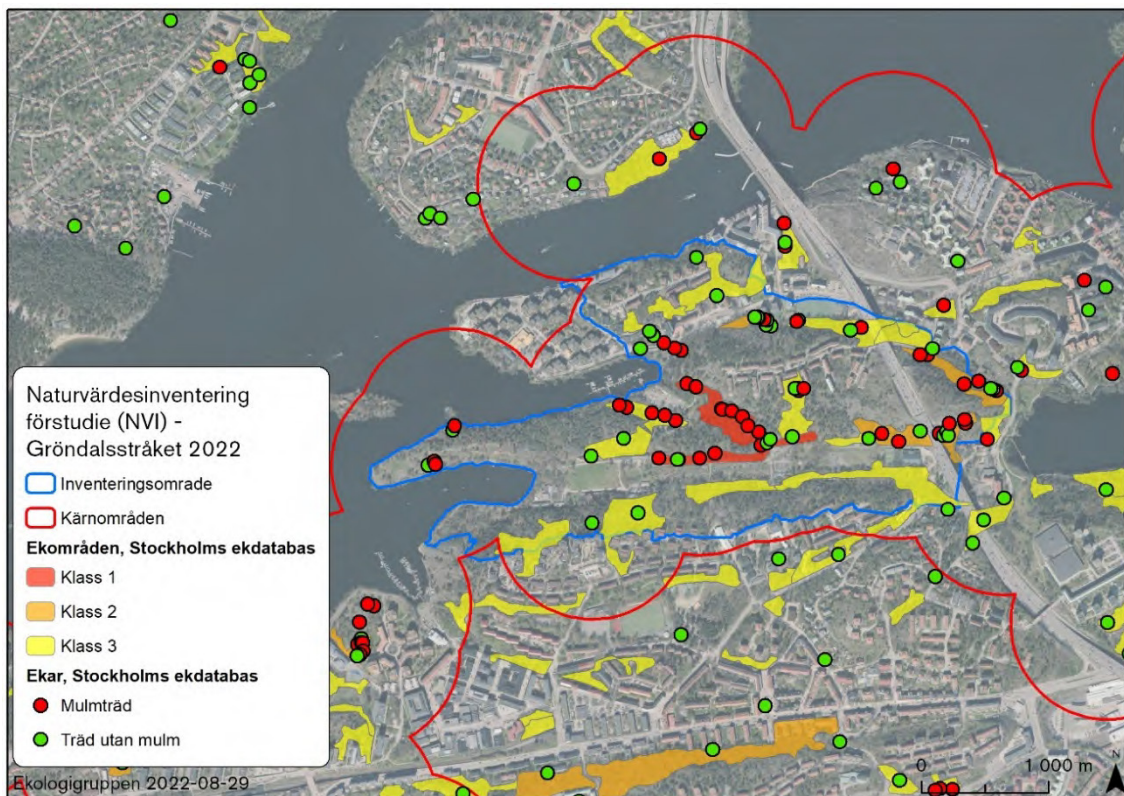
Naturvårdsträd

Med särskilt skyddsvärda träd avses följande (Naturvårdsverket 2004):

- Jätteträd; träd ≥ 1 meter i diameter.
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd; träd $\geq 0,4$ meter på det smalaste stället upp till brösthöjd med utvecklad hålighet i stam (eller gren).

Ekologigruppen (2019) har kompletterat denna klass med ytterligare två klasser:

- Skyddsvärda träd; exempelvis gamla träd (för tall och ek gäller över 150 år), träd med förekomster av rödlistade arter, eller hålträd som inte är grova.
- Värdefulla träd; utgörs främst av träd som kan utgöra ersättare till skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd. Exempel på värdefulla träd är nästan gamla träd (för tall gäller över 100 år), grova träd samt träd med förekomster naturvårdsarter som inte är rödlistade.

Figur 16 Förekomsten ekar med mulmhåligheter registrerade i Stockholms stads Ekdatabas (). Inom utredningsområdet finns flera förekomster av mulmfyllda ekar, vilka vittnar om områden med höga naturvärden, och god potential att hysa förekomster av ovanliga arter.

Särskilt skyddsvärda träd (klass 1)

Särskilt skyddsvärda träd utgörs av så kallade jätteträd (> 1 m i diameter), grova hålträd, eller mycket gamla träd (se faktaruta för naturvårdsträd ovan). Dessa träd är särskilt värdefulla för att bibehålla en biologisk mångfald i trädmiljöer och kan ofta hysa en värdefull fauna med rödlistade arter. Naturvårdsverket rekommenderar samråd kring träd äldre än 200 år om det planeras åtgärder som bedöms påverka trädet (Naturvårdsverket 2016): "Om en åtgärd på ett särskilt skyddsvärt träd kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska den som planerar att vidta åtgärden lämna in en

anmälan för samråd hos länsstyrelsen”. Samråd görs lämpligen i samband med att detaljplanen lämnas på samråd.

Alla ekar med utvecklade mulmhåligheter bör behandlas som särskilt skyddsvärda samt ett antal av områdets äldsta tallar, vilka bedöms vara över 200 år gamla. Dessa träd förekommer främst i objekt med högt eller högsta naturvärde (klass 2 och 1).

Figur 17. Exempel på särskilt skyddsvärda träd och värdefull död ved ek i objekt 73.

Alléträd

Inga alléer noterades i samband med fältbesöken i området våren 2022. Eventuella alléer som förekommer i området omfattas av reglerna för generella biotopskydd, och dispens krävs för åtgärder som skadar eller förstör dem.

Naturvärden kopplat till gamla träd

Ett gammalt träd utvecklar ofta karaktär och struktur som gynnar en biologisk mångfald. Gamla träd utvecklar ofta håligheter, stamskador med vedblottor och döda grenar som kan bli hemvist för många arter. Eftersom gamla träd generellt sett är en bristvara i dagens skogar är många av de arter som är knutna till dessa strukturer hotade. Träd som växer i solbelyst läge, till exempel på hållmarker och i brynmiljöer kan ofta hysa en intressant insektsfauna.

Död ved

Ju äldre ett träd blir desto mer död ved kommer den att bilda. Ett gammalt träd är ofta i viss mån både levande och död. Det döda på trädet utgörs av partier där man har vedblottor, till exempel från gamla sårskador som sakta läkt eller i form av döda grenar. Död ved finns alltså även på levande och friska träd. Den döda veden är ett ålderstecken, en påminnelse om vilka skador trädet har överlevt.

Den döda eller blottade veden är ett viktigt substrat (livsförutsättning) för flera rödlistade svampar och utgör även en hemvist för många naturvårdsintressanta insekter. I princip samtliga karterade

naturvårdsträd i inventeringsområdet har mer eller mindre död ved, ofta i form av grövre torra grenar.

Hålträd och mulmträd

Gamla träd utvecklar också ofta hål. Hålbildning uppkommer på olika sätt. Oftast bildas hål i samband med skador på träden, till exempel vid grenbrott eller vid en avkapad gren. Hålen kan börja med att en insekt gnager en gång, som efter flera insektsangrepp och med hjälp av nedbrytande svampar blir större och större (figur 31). I dessa hål börjar bildningen av mulm (finfördelade, nedbrutna djur- och växtdelar).

Hålträden blir ett grottsystem i miniatyr där en myriad av organismer förekommer. Flera insekter och andra leddjur är speciellt anpassade för den unika miljön. Flera av dessa är rödlistade.

Enkelt kan sägas att ju äldre träd tillåts bli, desto fler skrymslen och vrår får de och desto högre naturvärden får de. Skrymslena blir mikrohabitat och hem för många organismer att vistas i. Många organismer är helt beroende av detta unika mikrohabitat för att överleva.

Konsekvensbeskrivning av planförslaget

Utgångspunkter och projektförslag

Konsekvensanalysen utgår från karta över möjliga lägen och idéskisser för framtida detaljplaner i utredningsområdet som erhöles 2022-02-17. Många av de nio projekten som analyseras här är i tidigt skede eller bara på tidigt idéstadium. Något planprogram har inte funnits som underlag för bedömning. De projektområden som i karta Figur 18, är markerade Rosa (H) utgör tre olika alternativa lägen för möjlig framtida detaljplan, inte att samtliga tre planeras att bebyggas. Område G är redan markanvisat och i område P har planen för ny skola/förskola kommit en bit på väg (Figur 18).

Generellt kan sägas att projektområden som har stor yta (exempelvis I, K, H, O Figur 18) visar mycket ungefärliga lägen för framtida planområden och inte att ytorna planeras för bebyggelse i sin helhet. Konsekvensutredningen och riskanalysen förutsätter av försiktighetsprincipen ändå att hela eller stora delar av naturmarken inom de utpekade förtätningsområdena tas i anspråk. Det kommer i praktiken sannolikt inte vara aktuellt att bebygga hela ytorna. Placering av bebyggelse inom ytorna kommer studeras vidare i kommande planprocess. Då kunskap om byggnadernas placering eller exploateringsgrad saknas i dagsläget utgås från försiktighetsprincipen och det förutsätts att hela eller stora delar bebyggs.

Nedan redovisas projektområdenas påverkan på ESBO, naturvärdesobjekt, skyddsvärda ekar, skyddsvärda arter och spridningssamband. Den samlade påverkan summeras sedan för varje projektområde i riskanalysen sist i detta avsnitt. Det ska påpekas att då denna naturvärdesinventering är en förstudie så föreligger ganska stor osäkerhet kring exakt vilken påverkan de olika projekten får och analysen ska ses som en preliminär analys av projektrisker.

Naturvärdesobjekt, ESBO och skyddsvärda ekar

ESBO

Endast projektområde A och E ligger utanför utpekat Ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO). Resterande projektområden ligger inom kärnområde för ESBO, det vill säga ESBO:s mest värdefulla del.

De negativa konsekvenserna kopplade till projektområde G, H, I, K, L, O och P, på ESBO bedöms som stora till mycket stora då kärnområden förväntas påverkas i relativt hög grad. Genom god planering kan konsekvenserna i vissa av projektområdena begränsas genom att ytor med lägre naturvärden finns.

Naturvärdesobjekt

De nio olika projekten innebär risk för påverkan på områden med höga naturvärden i olika hög grad. Konsekvenserna summeras i tabell 2 och de utgår av försiktighetsprincipen från att hela eller stora delar av naturmarken i förtätningsområdena tas i anspråk i förtätningsområdena.

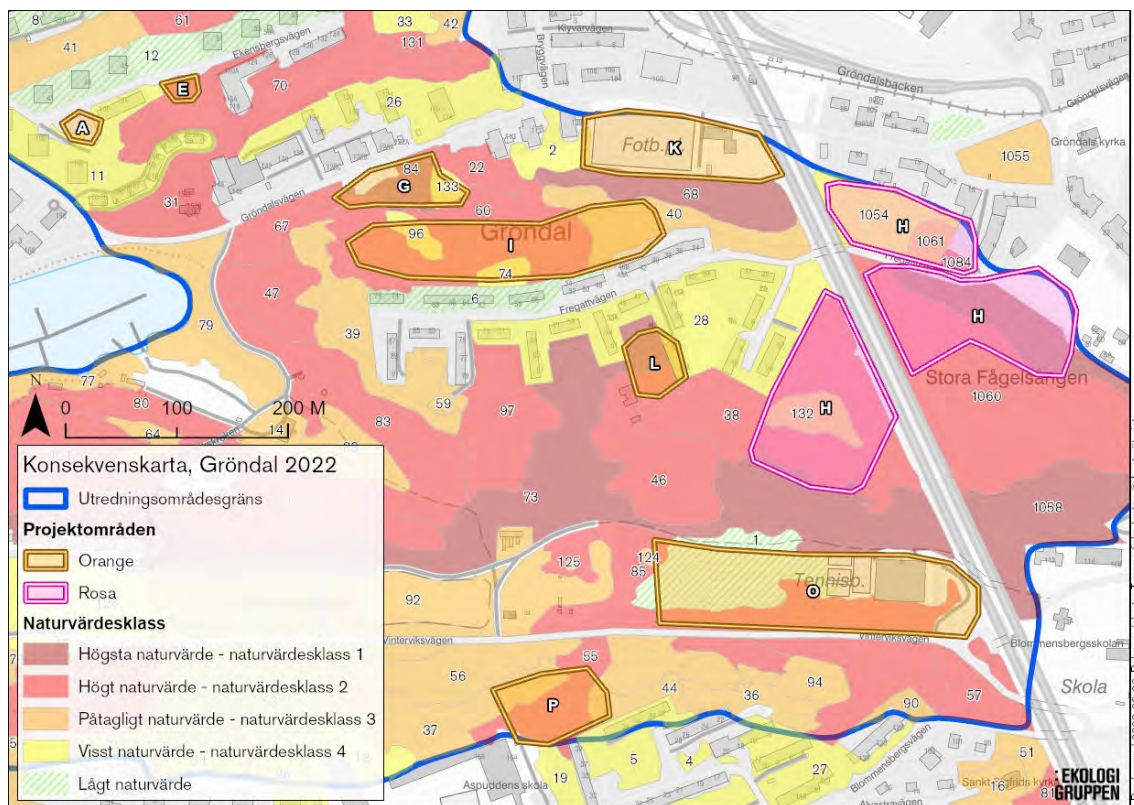
Sammantaget bedöms många av projekten få mycket stora konsekvenser för naturvärdena, då ansemliga delar av naturvärdesobjekt med högsta eller höga naturvärden ligger inom projektområdena. Detta gäller i första hand projektområdena G, H, I, L, O och P. För att uppfylla miljöbalkens allmänna hänsynsregler rörande påverkan på värdefull natur så bör exploatering av värdeklass högsta och högt naturvärde undvikas. I område G, H och O finns relativt stora delar av objekten som även omfattar objekt med lågt till visst naturvärde inom vilka bebyggelse. I de fall bebyggelsen kan läggas i dessa delar bedöms konsekvenserna bekantande påverkan på värdefull natur bli små till obetydliga. I projektområde P finns även områden med påtagligt naturvärde och kan bebyggelsen förläggas till dessa områden så kan möjligen konsekvenserna reduceras till märkbara. I område L finns med

dagens preliminära kunskap om naturvärdena, små möjligheter till att genom placering av byggnader reducera konsekvenserna.

Projektområde E ligger i sin helhet i ytterkanten av ett objekt med höga värden. Då detta naturvärdesobjekt är stort och projektområdet litet bedöms värdena kunna finnas kvar i objektet och konsekvenserna bedöms därför begränsas till stora.

I projektområde A och K finns inga naturvärdesobjekt med högre värden och konsekvenserna bedöms därför bli små till obetydliga.

Bland de naturkvaliteter som lyfts fram i handlingsplanen för biologisk mångfald (Stockholms stad 2020) förekommer inom projektområdena ”artrika naturtyper med lång kontinuitet såsom ekmiljöer, barrskogar, tallmiljöer med prioriterade skyddsvärda arter”. Inom förtätningsområde E, G, I, L, H och P finns objekt med högsta och höga naturvärden som utgörs de prioriterade naturtyperna ekmiljöer, barrskogar och tallmiljöer. I projektområde H finns de två södra delarna omfattande förekomst av den prioriterade och ovanliga naturmiljön ”ängsmarker” i form av öppna hållmarker och hållmarkstorrängar med höga värden.

Figur 18. Projektområden där detaljplaner kan komma att etableras i framtiden. Vad gäller Rosa projektområden (markerat med H på karta), så planeras detaljplan och bebyggelse i ett av de tre delområdena.

Tabell 5. Summering av programförslagets risk för konsekvenser på befintliga naturvärden i de olika förtätningsområdena. För förklaring av färger i tabellen se bilaga 3.

Projektområde	Potentiell risk för negativa konsekvenser för naturvärden
A	- 1 Små
E	- 3, Stora
G	- 4, Mycket stora
H	- 4, Mycket stora
I	- 4, Mycket stora
K	+0, Inga eller obetydliga
L	- 4, Mycket stora
O	- 4, Mycket stora
P	- 4, Mycket stora

Skyddsvärda träd

För att analysera påverkan på skyddsvärda träd har data från Stockholms ekdatabas använts. Det ska tydligt påpekas att denna databas bara innehåller observationer av värdefulla ekar och att andra värdefulla ädellövträd och tallar saknas i dataunderlaget och bör samlas in i de fortsatta planprocesserna. Datat på skyddsvärda ekar ska heller inte ses som komplett då det på flera platser i området har noterats värdefulla ekar som saknas i databasen.

Det är endast i projektområde H:s östra delområde som kända förekomster av värdefulla ekar finns. Perifert /nära objekt K finns också flera värdefulla ekar. Förstudie-naturvärdesinventeringen 2022 gav i hand att även i objekt E, G, H, I, L, O och P fanns förekomster av skyddsvärda träd, det vill säga grova hålträd, jätteträd eller träd med ålder över 200 år.

Figur 19. Projektområdena i relation till kända förekomster av skyddsvärda ekar (Stockholms ekdatabas). Observera att vid fältarbetet konstaterades det att det fanns skyddsvärda träd och ekar i flera andra projektområden, exempelvis G, O och P.

Störst risk för stor negativ påverkan på skyddsvärda träd och därmed stora negativa konsekvenser på dessa och biologisk mångfald knuten till dessa, finns i projektområde G, I, L, H, O och P. I område O går säkert konflikt att undvikas då stora delar av projektområdet saknar skyddsvärda träd.

Skyddsvärda arter

Det går det i dagsläget inte att dra helt säkra slutsatser rörande påverkan på arter då det finns osäkerheter för många artgrupper.

Prioriterade arter

Bland prioriterade arter i handlingsprogram för biologisk mångfald i Stockholms stad förekommer följande arter inom projektområdena.

- Gamla ekar - brun guldbagge har inte inventerats men hålekar med potentiell förekomst för arten finns i område G, H och I.
- Gamla tallar – någon av eller både de prioriterade arterna reliktskall, tallticka förekommer i projektområde E, H, I, L och P.
- Fladdermöss. Inventering har inte skett så fladdermusfaunan är okänd men i projektområde E, G, I, H, O och P finns mycket goda förutsättningar för arter som mustaschfladdermus/taiga-fladdermus.
- Rovfåglar – duvhök häckar sannolikt i eller i närheten av utredningsområdet men har sannolikt ingen boplatz i projektområdena men detta bör vidare utredas i de större.
- Skyddsvärda skogslevande arter – tofsmes förekommer i utredningsområdet och kan förekomma i talldominerade projektområden som exempelvis L och P.
- Groddjuren vanlig padda och större vattensalamander förekommer i västra delen av projektområde O. Båda arterna uppehåller sig sommartid sannolikt sommartid i projektområde H, L och O. Padda förekommer sannolikt sommartid i projektområde P och kanske flera områden.

Skyddade arter

Fågelarter med mycket starkt skydd som är svåra att genomföra kompensationsåtgärder för som mindre hackspett, spillkråka och grönsångare förekommer i projektområde i H (västra delobjektet) och L. Det kan inte uteslutas att arter som mindre hackspett förekommer i område G, O, P och övriga två delar av projektområde H. I ovan nämnda områden finns också mycket goda förutsättningar för förekomst av flertalet arter skyddade fladdermöss. Observera att det finns förekomst av flera rödlistade men vanliga fågelarter, som stare och grönfink med flera, i många av projektområdena men dessa bedöms kunna hanteras genom åtgärder i planprocessen.

Den skyddade växtarten blåsippa förekommer i södra delen av projektområde O.

Övriga skyddsvärda rödlistade arter

Projektområden som hyser ovanliga rödlistade arter med högt eller mycket högt indikatorvärde för värdefull natur, förutom de som nämns under skyddade eller prioriterade arter ovan, utgörs av O (almsnabbvinge), G (ekticka), H (ekticka, rotsopp, skeppsvarvsfluga, knottrig rottryffel, ox-tungsvamp) och I (ekticka).

Övriga anmärkningsvärda naturvårdsarter

Utöver de ovan nämnda arterna så har förtjänar förekomsten av klippoxel på hållmarkstorrängen i den sydvästra delen av projektområde H särskilt omnämnande. Arten har här sin enda naturliga förekomst i Stockholms stad och arten är mycket ovanlig i regionen.

Möjligheter för spridning för olika artgrupper

En analys av ekologiska spridningsvägar för barrskogs och ädellövskogslevande arter har utretts i en separat rapport (Ekologigruppen 2022). Nedan sammanfattas slutsatserna från denna utredning och vad gäller kartor som illustrerar de ekologiska sambanden, hänvisas till denna rapport.

Att genom bebyggelse påverka spridning för djur och fåglar regleras inte i lag om påverkan inte rör skyddade arter (se ovan). Det finns ett tydligt mål i miljöprogram för Stockholm kopplat till spridningssamband. Det lyder: ”Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem”. Relevanta etappmål lyder:

- Upprätthålla funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur
- Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel

Även i Stadens översiktsplan (2018) lyfts spridningssamband fram: ”En livskraftig grön infrastruktur och blåstruktur med rik biologisk mångfald ska upprätthållas och stärkas. Funktioner med regional betydelse ska särskilt beaktas”.

I översiktsplanen för Stockholms stad anges för stadsutveckling Liljeholmen och Hägersten i vilket Gröndal ingår som en del följande vad gäller natur och miljö: ”Det gröna sambandet längs med Mälaren, över Vinterviken och Trekanten till Årtaskogen behöver utvecklas. Västberga IP, Aspudsparken och Mellanbergsparken bör stärkas som gröna målpunkter för flera stadsdelar.”

För Gröndal anges i detalj inga tydliga mål vad gäller gröna samband. För parkmark finns följande mål: ”Vinterviken bör vidareutvecklas som målpunkt genom stärkta stråk samt genom entréer som integrerar parkområdet med Aspudden och Gröndal”.

Ek- och ädellövskogssamband

Flera av ädellövsområdena som finns i utredningsområdet ligger i projektområdena. Samtliga projektområden innefattar områden som hyser värden kopplade till ek eller andra ädellövträd. Den stora förekomsten av ädellöv i området gör dock att påverkan på spridningssambanden enligt analysen blir marginell. Den största effekten syns vid projektområde H, öster om Essingeleden (figur 20 i spridningsanalysen, se denna rapport). Bortfall av livsmiljö och ökad barriäreffekt visar i analysen hur områden strax norr om platsen tappar i funktion, och att spridning därmed troligen fokuseras i ett smalare stråk längs Trekanten vilket bedöms medföra stora negativa konsekvenser. I övrigt finns det så god tillgång på alternativa spridningsvägar att exploaterings inverkan på och konsekvenser för spridningssambanden bedöms som begränsade.

Sammantaget för de båda analyserna kan sägas att exploatering enligt utpekade programområden leder till viss förlust av livsmiljöer och en generell försvagning av förutsättningarna för ädellövslevande arter i området. Exploateringen leder dock enligt analyserna inte till att några befintliga samband försvagas mer än i begränsad omfattning, med undantag för område H2 som får lite större påverkan på spridningssambanden för ädellövträdslevande arter.

Barrskogssamband

Flera av de utpekade programområdena ligger i eller kring barrskogsmiljöer som tillsammans utgör det viktiga spridningsstråk som passerar över Gröndal och Vinterviken (se figur 19 i spridningsanalysen, se denna rapport). Störst yta barrskog tas i anspråk vid projektområde H och I (figur 18 i spridningsanalysen). Exploateringen leder till att det spridningssamband som löper norrut mot Stora Essingen smalnar av något, och att barrskogsmiljöer kring nämnda projektområden helt eller delvis försvinner. Två barrskogsområden väster om E4/E20 som tidigare var bland de 30% viktigaste förlorar delar av sin funktion och hamnar nu bland övriga områden viktiga för spridning. Den relativt goda tillgången på barrskog i området gör dock att den totala påverkan på barrskogssambanden bedöms som begränsad. I södra delen av utredningsområdet ligger projektområde P i ett barrskogsområde som bedöms vara bland de 10% viktigaste i analysen. Delar av detta område bebyggs och området för spridning får en midja i projektområdet. Trots detta ger resultatet av

analysen att det viktiga spridningsområdet bibehåller sin funktion. Spridningen västerut mot Årsta och sydväst mot Hägerstensåsen och Fruängen bedöms därmed bli som i stort sett opåverkad, även om förlust av livsmiljö alltid innebär en viss försvagning.

Den samlade bedömningen av konsekvenser på barrskogssamband är att begränsat negativa konsekvenser kan förväntas.

Groddjurssamband

Planområdet berör Stockholms stads habitatnätverk för groddjur (figur 21 i spridningsanalysen, se denna rapport). Kartbilden visar att framför allt stora delar av utredningsområdet och hela Vintervikens dalgång utgör miljöer med högst trolig spridning av groddjur. Föryngring av groddjur sker i dammarna i Vintervikens dalgång och sannolikt också i Mälaren. Groddjur vistas sannolikt sommartid i Vintervikens skogar. Den befintliga bebyggelsen och hårdgjorda ytor i Ekensberg i norra delen av utredningsområdet utgör sannolikt ett hinder för spridning av groddjur och här visar habitatnätverket för groddjur på att spridning är möjlig. Det är sannolikt att spridning av groddjur kan ske i brosegmentet under E4/E20. På detta sätt är området viktigt för groddjursfaunan i liljeholmsområdet.

Det är i första hand i planområde O som påverkan på groddjurssamband kan förväntas. Påverkan bedöms preliminärt som begränsad. Vid planering av detta område bör denna aspekt ändå beaktas med noggrannhet.

Ängs- och betesmarkssamband

I planområdet har ingen GIS-baserad analys av spridningssamband för ängs- och betesmarksarter och arter knutna till brynmiljöer och mosaiklandskap gjorts. Det kan dock konstateras att området har en för Stockholms stad stor andel miljöer som är tydligt betespåverkade. Detta i kombination med den blomsterrikedom som finns i koloniträdgårdsområdet gör att förutsättningar för ganska rik förekomst av fjärilar och pollinerande vildbin och andra insekter är goda. Detta konfirmeras också av fynd av ett stort antal arter dagfjärilar samt den prioriterade arten svartpälsbi i utredningsområdet. Påverkan på dessa samband i projektområde H där viktiga livsmiljöer tas i anspråk. Denna påverkan förväntas ge stora konsekvenser på spridningssamband för ängs- och betesarter.

Samlad bedömning av ekologiska projektrisker

I detta avsnitt görs en preliminär bedömning av projektrisker med utgångspunkt från risk för att lagkrav utlöser förbud eller på ett alvarligt sätt förändrar förutsättningarna för bebyggelse inom förtätningsområdena. Den lagstiftning som berörs behandlas i föregående avsnitt vad gäller aspekter som generella biotopskydd för dammar, skyddsvärda träd, skyddade/fridlysta arter av olika artgrupper, samt generella miljöhänsyn kopplade till naturmiljöer med höga värden eller värde för spridningssamband. Observera att denna analys av projektrisker inte omfattar bedömning av risk kopplad till förorenad mark, vilket är något som finns i bland annat projektområde O.

Projektriskerna visas i karta i Figur 20 och sammanfattas i Tabell 6. De viktigaste projektriskerna i varje projektområde beskrivs sedan i löptext nedan.

Tabell 6. Bedömning av ekologiska projektrisker i förtätningsområdena. Fet stilad text innebär att den angivna aspekten bedöms som en särskilt viktig riskfaktor som kan riskera att utlösa förbud för planen.

Projektområde	Preliminär bedömning av projektrisk
A	Liten – begränsad projektrisk (marginell påverkan på spridningssamband och värdefulla träd)
E	Stor projektrisk (höga naturvärden med ovanliga och hotade naturtyper med medföljande risk för påverkan på fridlysta arter fåglar , och fladdermöss , skyddsvärda träd som sannolikt förekommer i projektområdet). Begränsad påverkan på regionala spridningssamband ädellöv och kommunala spridningssamband barrskog
G	Mycket stor projektrisk i den del av projektområdet som berör objekt med högsta naturvärde och ovanlig och hotad naturtyp (stor sannolikhet för förekomst av fridlysta arter fladdermöss , fåglar , skyddsvärda träd , sannolikt viss påverkan på regionala spridningssamband ädellöv). Då starkt skyddade fladdermöss sannolikt även förekommer i den yngre lövskogen och gräsmarkens brynzon bedöms risken som stor även i dessa delar, trots att värdena är låga eller begränsade.
H	Mycket stor projektrisk i de två södra delområdena i sin helhet (påverkan på objekt med höga naturvärden och även objekt med högsta naturvärde med ovanliga och hotade naturtyper med påföljande ökad sannolikhet för påverkan på fridlysta arter fåglar , fladdermöss , skyddsvärda träd). Begränsad påverkan på kommunala spridningssamband barrskog och det sydöstra bedöms få stora konsekvenser för ädellövsamband . Påverkan för spridning av arter knutna till ängs- och betesmarker bedöms som stor. Det norra delområdet upptas till stora delar av objekt med vissa värden men då objekt med påtagliga och höga värden också påverkas bedöms projektrisken i dessa delar som stor.
I	Mycket stor projektrisk i den del av projektområdet som berör objekt med högt naturvärde (med påföljande stor sannolikhet för förekomst av och påverkan på fridlysta arter fladdermöss , fåglar , skyddsvärda träd). Viss påverkan på regionala spridningssamband ädellöv. I projektområdet ingår även flera ytor med visst naturvärde som inte pekats ut som viktig fladdermusmiljö. Projektrisken inom dessa områden bedöms som liten - begränsad. I hällmarkstallskogsområde i östra delen bedöms risken som stor.
K	Liten projektrisk (fridlysta arter fågel och fladdermöss finns i närområdet men utgör sannolikt inga stora projektrisker)
L	Mycket stor projektrisk då projektområdet berör objekt med högt och högsta naturvärde (med stor sannolikhet för förekomst av fridlysta arter fladdermöss , fåglar , skyddsvärda träd). Sannolikt begränsad påverkan på regionala spridningssamband ädellöv.
O	Mycket stor projektrisk genom påverkan på ädellövrikt skogsbryn med höga naturvärden i södra delen), fridlysta arter fåglar , fladdermöss , växter , groddjur , biotopskyddad damm , skyddsvärda träd). Begränsad påverkan på regionala spridningssamband ädellöv. I nordöstra delen är projektrisken begränsad då ytor med låga värden påverkas, men stor hänsyn måste sannolikt tas skyddade arter fladdermöss som födosöker i brynzonen.
P	Mycket stor projektrisk genom påverkan på tallskogsobjekt med höga naturvärden med medföljande sannolikhet för påverkan på fridlysta arter fåglar , fladdermöss och skyddsvärda träd . Viss påverkan på kommunala spridningssamband för barrskogslevande arter. I östra delen av projektområdet bedöms projektrisken som stor. Här påverkas områden med påtagligt värde men sannolikheten för förekomst av skyddade arter är lägre.

Projektområde A påverkar objekt 11 som utgörs av parkmiljö som bedömts hysa vissa naturvärden. Stor del av objektet utgörs av hårdgjord mark men objektet har visst inslag av värdeelement som äldre tallar, nektarväxter som rosor och hägg. Inga kända förekomster av skyddsvärda träd eller arter finns. Den bedömda negativa påverkan uppskattas som viss.

Projektområde E ligger i sin helhet i ett större naturvärdesobjekt med höga värden (objekt 70). Objektet utgör ett större sammanhängande stråk med ädellövskog med stort inslag av tall och ek men även skogsalv, oxel och hägg. Flera skyddsvärda träd förekommer i det stora naturvärdesobjektet. Flera rödlistade arter förekommer. Området ligger i direkt anslutning till område med hög sannolikhet för rik fladdermusfauna. Då endast mindre del av det stora naturvärdesobjektet berörs av projektet bedöms värdena kunna finnas kvar i objektet efter exploatering, trots att områden med höga värden ianspråkats. Samlad bedömning beaktande påverkan på höga värden och potentiell förekomst av fladdermöss, blir stor projektrisk.

Projektområde G, Gröndalsvägen ligger till del i objekt med högsta naturvärde, objekt 84. Detta objekt utgörs av en gammal ekmiljö med inslag av hassel. Skogen i objektet är gammal och olikåldrig. Värdefulla hålträd av ek med mulmbildning finns inom naturvärdesobjektet. I projektområdet finns även en gräsyta med låga naturvärden och ett objekt med ung triviallövskog som endast bedömts hysa vissa naturvärden. Då projektområdet till stora delar berör ett objekt med högsta

naturvärde och dessutom hyser miljöer som bedöms vara av högsta värde för skyddade arter fladdermöss, så bedöms projektriskerna som mycket höga i större delen av programområdet. I områden med lägre värden bedöms de som stora – begränsade på grund av risk för förekomst av skyddade arter fladdermöss. Det krävs sannolikt noggrann planering av bebyggelse i detta område för att planen inte ska strida mot bland annat artskyddsförordningens bestämmelser.

Projektområde H är uppdelat på tre delområden.

Det norra delområdet (H1) ligger till största del i objekt med yngre skog med vissa värden (objekt 1054) men i östra ändan finns även en gammal ek (1084) och hållmarkstorräng (1061). Då det i objektet finns områden med höga värden (1084), skyddsvärda ekar, och rödlistade arter (ekticka) bedöms projektrisen i dessa delar som stor och i hållmarksområdet begränsad. I övrig del bedöms den som viss.

Det sydöstra delområdet (H2) domineras av mark som sannolikt utgörs av en hållmarkstorräng (objekt 1060) med preliminärt bedömt höga naturvärden (ej fältbesökt objekt), samt ekskog med förekomst av flertalet skyddsvärda ekar (1058) (Ekologigruppen 2007) med preliminär bedömning högsta naturvärde. Då denna typ av mark är viktig fladdermusmiljö så är risken mycket stor att känsliga arter förekommer. Bebyggelse i området bedöms få stora konsekvenser på spridningssamband för ädellövträdslevande arter och ängs- och betesmarksarter. Detta tillsammans med påverkan på skyddsvärda träd, ovanliga naturtyper som ekskog och hållmarkstorräng gör att projektrisen bedöms som mycket stor.

Det sydvästra delområdet (H3) omfattar stora delar av ett objekt med den ovanliga och hotade naturtypen hållmarkstorräng som bedöms hysa höga värden (objekt 38), Vidare ingår i projektområdet tallskog med ädellövinslag med påtagliga naturvärden (objekt 132). Dessutom tangerar projektområdet också objekt 73 som är ett ekskogsområde med högsta naturvärde och det värdefullaste i hela undersökningsområdet. Bebyggelse i området bedöms få stora konsekvenser på spridningssamband för barrskogslevande arter och ängs- och betesmarksarter. Begränsad negativ påverkan förväntas ske även på barrskogssamband. I delobjektet finns mycket stor sannolikhet för förekomst av skyddade arter fågel och fladdermöss och den samlade bedömningen av projektrisk hamnar på mycket stor.

Projektområde I upptas till stor del av ett objekt med gammal tallskog med ekinslag (klass 2) (objekt 60) med skyddsvärda träd av tall men även hålek, samt förekomst av rödlistade arter som talticka, relikbock och ekticka. Här finns sannolikt också en rik mångfald av skyddade fladdermusarter. I denna del av projektområdet bedöms projektrisen som mycket stor. I projektområdet finns också delar som upptas av objekt med ung skog och berghällar som bara hyser vissa värden (74 och 96) och som saknar naturvärdsarter och viktiga strukturer. Här bedöms projektrisk som begränsad och utgörs främst av att skyddade arter fåglar eller fladdermöss som har sin boplats i intilliggande objekt kan söka föda här. I öster finns en hållmarkstallskog (objekt 40) med enstaka gamla tallar och förekomst av den prioriterade arten talticka. I denna delar bedöms projektrisen som stor.

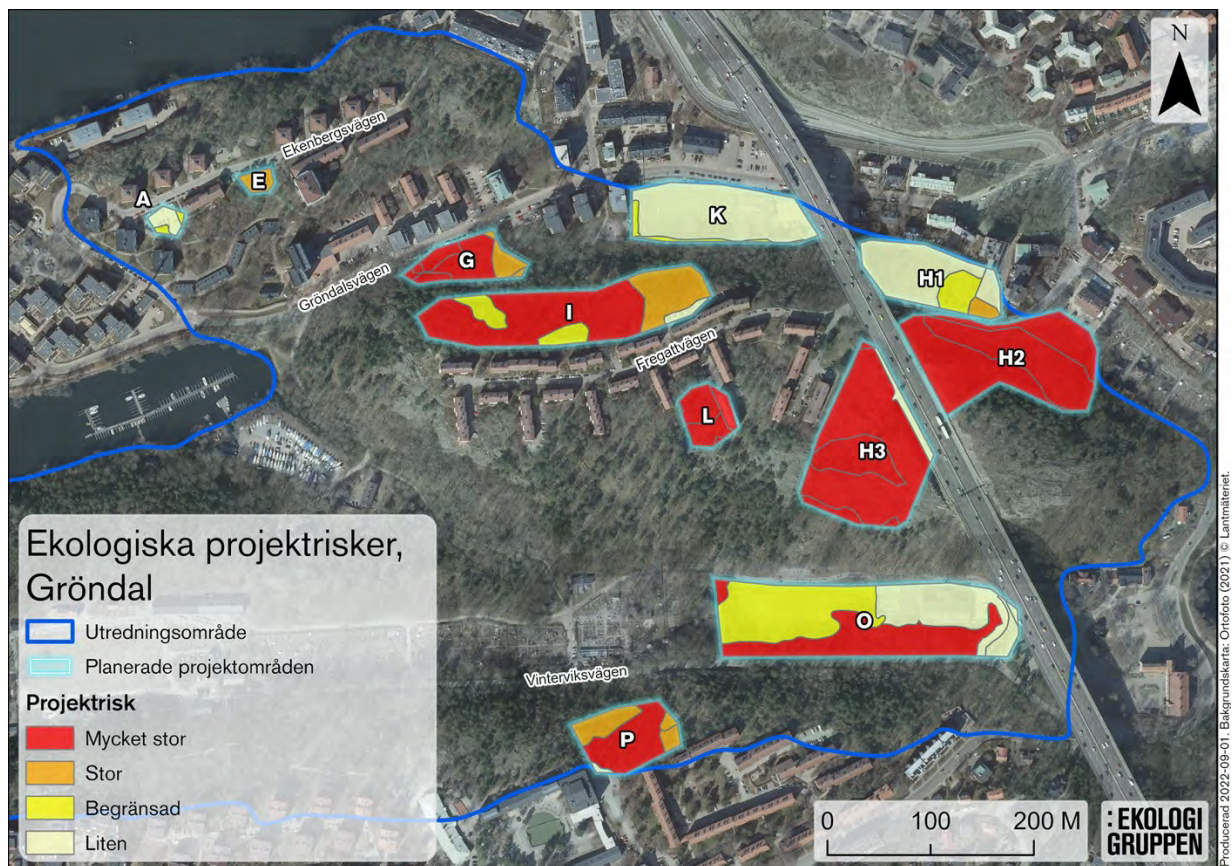
Projektområde K omfattar en idrottsplats med låga naturvärden. I södra kanten ligger ett ekskogsområde med högsta naturvärde (objekt 68). Projektrisen bedöms som liten för området såtillvida att hänsyn tas till det känsliga ekområdet i söder där bland annat skyddade arter fladdermöss säkerligen förekommer.

Projektområde L ligger i en ekskog/före detta ekhage som ingår ett större naturvärdesobjekt med högsta värde 73 och förekomst av en mycket lång rad skyddsvärda arter (grönsångare, mindre hackspett, spillkråka, talticka, ekticka, rotsopp, skeppsvarvsfluga, knottrig rottryffel, oxtungsvamp, sandmaskrosor, vätteros med flera) samt skyddsvärda ekar och tallar. Det är inte utrett om viktiga strukturer som värdefulla ekar eller arter finns just i projektområdet men stor risk för detta finns. Projektområdet ligger till del även i ett objekt med tallskog med ekinslag som bedöms hysa höga naturvärden. Här förekommer de prioriterade tallevande arterna talticka och relikbock samt förekomst av skyddsvärda tallar. I de två ovannämnda objekten förekommer också med stor

sannolikhet en artrik och skyddsvärd fladdermusfauna och den sammanvägda projektrisen bedöms som mycket hög.

Projektområde O omfattar både en öppen gräsyta och idrottsplatser med låga naturvärden och ädellövskog och skogsbrynsmiljöer med höga värden i södra delen. I ädellövskogsområdet som utgörs av en igenväxande före detta betesmark finns förekomst av skyddsvärda gamla träd (björk), samt arter (blåsippa, almsnabbvinge). I väster tangeras biotopskyddad damm med förekomst av flera arter skyddade groddjur (objekt 124, åkergroda, större vattensalamander, vanlig padda med flera). Sannolikt finns i de skogsklädda delarna av projektområdet också ett flertal arter skyddade fladdermöss. I denna del av projektområdet bedöms projektriserna som mycket höga. Om hänsyn tas till skogsbrynen i söder och väster, samt de fladdermöss som födosöker här bedöms projektrisken för den norra delen av området som begränsad. Här finns fynd av paddfot under brospannen vid E4/E20. Arten utgör prioriterad art men borde kunna finnas kvar efter genomförd plan.

Projektområde P omfattas till stor del av ett naturvärdesobjekt med mycket gammal tallskog som bedöms hysa höga naturvärden (objekt 55). Här finns rik förekomst av de prioriterade och skyddsvärda naturvårdsarterna talticka och reliktböck, samt tallar med åldrar på över 200 år. Området har potential att även hysa prioriterade arter som tofsmes, samt fladdermöss. I denna del av området bedöms projektrisken som mycket stor. I projektområdet ingår även två tallskogsbevuxna naturvårdsobjekt med påtagliga värden (klass 3 objekt 37 och 44). I ett av dessa (37) finns förekomst av skyddsvärd tall men i övrigt så saknas fynd av värdefulla arter eller träd. Projektrisken i dessa delar bedöms som begränsad till stor.

Figur 20 Kartan visar bedömning av projektriser i de nio projektområden som finns i utredningsområdet.

Rekommendationer och upplysningar

Lagstiftning

I detta avsnitt behandlas hur lagskydd bör hanteras i planarbetet. Här analyseras vilka krav ställs utifrån lagar och vilka konkreta åtgärder behöver vidtas för att uppfylla lagkraven. I de fall stora projektrisker föreligger rörande exempelvis artskyddsförordningen så redovisas detta.

Generellt biotopskydd

I området finns dammar som omfattas av generellt biotopskydd (objekt 124 och 125 Figur 12). Ett av dessa ligger i kanten av projektområde O. Skyddet regleras genom bestämmelser i 7 kapitlet 11 § miljöbalken (1998:808) och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera som reglerar frågor om biotopskyddsområden. För miljöer som skyddas av generellt biotopskydd måste dispens söks enligt 7 kap. 11 § Miljöbalken om de riskeras att påverkas. I 7 kap. 11 § andra stycket MB anges vad som gäller för dispenser i biotopskyddsområden. En förutsättning för att dispens ska medges är att det finns särskilda skäl. Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Särskilt skyddsvärda träd

Särskilt skyddsvärda träd omfattas av ett visst skydd enligt Miljöbalken. En verksamhet eller åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön (exempelvis särskilt skyddsvärda träd), och som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken, ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Anmälan för samråd ska göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. miljöbalken. Tillsynsmyndighet är Länsstyrelsen. Om avverkning, toppkapning eller annan kraftig beskärning av ett särskilt skyddsvärt träd, till exempel ett gammalt grovt träd, kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska åtgärden anmälas för samråd.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga, och om det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får tillsynsmyndigheten förbjuda verksamheten. Om det finns andra möjliga lokaliseringar av en verksamhet eller åtgärd eller andra alternativ som inte är orimliga, till exempel beskärning i stället för avverkning, kan verksamheten förbjudas i enlighet med 12 kap. 6 § fjärde stycket och 2 kap. miljöbalken.

Samråd med länsstyrelsen måste ske i samband med att särskilt skyddsvärda träd riskeras att behövas tas bort i samband med planerad bebyggelse. Risk för detta finns i projektområde E, G, H, I, L, O, P och detta kan göras i samband med samråd för detaljplanen. De skyddsvärda träden utgörs främst av tallar och ekar. Planerade åtgärder behöver i det fallet anmälas för samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Om det finns andra möjliga lokaliseringar av en verksamhet eller åtgärd eller andra alternativ som inte är orimliga, till exempel beskärning istället för avverkning, kan verksamheten förbjudas i enlighet med 12 kap. 6 § fjärde stycket och 2 kap. miljöbalken. Avverkning kan också sägas strida mot bestämmelser i 3 kap. § 3 miljöbalken (se vidare avsnitt Generella miljöhänsyn nedan).

Det är lämpligt att i planeringen av bebyggelsekvarteren ta så stor hänsyn som möjligt till de särskilt skyddsvärda träden (klass 1) och om möjligt spara dessa (se nedan). Skyddsåtgärder och anpassningar dokumenteras inför samråd.

Artskyddsförordningen

I området förekommer arter skyddade enligt artskyddsförordningen. Särskilt starkt skydd har arter skyddade enligt § 4 (åkergröda, större vattensalamander, fladdermöss) där också arternas

fortplantningsområden har ett starkt skydd. I projektområde finns även den skyddade arten blå-sippa (§ 8) samt groddjuren vanlig padda, mindre vattensalamander och vanlig groda (§ 6). I området finns också flera skyddade fågelarter (§ 4) för vilka man inte får göra åtgärder som påverkar de lokala populationerna negativt (bland annat grönsångare, mindre hackspett, spillkråka). Inventering och artskyddsutredningar bör göras för de skyddade arter som påträffas i alla projektområden utom möjligen projektområde A och K, beroende på hur bebyggelsen utformas i dessa områden. I artskyddsutredningarna utreds bland annat om bevarandestatus för lokala populationer av de skyddade arterna påverkas negativt och hur sådan påverkan kan undvikas genom åtgärder för ekologisk kontinuitet. Utredning kan göras först efter inventering av artgrupperna, samt efter att planen eventuellt bearbetats. Artskyddsutredningarna läggs som bilaga till samrådshandlingarna för detaljplanen.

Generella miljöhänsyn

Enligt miljöbalken 1 kap. § 1 miljöbalken ska lagen tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas, samt att den biologiska mångfalden bevaras. Enligt 3 kap. § 3 miljöbalken anges att ”mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön”. Kapitel 3 i miljöbalken handlar om grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Det finns ganska få domar som vägleder vad denna typ av särskilt betydelsefulla områden är. I metodik för SIS naturvärdesinventering står följande: ”Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt”. Naturvärdesbedömningen för dessa klasser är således ett stöd för bedömning enligt 3 kap. § 3 miljöbalken. Objekt med höga eller högsta värde finns i alla projektområden utom A och K.

Även om det finns osäkerheten i hur 3 kap. § 3 miljöbalken ska tolkas i specifika fall kan det vara möjligt att bebyggelse av stora områden av naturvärdesklass står inte är förenligt med intentionerna i denna paragraf. Hur stor projektrisk som detta utgör är svårt att säkert bedöma.

Förslag till anpassningar och åtgärder

Anpassningar för att uppfylla lagkrav

Generella miljöhänsyn

Undvik i möjligaste mån att bebygga områden med högsta eller högt naturvärde då dessa kan omfattas av generellt skydd enligt 1 kap. § 1 miljöbalken. Detta gäller majoriteten av projektområdena där bebyggelse bör förläggas till delar med lägre värden eller projektområdets gränser justeras. Vidare bör områden som på betydande sätt kan påverka ekologiska spridningssamband undantas från bebyggelse. Detta gäller i första hand projektområde H2.

Generellt biotopskydd

I första hand bör man undvika att exploatera områden med biotopskyddade dammar. I dispensansökan ska det dokumenteras varför inga alternativa lösningar till att ta bort småvatten finns, samt hur dessa ska kompenseras.

Särskilt skyddsvärda träd

Samråd med länsstyrelsen krävs vid borttagande eller risk för skada på särskilt skyddsvärda träd. I möjligaste mån bör huskroppar och vägar placeras med hänsyn taget till särskilt skyddsvärda träd (klass 1). En skyddszon bör lämnas runt träden för att minska risk för skador på rotsystem eller stam. Anpassningar och skyddsåtgärder dokumenteras inför samråd med länsstyrelsen.

Artskyddsförordningen

Det finns i utredningsområdet flera arter fåglar och troligen också fladdermöss som utgör allvarliga projektrisker. Det finns en stor risk att förekommande fladdermöss kan innebära krav på förändring av planerna. Förslag till skyddsåtgärder kommer att behöva tas fram inom ramen för kommande artskyddsutredningar för fladdermöss och fåglar.

Anpassningar för att minska projektens negativa konsekvenser

I detta avsnitt ges förslag till justeringar av plan, samt skydds- och förstärkningsåtgärder som kan vara aktuella för att uppfylla mål i handlingsplan för biologisk mångfald (Stockholms stad 2021) eller mål kopplade till biologisk mångfald i översiktsplanen (Stockholms stad 2018) för detaljplane-, bygg-, respektive drift och underhållsskedet. För området relevanta strategi/mål i handlingsplanen för biologisk mångfald utgörs främst av strategi 1, ”Lyft fram prioriterade arter och naturkvaliteter”. Strategin redovisas mer i detalj i resultatdelen av denna rapport. Det mest relevanta målet i översiktsplanen utgörs av ”En livskraftig grön infrastruktur och blåstruktur med rik biologisk mångfald ska upprätthållas och stärkas”.

Naturvärdesobjekt och ESBO

En NVI på fältnivå bör genomföras i alla projektområden.

Undvik i möjligaste mån att bebygga inom objekt med värdeklass 1 (högsta värde) och 2 (höga värden). Om bebyggelse ändå genomförs i objekt med höga värden så rekommenderas områdena detaljinventeras för att hitta ytor där konsekvenserna för dessa minimeras. Bebyggelse kan som regel ske i objekt i värdeklass 3 men även här rekommenderas inventering enligt ovan för att minimera konsekvenser.

I naturvärdesobjekt med värdeklass 4 eller låga värden kan som regel bebyggelse ske utan fördjupande detaljerade inventeringar och anpassningar.

Skyddsvärda arter och naturvårdsträd

Om bebyggelse genomförs i objekt med högre värden så rekommenderas att skyddsvärda träd och arter detaljinventeras och positioneras för att hitta ytor där konsekvenserna för dessa minimeras.

Möjligheter för spridning för olika prioriterade artgrupper

Bebyggelse bör om möjligt helt undvikas i områden som i spridningsanalysen pekas ut som de 10% eller 30% viktigaste områdena ur spridningssynpunkt för ädellöv och barrskogar (se spridningsanalysen). Undvik att bebygga projektområde H sydöstra delområdet som bedöms få stora konsekvenser för spridningssamband ädellöv. Undvik även bebyggelse i den södra halvan av H delområde sydväst som påverkar barrskogssambanden negativt. Eftersträva att hålla bebyggelsen mot befintligt tätbebyggt område i projektområde P så att den midja som uppstår i spridningssambandet minskar i omfattning.

Förslag till kompensation

Kompensation för att uppfylla lagkrav

Sannolikt måste åtgärder för ekologisk kontinuitet genomföras för skyddade arter fladdermöss och fåglar så att förbud inte utlöses enligt artskyddsförordningen.

Kompensationsåtgärder enligt exploateringskontorets uppdrag

Det bör utredas hur spridningsvägarna kan bibehållas eller förbättras med hjälp av kompensationsåtgärder inom de kvarvarande grönytorerna.

Eventuell bebyggelse av betesmarker bör kompenseras med anläggande av ängsmark på idag artfattiga gräsmarker.

Ingrepp i värdefulla tall- och ekskogar bör kompenseras genom skydd och skötsel av kvarvarande skogsområden.

Förslag till ytterligare utredningar

Följande ytterligare utredningar bör genomföras:

- Naturvärdesinventering fältnivå i samtliga projektområden utom möjligen A och K.

- Inventering och artskyddsutredning av fladdermöss och fåglar med undantag för projektområdet A.
- Detaljerad artinventering av naturvårdsarter och skyddsvärda träd i områden med värdeklass 1-3.
- Naturvårdsanpassad plan för skydd och skötseln av naturmark inom utredningsområdet bör tas fram.
- Kompensationsåtgärder enligt ovan bör utredas i detalj.

Referenser

Tryckta källor:

- Ekologigruppen, 2007. STOCKHOLMS UNIKA EKOMILJÖER.
- Ekologigruppen, 2012. Fladdermusmiljöer i Stockholms stad. Underlag för att kartlägga värdefulla fladdermusmiljöer
- Ekologigruppen 2017. Regional grön infrastruktur i Stockholm län. Bakgrund för analyser av värdekärnor och spridningszoner. På uppdrag åt: Länsstyrelsens i Stockholms län.
- Ekologigruppen 2020. Naturvärdesinventering Liljeholmen. Naturvärdesinventering enligt SIS 199000:2014 i sex detaljplanområden med tillägg naturvärdesklass 4, samt fördjupad artinventering av fåglar i centrala Liljeholmen, Stockholms stad
- Ekologigruppen, 2022. Gröndalsstråket - Ekologiska samband - utredning och konsekvensbedömning
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.
- Mörtberg, Ulla., Zetterberg, Andreas. & Gontier, Mats. 2006. *Landskapsekologisk analys i Stockholms stad: Metodutveckling med groddjur som exempel*. Stockholm: Miljöförvaltningen, Stockholms stad.
- Mörtberg, Ulla., Zetterberg, Andreas. & Gontier, Mats. 2007. *Landskapsekologisk analys i Stockholms stad: Habitatnätverk för eklevande arter och barrskogsarter*. Stockholm: Miljöförvaltningen, Stockholms stad.
- Naturvårdsverket 2009. *Handbok 2009:2. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser*. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket, 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd - mål och åtgärder 2012–2016. Rapport 6496, Naturvårdsverket, Stockholm.
- Naturvårdsverket, 2014:1. Småvatten och våtmark i jordbruksmark. Beskrivning och vägledning för biotopen Småvatten och våtmark i jordbruksmark i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- Naturvårdsverket, 2019. Tillämpning av 7 kapitlet 11 b § miljöbalken 1998:808 Vägledning för prövning av en ansökan om dispens för en åtgärd som underlättar för jordbruket.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Jönköping: Skogsstyrelsen.
- SFS 2007:845. Artskyddsförordning
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SS 199000:2014. Svenska Institutet för Standarder.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000:2014. SIS-TR 199001:2014. Svenska Institutet för Standarder.
- Skogsstyrelsen. 2010. Signalarter. Indikatorarter på skyddsvärd skog.
- SLU ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Sundberg, S., Carlberg, T., Sandström, J. & Thor, G. (red.) 2019. Värdväxters betydelse för andra organismer – med fokus på vedartade värdväxter. ArtDatabanken Rapporterar 22. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Stockholms stad. 2018. Översiktsplan för Stockholms stad.
- Stockholms stad. 2021. Handlingsplan för biologisk mångfald.
- ## Digitala källor:
- ArtDatabanken 2020. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning/> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)
- Analysportalen 2020. Svenska Life-Watch analysportal <https://www.analysisportal.se/> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)

Artportalen 2020. Artportalen, rapportssystem för arter. <http://www.artportalen.se> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)

Lantmäteriet 2020. Historiska kartor, digitalt kartarkiv. <https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)

Naturvårdsverket 2020. Skyddad natur, databas över skyddade områden. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)

RUFS 2050. Kartor. <http://www.rufs.se/kartor/>

SGU 2020. Sveriges Geologiska Undersökning, kartvisaren. <https://apps.sgu.se/kartvisare> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)

Stockholms stads Dataportal 2020. Miljödata för Stockholms stad. <https://dataportalen.stockholm.se> (Hämtad: Klicka eller tryck här för att ange datum.)

Bilaga 1. Objektskatalog Gröndalstråket

Objektsbeskrivningarna för de fältbesökta objekten utgår från de krav på dokumentation som ställs enligt SIS-standard SS 199000:2014 för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Då endast kort besök genomförts i fält så uppfylls inte SIS krav på att noggrant genomleta objekten med avseende på värdefulla strukturer och naturvårdsarter.

Läsinstruktion

Varje delobjekt beskrivs i ett objektsblad på 1–2 sidor. I beskrivningen ingår administrativa data, ett fotografi som ger en upplevelse av naturmiljön, en sammanfattande beskrivning, tabell över viktiga strukturer knutna till naturtypen, en motivering till vald naturvärdesklass, samt en tabell över påträffade och kända naturvårdsarter, skyddade arter och rödlistade arter.

Naturvärdesklass

En samlad bedömning av det inventerade objektets naturvärdesklass görs utifrån utfallet för bedömningsgrunderna för art och biotop (se beskrivning i bilaga 3, Metodbeskrivning). Grund för både art- och biotopvärde redovisas i objektsbladet.

Följande naturvärdeklasser ingår i SIS standard:

- Högsta naturvärde naturvärdesklass 1. Störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- Högt naturvärde naturvärdesklass 2. Stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- Påtagligt naturvärde naturvärdesklass 3. Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Som tillägg ingår följande klass:

- Visst naturvärde – naturvärdesklass 4. Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Termer och begrepp följer SIS standard med två undantag. Naturtyp enligt SIS kallas i objektskatalogen Naturtypsgrupp och biotop kallas här naturtyp. Namnsättningen av respektive naturtyp följer i första hand indelning i enlighet med vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 (Naturvårdsverket 2011). För naturtyper som inte ingår i habitatdirektivet, eller där behov finns för finare indelning (exempelvis taiga) används namn i enlighet en tolkningsnyckel som tagits fram av Ekologigruppen (se bilaga 3, Metodbeskrivning).

Natura 2000-naturtyper

En bedömning görs i fall objektet uppfyller kvalitetskrav på att klassas som Natura 2000-naturtyp eller ej. Dessutom görs bedömning av om tillståndet i objektet är gynnsamt eller inte. För allmänna och hotade naturtyper som exempelvis taiga krävs att tillståndet är gynnsamt för att biotopvärdet ska bli högt för bedömningskriterie sällsynthet och hot.

Artfynd

Respektive person som deltagit i naturvärdesinventeringen står som observatörer i artlistan. Om inte annat anges avser fynden april – maj år 2022.

1. Vinterviksparken

Naturvärdesklass: Lågt naturvärde

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Beskrivning: Objektet utgörs av en kortklippt gräsmatta, samt utegym. De biologiska värdena är små och de viktigaste värdena är knutna till variation i landskapet och att omgivande brynzoner får solljus.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Biotopkvaliteter saknas eller är av negativ betydelse för biologisk mångfald.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

2. Öppen park S Gröndalsvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av öppen parkmiljö av gräsmattekaraktär med visst inslag av blommande och bärande buskar, soligt. Fältskiktet domineras helt av gräs, men visst inslag av nektarväxter finns i planteringar inom parken.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till en solig parkmiljö med viss förekomst av blommande buskar och träd, samt nektarproducerande perenner. Objektet har visst värde som födosöksplats för nektarätande insekter och fåglar.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Björktrast (Turdus pilaris)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

11. Parkmiljö, Ekenbergsvägen V

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Beskrivning: Objektet utgörs av glesbebyggd stadsmiljö med gott inslag av grönytor med parkkaraktär. Stor del av objektet utgörs av hårdgjord mark men objektet har visst inslag av värdeelement som äldre tallar, nektarväxter som rosor och hägg.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Naturvärdet är knutet till enstaka äldre tallar samt gott inslag av nektarväxter som skapar värden för pollinerande insekter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

21. Öppen park SV Bryggvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av en del av tallskog som omvandlats till parkmiljö med anlagda odlingslådor. Träd förefaller ha fällts för att anlägga gångväg inom objektet, och trädskiktet är nu glest. Enstaka gamla tallar finns i kanten av objektet, mot gränsen till tallskogen i väster.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Objektet har vissa värden för arter knutna till äldre tall, men inga arter noterades vid fältbesöket.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 150-250 år

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

22. Park med ek S Gröndalsvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av en öppen parkmiljö med inslag av gamla ekar, vilka delvis står solexponerat. Ekarna är vidkroniga och gamla, och enstaka av dem är hålträd med viss mulmbildning. Död ved saknas inom objektet, utöver döda grenar och vedblottor som finns på de levande träden. Fältskiktet utgörs av bruksgräsmatta med visst inslag av triviala nektarväxter. En del av området utgörs av lekplats med sand.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett högt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Gamla ekar är ovanliga och skyddsvärda, särskilt de träd som har utvecklade håligheter i stammen. Den rödlistade ektickan noterades på ett träd, och är viktig genom att den skapar livsmiljöer för andra arter inne i ekveden. Många ovanliga insekter och vedsvampar är knutna till gamla ekar, men särskilt insekterna kräver riktade inventeringar med särskild metodik för att upptäcka. Artvärdet utgör därmed en preliminär bedömning.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsalder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Luckigt trädskikt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal		Bohåll	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Värdefulla buskar	Hassel		Enstaka till sparsam (1-10/ha)	

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Stenknäck (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Björktrast (<i>Turdus pilaris</i>)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg
Stare (<i>Sturnus vulgaris</i>)		Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Sårbar (VU)	Rikard Anderberg
Ekticka (<i>Phellinus robustus</i>)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Arttyp	Referens
Spårroxbär	Enstaka	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är mycket artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

26. Parkmiljöer N Gröndalsvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av parkmiljö runt flerbostadshus i kanten av ett blandskogsobjekt. Inom parkmiljön finns enstaka kvarstående äldre träd, samt stående död ved av ek. Objektet ligger i en brynmiljö som delvis är solexponerad. Planteringarna på gårdarna har gott inslag av nektarväxter.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Objektets naturvärden är knutna till den blomrika trädgårdsmiljön som skapar vissa värden för pollinerande insekter. Brynmiljöerna bidrar också till visst biotopvärde inom objektet.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött stående	Skogsek	Gammal		Uppsprucken bark, solexponerad, högstubbe	Sällsynt (<1 m3/ha)
Levande	Skogsalm	Gammal	Mycket grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)	Enstaka	Visst	Rödlistad art: Akut hotad (CR)	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

31. Park med ädellöv, N Gröndalsvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objekt utgörs av en ädellövdominerad park med inslag av äldre träd av ek och ask. De äldsta träden är över 150 år gamla, men större delen av träden i objektet är yngre. Markfloran i objektet är helt trivial, med dominans av gräs. Objektet utgörs delvis av tomtmark, delvis förskolegård. Död ved förekommer inte inom objektet.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Naturvärdet i objektet är knutet till de äldre solexponerade ädellövträden. På en ek noterades på den rödlistade vedsvampen ekticka och en yngre skogslönn på förskolegården i öster är bevuxen med den rödlistade skumticken.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Ask	Mycket gammal	Jätteträd (>100 cm dbh)		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal	Jätteträd (>100 cm dbh)		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Mycket gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogslönn	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Gammal		Solexponerad	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Enstaka	Ringa	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Rikard Anderberg
Skumticka (<i>Spongipellis spumeus</i>)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg
Ekticka (<i>Phellinus robustus</i>)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

33. Öppen silikathäll V Bryggvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Berg och sten

Dominerande biotop: Silikathällmark nedanför trädgränsen (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Silikathällmark nedanför trädgränsen (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av solexponerad öppen hällmark med påtagligt markslitage. Floran har relativt litet inslag av nektarväxter, och domineras av gräs, ris och mossor. Objektet har visst inslag av unga träd, främst av tall och rönn.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Objektet har visst värde för vanliga arter knutna till näringsfattiga soliga miljöer, men graden av markslitage gör att naturvärdet endast blir visst.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Begränsad trädkontinuitet (<100 år)

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Blåmunkar (Jasione montana)		Högt	, Typisk art	AP 1998

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

37. Tallskog söder om Vinterviksvägen

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd §

Skyddade arter: Förekommer §

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Hällmarkstallskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet domineras av en hällmarkstallskog med förekomst av gammal tall. Mycket gammal tall (>200 år) förekommer endast sällsynt. Ett yngre träskikt med ca 40 åriga träd dominerar skogen. Död ved förekommer ganska sparsamt men en del grövre döda tallar finns i objektet.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 100-120 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädsikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall				Sällsynt (<1 m3/ha)
Dött stående	Tall		Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall	Gammal		Bohåll	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal			Sällsynt (<1 /ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ärenpris (Veronica officinalis)		Ringa	ängs- och betesart	Anders Haglund
Kråka (Corvus corone)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Anders Haglund
Skogsduva (Columba oenas)	Enstaka	Högt	tidigare rödlistad art (-2010)	§ Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

38. Öppen hållmark Mörtviksberget

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Äng och betesmark

Dominerande biotop: Hållmarkstorräng (80%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Hållmarkstorräng (80 %) Silikatgräsmarker (20 %)

Beskrivning: Objektet utgörs av en mestades öppen betespåverkad hållmark. Träd/buskskiktet utgörs av lågvuxen buskformig krattek (ca 2 m) och enstaka lågvuxen tall. Riktigt gamla träd saknas.

Trots närhet till motorväg så är området inte så bullerstört då motorvägen ligger i nedsänkt läge. Området är för Stockholms stadförhållanden insektsrikt med förekomst av bland annat riddarkinnbagge, samt gläntorngräshoppa (endast en tidigare förekomst i kommunen registrerad i Artportalen). Bärande buskar hägg, oxel, rönn och fågelbär förekommer tämligen allmänt. Klippoxel förekommer i sydslänten på den enda kända växtplatsen utanför Fresctiområdet (Djurgården).

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Hävdpräglade marker som fortfarande är öppna och hyser betesmarksarter är ovanliga i kommunen.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Avbruten hävd

Övrigt: Bergbrant sydvänd, Bete,

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Tall	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Ängs- och betesmark	Berghällar	Bärande buskar		

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Bergsyra (Rumex acetosella)	Ett stort antal	Ringa	, Typisk art	Anders Haglund
Blodnäva (Geranium sanguineum)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart	Anders Haglund 2022 och Artportalen
Kungsmynta (Origanum vulgare)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2014
Backglim (Silene nutans)	Flera	Visst	ängs- och betesart	Anders Haglund 2022 och Artportalen 2016
Tulkört (Vincetoxicum hirundinaria)		Visst	, Typisk art	Anders Haglund
Knägräs (Danthonia decumbens)	Flera	Högt	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund
Gläntorngräshoppa (Tetrix undulata)	Enstaka	Högt	Ekologigruppens signalart	Anders Haglund
Klippoxel (Sorbus rupicola)	Enstaka	Högt	Ekologigruppens signalart	Anders Haglund

Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)		Ringa	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Anders Haglund
-----------------------------------	--	-------	----------------------------------	----------------

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

39. Hällmark V Fregattvägen

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Berg och sten

Dominerande biotop: Silikathällmark nedanför trädgränsen (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Silikathällmark nedanför trädgränsen (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av solexponerade öppna, slitna hållar, med viss näringspåverkan i sänkor mellan hållarna. Objektet har gott inslag av nektarväxter, samt spridda äldre tallar som stor solexponerat. Floran är mest trivial, men har också visst inslag av naturvårdsarter av kärlväxter. Objektet ligger i nära anslutning till flerbostadshus, och odlingslädor har satts upp längs objektets kanter.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till den öppna hällmarken med inslag av äldre tallar samt god förekomst av nektarväxter. Vissa naturvårdsarter av kärlväxter har rapporterats från objektet, som troligen har värden som födosöksmiljö för pollinerande insekter. Vid fältbesöket var objektet välbesökt av olika humlor, dock enbart vanliga arter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Tall	Gammal		Solexponerad, senvuxet	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Blodnäva (Geranium sanguineum)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2019
Storfläckig pärlemorfjäril (Issoria lathonia)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2019
Spärraggmossa (Racomitrium elongatum)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Blåmunkar (Jasione montana)		Högt	, Typisk art	Artportalen 2019

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

40. Hällmarkstallskog S Gröndals BP

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Hällmarkstallskog (80%), Triviallövskog (20%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av tvåskiktad, mestadels ung (40-70 år) tallskog, delvis belägen på hällmark med visst inslag av äldre träd. I östra delen av området övergår skogen i triviallövskog och öppna berghällar. Nektarväxter finns inom objektet, särskilt i de solexponerade öppna hällmarksmiljöerna. Död ved förekommer mycket sparsamt inom objektet, mest som liggande klenved av asp.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till de äldre tallarna, samt solexponerad öppen mark med visst inslag av nektarväxter som skapar livsmiljöer för pollinerande insekter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Begränsad skoglig kontinuitet (<100 år)

Beståndsålder: 70-100 år

Påverkan/Naturlighet: Olikåldrigt, Luckigt trädskikt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Asp			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Dött liggande	Tall			Barklös	Sällsynt (<1 m ³ /ha)
Dött stående	Tall	Gammal		Uppsprucken bark	Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsamt (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Hundtunga (Cynoglossum officinale)		Visst	, Typisk art	Artportalen 2018
Vanlig padda (Bufo bufo)		Visst	Skyddad art: AFS § 6	Artportalen 2021
Ask (Fraxinus excelsior)	Enstaka	Ringa	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Rikard Anderberg
Tallticka (Phellinus pini)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Arttyp	Referens
Spårroxbär	Flera	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

41. Hällmarkstallskog N Ekensbergsvägen

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Hällmarkstallskog (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av glest bevuxen hällmarkstallskog, som i väster övergår i öppen hällmark med visst inslag av nektarbuskar och örter. Tallar som är över 150 år gamla finns inom objektet, som också har enstaka stående döda träd av tall. Utöver enstaka stående döda tallar förekommer död ved endast sparsamt. Objektet är beläget i en nordsluttning och är delvis beskuggat av intilliggande bebyggelse.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Naturvärdet i objektet är knutet till de gamla tallarna, med flera förekomster av den rödlistade taltickan. De öppna hällarna med rikt inslag av nektarväxter skapar födosökmiljöer för pollinerande insekter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 120-150 år

Påverkan/Naturlighet: Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Hägg				Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Dött stående	Tall	Gammal		Uppsprucken bark	Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Äkta Johannesört (Hypericum perforatum)	Flera	Ringa		Rikard Anderberg
Gul fetknopp (Sedum acre)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Spärraggmossa (Racomitrium elongatum)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Tallticka (Phellinus pini)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Arttyp	Referens
Spärroxbär	Flera	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg
mahonia	Enstaka	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Rikard Anderberg
Kaukasiskt fetblad	Flera	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

42. Tall/ekskog V Bryggvägen

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Hällmarkstallskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av huvudsakligen ung tallskog (40-70 år) beläget i en sydostsluttning på en hällmarkskulle. Inom objektet finns också visst inslag av ekar, samt enstaka äldre tallar. Död ved förekommer i liten mängd inom objektet, som troligen har varit mer glesbevuxet och solexponerat tidigare. Fåltskiktet domineras av ris och gräs, med litet inslag av nektarväxter.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till enstaka äldre tallar med förekomster av naturvårdsarter som den rödlistade talltickan. Visst inslag av nektarväxter är positivt för pollinerande insekter, och objektet ligger i direkt anslutning till fina livsmiljöer för sandlevande bin.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 40-70 år

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Getrams (Polygonatum odoratum)	Flera	Ringa	, Typisk art	Rikard Anderberg
Sydvårbrodd (Anthoxanthum odoratum)	Flera	Ringa	ängs- och betesart, Typisk art	Rikard Anderberg
Gråfibbla (Pilosella officinarum)	Flera	Ringa	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Tjärblomster (Viscaria vulgaris)	Enstaka	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Rikard Anderberg
Tallticka (Phellinus pini)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

46. Tallskog väst Mörtviksberget

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Barrskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av en gammal naturskog på moränmark, dominerad av tall och med inslag av ek. Mängden mycket gammal tall (>200 år) är stor vilket gör området unikt. Ekar och andra lövträd som finns i objektet täcker ca 10% av trädskiktet och utgörs främst av lite yngre träd. Den begränsade mängden död ved gör att Natura-naturtypens tillstånd bedöms som dåligt.

Landskapsområde: Vinterviken

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Ogödslat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött stående	Tall	Gammal	Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Tall	Mycket gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Mjölön (Arctostaphylos uva-ursi)		Visst	Ekologigruppens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Tallticka (Phellinus pini)		Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Reliktbock (Nothorhina muricata)		Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

47. Tallskog V Fregattvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Hållmarkstallskog (100%)

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av gammal, flerskiktad och olikåldrig tallskog vilken i söder övergår i glesare hållmarkskog med inslag av senvuxna ekar. Objektet hyser en liten förekomst av död ved, men ett tämligen rikt inslag av gamla träd, främst av tall. I söder finns en solexponerat sydvänd slänt som är rik på nektarväxter, och som har goda förutsättningar som boplatser för bin och humlor. Floran i objektets norra del hedartad, med dominans av ris och gräs, medan hållmarken och slänten i söder har stort inslag av nektarväxter.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett högt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till den gamla, solexponerade tallskogen med lång kontinuitet och mycket goda förutsättningar för att hysa ovanliga arter. De rödlistade arterna talticka, ekticka och reliktböck noterades inom objektet, och det bedöms som troligt att det kan förekomma naturvårdsarter av bland annat bin i objektets södra del.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsalder: 120-150 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktad, Luckigt trädskikt, Naturligt förnygrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Dött stående	Tall	Gammal		Barklös, solexponerad	Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Skogsek	Ung		Bohåll	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal		Solexponerad, bohåll	Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Tall	Mycket gammal			Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Getrams (Polygonatum odoratum)		Ringa	, Typisk art	Rikard Anderberg

Berberis (Berberis vulgaris)		Ringa	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Tjärblomster (Viscaria vulgaris)	Flera	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Rikard Anderberg
Tulskört (Vincetoxicum hirundinaria)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Tuschlav (Lasallia pustulata)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Spårraggmossa (Racomitrium elongatum)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Blodnäva (Geranium sanguineum)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Gökärt (Lathyrus linifolius)	Flera	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Rikard Anderberg
Mindre mörghorre (Tomicus minor)	Enstaka	Högt	Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg
Blåmunkar (Jasione montana)		Högt	, Typisk art	Artportalen 2005
Kråka (Corvus corone)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Rikard Anderberg
Vanlig padda (Bufo bufo)		Visst	Skyddad art: AFS § 6	§ Artportalen 2021
Liljekonvalj (Convallaria majalis)	Flera	Ringa	Skyddad art: AFS § 9, Typisk art	§ Rikard Anderberg
Tallticka (Phellinus pini)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg
Ekticka (Phellinus robustus)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Rikard Anderberg
Reliktbock (Nothofagus muricata)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Artyyp	Referens
Spårroxbär	Enstaka	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

49. Gammal tallskog NO Vinterviken

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Tallskog (70%), Barrskog med ädellövinslag (30%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av en naturtallskog med rik förekomst av mycket gammal tall (>200 år), med av ek och andra lövträd. De senare är dock inte så gamla och ett fåtal av dessa träd är över 100 år.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och påtagligt biotopvärde.

Säkert förekommer fler naturvårdsarter. Något noggrant eftersök har inte genomförts. Naturvärdesbedömningen har av försiktighetsprincipen förutsatt att artvärdet är påtagligt, trots att endast en rödlistad art påträffades vid det snabba fältbesöket.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött stående	Tall				Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov		Allmän - riklig (> 50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Reliktbock (Nothorhina muricata)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

53. Tallskog nord Aspuddens skola

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (%) Barrskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Beskrivning: Naturligt förnygrad äldre tallskog som är ganska hårt sliten av friluftslivet. Lövinslaget är stort och utgörs främst av asp och björk, men ek förekommer också. Det hårda slitaget gör tillsammans med brist på död ved att kvaliteten på biotopen inte bedöms nå upp till Natura-naturtyp.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och påtagligt biotopvärde.

Säkert kan några naturvårdsarter förekomma då noggrant eftersök inte genomförts.

Landskapsområde: Vinterviken

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt förnygrad, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Skogsduva (Columba oenas)		Högt	tidigare rödlistad art (-2010)	§ Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

55. Blandskog med ek NO Aspuddens skola

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Blandskog med ädellövinslag (90%), Triviallövskog med ädellövinslag (10%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av en blandskog på moräemark som ligger i en terrängsvacka invid hållmarkstallskogar.

Trädskiktet utmärks av en stor andel mycket gammal tall omgivna av yngre lövträd. Asp, skogsek och björk dominerar bland dessa. Täthet på förekomst av naturvärdsarten tallticka är ovanligt hög.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

De viktigaste värdena är knutna till de gamla tallarna. Säkert kan fler naturvärdsarter i form av svampar förekomma i objektet.

Landskapsområde: Vinterviken

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt förnygrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Asp				Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Asp	Nästan gammal			Enstaka till sparsamt (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal			Enstaka till sparsamt (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Mycket grov		Enstaka till sparsamt (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Tallticka (Phellinus pini)	Ett stort antal	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Reliktbock (Nothorhina muricata)	Flera	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

57. Blandskog syd Vinterviksvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Blandskog med ädellövinslag (%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Blandskog vars viktigaste värde utgörs av de glest stående mycket gamla tallarna som finns i objektet. Här finns också enstaka jätteträd (diameter >1 m) av både gran och tall. Naturvårdsarterna som påträffades är främst knutna till tall. Lövträden upptar ca 50-70 % av trädskiktet och utgörs mestadels av yngre träd, dominerade av asp. Här finns även björk och en del ädellöv i form av framförallt lönn och ek. Mängden död ved är begränsad och utgörs främst av lövved.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Mycket lång obruten trädkontinuitet (>300 år)

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Asp				Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Gran	Mycket gammal	Jätteträd (>100 cm dbh)		Sällsynt (<1 m ³ /ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov		Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall		Jätteträd (>100 cm dbh)		Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov		Enstaka till sparsamt (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Gammelgranslav (Lecanactis abietina)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Grovticka (Phaeolus schweinitzii)	Enstaka	Högt	Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Reliktbock (Nothorhina muricata)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

60. Tallskog med ek N Fregattvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Tallskog (100%)

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av olikåldrig, mestadels gammal tallskog (>150 år), med visst inslag av död ved. Inom objektet finns också visst inslag av senvuxna ekar, samt enstaka äldre granar. Objektet förefaller inte påverkat av skogsbruk annat än att död ved troligen rensats bort historiskt. Flera tallar inom objektet är över 200 år gamla, och står delvis solexponerat. Mot väster blir marken gradvis med näringsfattig och träden lägre och tunnare än de i den östra delen där marken är mer näringsrik. Objektet har viss igenväxning med triviallövträd, främst rönnar.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett högt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till den rika förekomsten av mycket gamla tallar, samt andra värdefulla träd som äldre granar och ekar. De rödlistade vedsvamparna ekticka och tallticka noterades spridda inom objektet, samt gnagspår av den ovanliga skalbaggen reliktböck som är knuten till gamla solexponerade tallar.

Landskapsområde: Vinterviken

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Olikåldrigt, Naturligt föryngrat, Luckigt trädskikt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall			Barklös, klint	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött liggande	Triviallövträd			Klint	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Tall	Gammal		Uppsprucken bark, solexponerad	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Gran	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal		Senvuxet	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Ung		Bohåll	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Granbarkgnagare (Microbregma emarginatum)	Enstaka	Högt	Skogsstyrelsens signalart, tidigare rödlistad art (-2010), Typisk art	Rikard Anderberg
		Visst	Skyddad art: AFS § 6	Artportalen 2021

Vanlig padda (Bufo bufo)				§	
Liljekonvalj (Convallaria majalis)	Flera	Ringa	Skyddad art: AFS § 9, Typisk art	§	Rikard Anderberg
Tallticka (Phellinus pini)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art		Rikard Anderberg
Ekticka (Phellinus robustus)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art		Rikard Anderberg
Reliktbock (Nothorhina muricata)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art		Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Flera rödlistade arter förekommer. Åtminstone några rödlistade arter har livskraftiga förekomster.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är mycket artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

61. Blandskog N Ekensbergsvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Blandskog med ädellövinslag (60%), Triviallövskog med ädellövinslag (15%), Tallskog (25%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av tämligen sluten, flerskiktad blandskog med inslag av gammal tall och ek. De äldsta träden i objektet är tallar som är över 150 år gamla. Död ved förekommer sparsamt inom objektet. Närmast Mälarstranden övergår objektet triviallövskog, och i östra delen dominerar tallen helt. Marken i objektet är tydligt näringspåverkad.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Förekomsten av gamla träd, samt skog nära mälaren, med gott inslag av hålträd skapar goda förutsättningar för fåglar och insekter. Den rödlistade taltickan noterades på flera träd i objektet. Hålträden är också gynnsamma för insekter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktad, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Triviallövträd			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Asp	Ung		Bohål	Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Ung			Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal		Bohål	Sällsynt (<1 /ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Stare (Sturnus vulgaris)		Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Sårbar (VU)	Rikard Anderberg
Talticka (Phellinus pini)	Flera	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

67. Ädellövskog NV Fregattvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Nordlig ädellövskog (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Nordlig ädellövskog (100 %)

Natura 2000 Naturtyp: Nordlig ädellövskog (9020)

Beskrivning: Objektet utgörs av linddominerad ädellövskog med inslag av äldre skogsekar, samt visst inslag av unga friska skogsalmar. Objektet är beläget i en tämligen brant nordsluttning, och ligger skuggigt mellan hållmarker i söder och Gröndalsvägen i norr. Objektet har knappt någon förekomst av död ved. Floran är mest trivial, med lågörtvegetation dominerad av vanliga arter som vitsippa. Objektet förefaller ha påverkats av schaktning, möjligen i samband med historiska arbeten med Gröndalsvägen.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och högt biotopvärde.

Gamla skogslindar är ovanlig i naturmark, och utgör en livsmiljö för många insekter, en grupp som också gynnas av de spridda förekomsterna av äldre ekar inom objektet. Den skuggiga miljön skapar gynnsamma förhållanden för mossor. Endast ett fåtal naturvårdsarter noterades, men det bedöms troligen förekomma naturvårdsarter av insekter vilka måste inventeras med särskild metodik inom objektet.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Skogsek	Gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogslind	Gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogslind	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogslind	Mycket gammal			Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Geologiska strukturer	Bergvägg/Lodyta	Nordexponerad	Enstaka till sparsam (1-10/ha)	

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Skogslind (<i>Tilia cordata</i>)	Enstaka	Visst	Skogsstyrelsens signalart	Rikard Anderberg
Björktrast (<i>Turdus pilaris</i>)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg
Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)	Enstaka	Visst	Rödlistad art: Akut hotad (CR)	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop eller Natura 2000-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv.

68. Ädellövskog S Gröndals BP

Naturvärdesklass: Högsta naturvärde - naturvärdesklass 1

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Näringsrik ekskog (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Näringsrik ekskog (100 %) Ek-hassellund (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Beskrivning: Objektet utgörs av gammal igenväxande ekhage i belägen i nordsluttning. Inom objektet finns också stora uppslag av unga triviallövn och skogslönnar, samt spridda förekomster av äldre tallar. Flera av ekarna i objektet är över 150 år gamla och vidkroniga, men står nu beskuggat av uppväxande lövträd. Vissa ekar har också utvecklade håligheter med mulmbildning i stammarna. Objektet har också visst inslag av död ekved, främst som stående döda träd.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett högt artvärde och högt biotopvärde.

Objektet har mycket höga värden knutna till de gamla ekarna med mulmfyllda håligheter, vilket utgör en viktig livsmiljö för många ovanliga och rödlistade arter. Flera träd är påväxna av den rödlistade ektickan, vilken är en nyckelart för mulmbildning. Objektet har troligen en rik insektsfauna, men dessa arter kräver riktade inventeringar med speciell metodik för att finna, och artvärdet utgör därmed en preliminär bedömning.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Naturligt föryngrat, Olikåldrigt, Flerskiktat

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek			Barklös, klint	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek			Uppsprucken bark, hackmärken efter hackspettar	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek	Mycket gammal	Jätteträd (>100 cm dbh)	Uppsprucken bark	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Tall			Uppsprucken bark	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsek	Gammal		Bohål	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Mycket gammal	Jätteträd (>100 cm dbh)		Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Skogslind	Gammal		Bohål	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogslind	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
					Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Levande	Tall	Gammal			st/ha)
---------	------	--------	--	--	--------

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Geologiska strukturer	Bergvägg/Lodyta	Nordexponerad	Enstaka till sparsam (1-10/ha)	

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ekticka (Phellinus robustus)	Flera	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är mycket artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: De biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finns i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet. Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

70. Adellövsog S Ekenbergsvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädelövsog

Dominerande biotop: Näringsrik ekskog (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Näringsrik ekskog (100 %)

Beskrivning: Objektet utgör ett större sammanhängande stråk med näringspåverkad ädelövsog med inslag av tall och ek, men även skogsalm, oxel och hägg. De äldsta träden i objektet är tallar och ekar som är över 150 år gamla. Objektet är flerskiktat, och tämligen slutet, men har på grund av detta dålig förnygring av ek och tall. Död ved förekommer sparsamt inom objektet. Markfloran är till största del helt trivial med dominans av näringsgynnade arter.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Objektets naturvärde är knutet till de gamla träden, samt spridda hålträd. Det slutna trädskiktet skapar en skuggig miljö med rikt fågelliv, och de gamla träden är gynnsamma för såväl vedsvampar som insekter. De rödlistade vedsvamparna ek- och talticka noterades i objektet. Ett gammalt fynd av slättergubbe finns angett från lokalen, men bedöms inte finnas kvar.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 120-150 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Olikaåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsalm	Gammal		Uppsprucken bark	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek	Nästan gammal			Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Tall	Gammal			Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsalm	Ung		Sjukt (ex alm-/askskottssjuka)	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall	Gammal		Bohål	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens

Skogsalm (Ulmus glabra)	Enstaka	Visst	Rödlistad art: Akut hotad (CR)	Rikard Anderberg
Slåttergubbe (Arnica montana)		Mycket högt	Rödlistad art: Sårbar (VU), ängs- och betesart, Typisk art	AP 1998
Tallticka (Phellinus pini)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Rikard Anderberg
Ekticka (Phellinus robustus)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

73. Ekskog norr Vinterviken

Naturvärdesklass: Högsta naturvärde - naturvärdesklass 1

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Näringsrik ekskog (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Näringsrik ekskog (100 %) Ek-hassellund (100%)

Natura 2000 Naturtyp: Näringsrik ekskog (9160)

Beskrivning: Objektet utgörs av den slutning som finns ovan den gamla åkermarken utmed Vinterviken. I den sydvända torra slätten växer en gammal ekskog med inslag av av gammal och mycket gammal tall. Flera hålträd och jätteträd av ek finns i objektet med koncentration till de västra delarna. Fågelbär, vårtbjörk, skogslönn och klipbal förekommer också i det artrika trädskiktet, tillsammans med enstaka skogslind. Området är variationsrikt och innehåller även öppnare hållmarksdominerade gläntor. Förekomst av naturvårdsarter kunnat till ek, lundmiljön och tall förekommer rikligt.

Landskapsområde: Vinterviken

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek		Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött liggande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek	Gammal	Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Tall	Gammal			Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsek	Gammal	Grov		Allmän - riklig (> 50 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal	Jätteträd (>100 cm dbh)		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Värdefulla buskar	Hassel	Gammal	Tämligen allmän (11-50/ ha)	

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ärenpris (<i>Veronica officinalis</i>)	Flera	Ringa	ängs- och betesart	Anders Haglund
Gökärt (<i>Lathyrus linifolius</i>)	Flera	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund

Tjärblomster (<i>Viscaria vulgaris</i>)	Flera	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund
rak fingersvamp (<i>Ramaria stricta</i>)	Enstaka	Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2017
Skogslind (<i>Tilia cordata</i>)	Enstaka	Visst	Skogsstyrelsens signalart	Anders Haglund
Svavelticka (<i>Laetiporus sulphureus</i>)	Enstaka	Visst	, Typisk art	Anders Haglund
Knägräs (<i>Danthonia decumbens</i>)	Enstaka	Högt	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund
Ramslök (<i>Allium ursinum</i>)	Enstaka	Högt		Anders Haglund
Skogslök (<i>Allium scorodoprasum</i>)	Enstaka	Högt	Ekologigruppens signalart	Anders Haglund
Hasselticka (<i>Dichomitus campestris</i>)	Flera	Högt	Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund 2022 och Artportalen
Bergglim (<i>Atocion rupestre</i>)	Enstaka	Högt	, Typisk art	Anders Haglund
Sandmaskrosor (<i>Taraxacum sect. Erythrosperma</i>)	Enstaka	Mycket högt	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund
Blodsopp (<i>Boletus luridiformis</i>)	Enstaka	Mycket högt	Skogsstyrelsens signalart	Artportalen 2017
Vätters (<i>Lathraea squamaria</i>)	Flera	Mycket högt	Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Grönsångare (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)		Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Artportalen 2019
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	Enstaka	Högt	Skyddad art: AFS § 4 (Mark. N), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Artportalen 2017
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	Enstaka	Mycket högt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Artportalen 2020
Kopparödla (<i>Anguis fragilis</i>)	Flera	Ringa	Skyddad art: AFS § 6	§ Anders Haglund och Artportalen 2021
Tallticka (<i>Phellinus pini</i>)	Enstaka	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Oxtungssvamp (<i>Fistulina hepatica</i>)	Flera	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart	Artportalen 2016, 2017, 2018
Ekticka (<i>Phellinus robustus</i>)	Flera	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Artportalen 2016, 2018
Rotsopp (<i>Boletus radicans</i>)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart	Artportalen 2016, 2018
Skeppsvarvsluga (<i>Lymexylon navale</i>)	Flera	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Anders Haglund
Knottrig rottryffel (<i>Scleroderma verrucosum</i>)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Artportalen 2017

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Flera rödlistade arter förekommer. Åtminstone några rödlistade arter har livskraftiga förekomster.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: De biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finns i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet. Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop eller Natura 2000-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv.

74. Ung lövskog N Fregattvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Triviallövskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av ung lövskog med inslag av ek och fågelbär. Död ved förekommer sparsamt, och har troligen röjts bort. Objektet har viss parkkarakär, och ligger nära bostäder. Floran har visst inslag av nektarväxter, samt ett ungt buskskikt av hassel. Trädgårdsavfall har tippats på flera platser inom objektet, och trädgårdsväxter.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Naturvärdet är knutet till gott inslag av blommande träd och örter, vilket skapar nektarkällor för pollinerande insekter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Begränsad trädkontinuitet (<100 år)

Beståndsålder: 40-70 år

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Artyp	Referens
Snöbär		Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Rikard Anderberg
Spårroxbär	Enstaka	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

80. Ekskog S Mörtviken

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Näringsrik ekskog (100%)

Skyddsstatus: Strandskyddsområde

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Näringsrik ekskog (100 %) Ek-hassellund (%)

Natura 2000 Naturtyp: Näringsrik ekskog (9160)

Beskrivning: Objektet utgörs av en ekdominerad skog med förekomst av gammal och mycket gammal ek och tall. Nära vägen är skogen ganska påverkad men i väst är den tät och mer orörd.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett visst artvärde och högt biotopvärde.

I objektet finns säkert flertalet fler naturvårdsarter men detta bedöms troligen inte påverka naturvärdet särskilt mycket.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsalder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek	Gammal	Mycket grov		Tämligen allmänt (5-15 m3/ha)
Levande	Skogsek	Gammal	Grov		Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall	Gammal	Grov		Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Mindre hackspett (Dendrocopos minor)		Mycket högt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Artportalen 2021
Blekticka (Haploporus tuberculosus)		Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Artportalen 2000

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en

livskraftig förekomst.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop eller Natura 2000-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv.

83. Mörtviksparken ädellövskog

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Näringsrik ekskog (70%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd, Strandskyddsområde

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Näringsrik ekskog (70 %) Ek-hassellund (100%) Ädellövskog i branter (10 %) Silikatbrant (%) Nordlig ädellövskog (20 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Natura 2000 Naturtyp: Näringsrik ekskog (9160), Ädellövskog i branter (9180)

Beskrivning: Objektet ligger i en dalgång bevuxen med lövskog som hyser såpass stor andel äldre ädellövträd att det kan klassas som ädellövskog. Centralt finns ett område som enligt håradsekonomiska kartan tidigare varit åkermark. Här finns idag inga riktigt gamla träd och det ca 90-åriga trädskiktet har stor andel lönn o björk. Gammal ek dominerar i övrigt trädskiktet i dalgången. Flera av de gamla ekarna är hålekar. I branten i nord finns fina bestånd av gamla skogslindar. I objektet finns även en hundrastgård med sliten markvegetation.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Övrigt: Bergbrant sydvänd,

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek		Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsek		Mycket grov		Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Skogslind	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Skogslind (<i>Tilia cordata</i>)	Ett stort antal	Visst	Skogsstyrelsens signalart	Anders Haglund och Artportalen 2018
Tulkört (<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>)		Visst	, Typisk art	Artportalen 2019
Duvhök (<i>Accipiter gentilis</i>)	Ej bedömd	Högt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Artportalen
Ekticka (<i>Phellinus robustus</i>)	Flera	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Anders Haglund och och Artportalen 2018, 2019

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop eller Natura 2000-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv.

84. Näringsrik ekskog N Fregattvägen

Naturvärdesklass: Högsta naturvärde - naturvärdesklass 1

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Näringsrik ekskog (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Näringsrik ekskog (100 %) Ek-hassellund (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Beskrivning: Objektet utgörs av en gammal ekmiljö med inslag av hassel. Inom objektet finns, fallna ekar, samt grövre grenar som brutits från äldre träd och stående döda träd av ek. Skogen i objektet är olikåldrig, flerskiktad och slutna. Hålträd av ek med mulmbildning finns inom objektet. Objektet utgör del av ett större, smalt lövskogsobjekt som löper söder om Gröndalsvägen, vilket troligen varit större och mer glesbevuxet historiskt sett. Objektet har goda förutsättningar att hysa en rik insektsflora. Fältskiktet har lågortsvegetation med dominans av vanliga arter som vitsippa.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett högt artvärde och högt biotopvärde.

Objektet har mycket höga värden knutna till de gamla ekarna med mulmhåligheter, vilket utgör en ovanlig struktur som fungerar för livsmiljö för många ovanliga och rödlistade arter. Objektet har naturskogskaraktär med ovanligt högt inslag av död ved för stadsnära skog. Den slutna miljön medför sämre förhållanden för förnyingring av ek inom objektet. Den rödlistade ekticken noterades inom objektet, och det bedöms troligen förekomma ovanliga insekter som kräver riktad inventeringsmetodik. Artvärdet utgör därför en preliminär bedömning.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktad, Ogödslad, Luckigt trädskikt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek	Gammal		Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek	Ung		Uppsprucken bark	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Skogsek	Ung		Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Mycket gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal		Senvuxet	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal		Bohåll	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Geologiska strukturer	Bergvägg/Lodyta	Nordexponerad	Enstaka till sparsam (1-10/ha)	
Värdefulla buskar	Hassel		Enstaka till sparsam (1-10/ha)	

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ekticka (Phellinus robustus)		Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är mycket artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: De biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finns i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet. Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop eller Natura 2000-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv.

85. Ädellövskog vid Vinterviksvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, ädellövskog

Dominerande biotop: Nordlig ädellövskog (80%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Nordlig ädellövskog (80 %) Näringsrik ekskog (20 %) Ek-hassellund (%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Beskrivning: Ädellövskog utmed Vinterviksvägen med stort islag av triviala lövträd (ca 50-60%). Området har tidigare varit mer öppet och enligt häradsökonomiska kartan delvis bebyggt i öster. De norra delarna närmast dammen har tidigare enligt historiska kartor utgjorts av sjön långsjön med omgivande strandängar. Det är idag endast några enstaka björkar som utgör rester från en äldre trädgeneration. Resten av trädskiktet utgörs av ca 80-100-åriga träd. Av denna anledning så bedöms objektet inte ha tillräcklig lång skoglig kontinuitet för att uppfylla kvalitetskrav på Natura-naturtyp.

Trädskiktet är mycket varierat och artrikt. Asp och vårtbjörk dominerar och sälg är vanlig. Tysklönn, skogslönn, samt enstaka ask, skogslind och skogsalm utgör ädellövträdsinslagen. Hägg, hassel och unga lövträd bildar buskskikt. Nära dammen i norr finns också mindre slånpatrtier. Här ingår även klibbal i trädskiktet och hägg förekommer mer allmänt.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Då ädellövskogar är sällsynta i regionen bedöms objektet få påtagligt biotopvärde, trots att många viktiga strukturer för skogar saknas eller är dåligt utvecklade.

Landskapsområde: Vinterviken

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Sälg				Sällsynt (<1 m3/ha)
Dött stående	Skogsek				Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Ask	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Asp	Nästan gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Skogslind	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Sälg	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Vårtbjörk	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Vårtbjörk	Mycket gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Skogslind (<i>Tilia cordata</i>)	Enstaka	Visst	Skogsstyrelsens signalart	Anders Haglund

Olvon (<i>Viburnum opulus</i>)		Ringa	Skogsstyrelsens signalart	Artportalen
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Enstaka	Ringa	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	§ Anders Haglund
Lundsångare (<i>Phylloscopus trochiloides</i>)	Enstaka	Mycket högt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Artportalen 2016
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	Enstaka	Visst	Skyddad art: AFS § 8, Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	§ Anders Haglund
Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)	Enstaka	Visst	Rödlistad art: Akut hotad (CR)	Anders Haglund
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Flera	Ringa	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Anders Haglund
Almsnabbvinge (<i>Satyrion w-album</i>)		Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Artportalen

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Förekomster av i regionen allmänt förekommande hotade arter, exempelvis kungsfågel och ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

86. Tallskog med ek syd Vinterviksvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Blandskog med ädellövinslag (%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av en naturskogsliknande blandskog på ömse sidor av Vinterviksvägen. Inslaget av ek är stort på flera håll (ca 25 % ek, i områden norr om vägen högre andel). Gammal och mkt gammal tall är vanligt förekommande och utgör ett viktigt värde. Enstaka av ekarna gamla och det finns naturvårdsarter knutna till arten.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 120-150 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Skogsek				Sällsynt (<1 m3/ha)
Dött liggande	Tall				Sällsynt (<1 m3/ha)
Dött stående	Tall				Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Asp	Nästan gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Skogsek	Gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov	Bohåll	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Gammal			Allmän - riklig (> 50 st/ha)
Levande	Vårtbjörk	Gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Värdefulla buskar	Hassel		Enstaka till sparsam (1-10/ha)	

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens

Svart trolldruva (<i>Actaea spicata</i>)		Mycket högt	Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Artportalen 2021
Skogsduva (<i>Columba oenas</i>)		Högt	tidigare rödlistad art (-2010) §	Anders Haglund
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)		Visst	Skyddad art: AFS § 8, Skogsstyrelsens signalart, Typisk art §	Anders Haglund
Tallticka (<i>Phellinus pini</i>)		Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund
Svartöra (<i>Auricularia mesenterica</i>)		Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Anders Haglund
Ekticka (<i>Phellinus robustus</i>)		Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

92. Vintervikens Koloniområde

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Koloniområde (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Koloniområde (100 %)

Beskrivning: Koloniområde med blomsterrika planteringar och fruktträd som utgör viktiga strukturer för biologisk mångfald knuten till odlingslandskapet.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Apel	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ängsblåvinge (Polyommatus semiargus)		Visst	, Typisk art	Artportalen
Storfläckig pärlemorfjäril (Issoria lathonia)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen
Ängspärlemorfjäril (Argynnis aglaja)		Visst	, Typisk art	Artportalen
Brunfläckig pärlemorfjäril (Boloria selene)		Visst	, Typisk art	Artportalen
Bivarg (Phanthus triangulum)		Högt	Ekologigruppens signalart	Artportalen
Slättergräsfjäril (Maniola jurtina)		Högt	Ekologigruppens signalart, Typisk art	Artportalen 2018
(Lestica clypeata)		Mycket högt	tidigare rödlistad art (-2010)	Artportalen
(Cerceris rybyensis)		Mycket högt	ängs- och betesart	Artportalen
Midsommarblåvinge (Aricia artaxerxes)		Mycket högt	, Typisk art	Artportalen
Vanlig snok (Natrix natrix)		Visst	Skyddad art: AFS § 6, tidigare rödlistad art (-2010)	Artportalen

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

96. Öppen hållmark NV Fregattvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Berg och sten

Dominerande biotop: Silikathållmark nedanför trädgränsen (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Silikathållmark nedanför trädgränsen (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av öppen hållmark med tunna jordskikt och unga tallar. Den öppna marken har gott inslag av triviala nektarväxter, mest ljung, men även en del örter. Marken har relativt stort slitage, vilket försämrar förutsättningarna för växtligheten i objektet. Objektet är delvis mycket brant, med nordexponerade bergväggar.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Naturvärdet i objektet är knutet till den solöppna miljön med inslag av nektarväxter vilket ger goda förhållanden som födosöksmiljö för pollinerande insekter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Begränsad skoglig kontinuitet (<100 år)

Beståndsalder: 20-40 år

Övrigt: Bergbrant nordvärd,

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Geologiska strukturer	Bergvägg/Lodyta	Nordexponerad		

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

97. Tallskog väst Mörtviksberget

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Barrskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på nyckelbiotop

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Gammal tallskog med inslag av ek på moränmark. Många av tallarna är mycket gamla medans ekarna mestadels tillhör en yngre generation träd. Inslag av lövträd som rönn förekommer tämligen allmänt. Markvegetationen är präglad av tidigare bete och slitage från friluftsliv.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten skoglig kontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 150-250 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött stående	Tall	Mycket gammal	Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov		Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Gökärt (Lathyrus linifolius)		Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund
Vanlig padda (Bufo bufo)		Visst	Skyddad art: AFS § 6	Artportalen
Tallticka (Phellinus pini)	Flera	Högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	Anders Haglund 2022, Artportalen 2019
Ekticka (Phellinus robustus)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT), Typisk art	Artportalen 2019

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

104. Hällmarkstallskog NO Vinterviken

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Strandskyddsområde

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den

Områdesbeskrivning**Biotop:** Taiga (100 %) Hällmarkstallskog med ädellövinslag (20%), Hällmarkstallskog (80%)**Nyckelbiotopstatus:** Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt**Natura 2000 Naturtyp:** Taiga (9010)**Beskrivning:** Objektet utgörs av ett hällmarkskomplex som till stora delar är öppet med ca 10% trädskiktstäckning. Enstaka gamla tallar och död ved är viktiga strukturer som förekommer. Området var tidigare antagligen betat och träd har säkert plockhuggits historiskt.**Motiv för värdebedömning av naturvärde:** Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Området ligger i ett sammanhängande barrskogsområde och utgör en viktig del av detta.

Landskapsområde: Vinterviken**Kontinuitet:** Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)**Beståndsålder:** 100-120 år**Påverkan/Naturlighet:** Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt**Naturvårdsträd och trädstrukturer**

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall				Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Tall	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Tjärblomster (<i>Viscaria vulgaris</i>)		Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Anders Haglund

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS**Bedömningsgrunder för artvärde:***Naturvårdsarter:* Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.**Bedömningsgrunder för biotopvärde:***Biotopkvalitet:* Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de

biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

117. Park vinterviken

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (100%)

Skyddsstatus: Strandskyddsområde

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (100 %)

Beskrivning: Objektet utgörs av en anlagd park med enstaka yngre parkträd och gräsmattor. Det strandnära läget ger vissa värden.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Vitkindad gås (Branta leucopsis)	Enstaka	Visst	Skyddad art: AFS § 4 (Mark. N)	Artportalen 2021

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

121. Tallskog N Vinterviken

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Skyddsvärda träd, Strandskyddsområde

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Tallskog (90%), Barrskog med ädellövinslag (10%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av ett större tallskogsområde på moränmark med tunt jordtäckte, med gott om gammal samt enstaka mycket gammal tall. Många av tallarna är högstammiga och grova. Enst kratték förekommer nära branten i söder som vetter mot Vinterviken. Markvegetationen till delar bortsligen pga att området är välfrekventerat av frilufstliv.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Värdet är höjt till klass 2 då det sannolikt i objektet förekommer flertalet naturvårdsarter knutna till tall. Tid vid inventering 2022 medgav inte eftersök.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Mycket lång obruten skoglig kontinuitet (>300 år)

Beståndsålder: 120-150 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Ogödslat

Övrigt: Bergbrant sydvänd,

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall				Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Dött stående	Tall				Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)
Levande	Skogsek	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Mycket gammal	Grov		Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Gammal	Grov		Allmän - riklig (> 50 st/ha)
Levande	Vårtbjörk	Gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Tofsmes (Parus cristatus)		Visst	Ekologigruppens signalart, Typisk art	Artportalen 2020
Tulkört (Vincetoxicum hirsutifolium)		Visst	, Typisk art	Artportalen 2015
Spenört (Laserpitium latifolium)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2018

Åkervädd (Knautia arvensis)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2015
Rödklint (Centaurea jacea)		Visst	Ekologigruppens signalart	Artportalen 2015
Gulmåra (Galium verum)		Visst	ängs- och betesart	Artportalen 2015

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

124. Småvatten Vinterviken

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Antropogen limnisk miljö

Dominerande biotop:

Skyddsstatus: Yt- och grundvattenförekomster, Markavvattningsförbud, Biotopskydd, generellt. Småvatten och §

Skyddade arter: Förekommer §

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Beskrivning: Objektet utgörs av ett anlagt småvatten som utgör en rest av den före detta långsjön som förr fanns på platsen. Mindre delar av dammen har vegetation. Resterande är vegetationsfria. Dammen är fiskfri och föryngring av groddjur förekommer.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Stränder	Beskuggning strandzon			

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Andmat (Lemna minor)				Anders Haglund
Åkergroda (Rana arvalis)	Flera	Mycket högt	Skyddad art: AFS § 4	Anders Haglund och Artportalen
Vanlig padda (Bufo bufo)	Flera	Visst	Skyddad art: AFS § 6	§ Anders Haglund och Artportalen
Mindre vattensalamander (Lissotriton vulgaris)		Visst	Skyddad art: AFS § 6	§ Artportalen
Vanlig groda (Rana temporaria)		Högt	Skyddad art: AFS § 6	§ Artportalen

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de

biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

125. Liten damm i koloniområde

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3 ●

Naturtyp (grupp): Antropogen limnisk miljö

Dominerande biotop:

Skyddsstatus: Biotopskydd, generellt. Småvatten och våtmark i jordbruksmark §

Skyddade arter: Förekommer §

Inventerad av: Anders Haglund den

Områdesbeskrivning

Beskrivning: Liten fiskfri damm med förekomst av groddjur, ej fältbeökt

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Större vattensalamander (Triturus cristatus)		Mycket högt	Skyddad art: AFS § 4, tidigare rödlistad art (-2010)	Artportalen 2016
Mindre vattensalamander (Lissotriton vulgaris)		Visst	Skyddad art: AFS § 6 §	Artportalen
Vanlig padda (Bufo bufo)		Visst	Skyddad art: AFS § 6 §	Artportalen
Vanlig groda (Rana temporaria)		Högt	Skyddad art: AFS § 6 §	Artportalen

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Biotopkvaliteter saknas eller är av negativ betydelse för biologisk mångfald.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

126. Vinterviken

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Park och trädgård

Dominerande biotop: Park (60%)

Skyddsstatus: Strandskyddsområde

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Park (60 %) Trädgård (40 %)

Beskrivning: Mestadels öppen parkmark med gräsmatta, samt historiska fabriksbyggnader. Lite äldre träd finns nära dessa. I övrigt är träden unga och nyplanterade.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Vissa värden kan finnas knutna till träden vid fabriksbyggnaderna (ej fältkollade).

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Ej noterat i objektet

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

131. Oppen hållmark V Bryggvägen

Naturvärdesklass: Högt naturvärde - naturvärdesklass 2

Naturtyp (grupp): Äng och betesmark

Dominerande biotop: Hållmarkstorräng (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Hållmarkstorräng (100 %)

Beskrivning: Objektet utgörs av ett mindre parti med sandig sydvänd gräsmark på hållmark, som visar spår av svag näringsstörning. Objektet ligger helt solexponerat och har utöver berghällar också fina sandblottor. Floran är mest trivial men har också visst inslag av typiska nektarväxter som gulmåra, tulkört, getrams och tjärblomster. Objektet angränsar till hållmark med stort inslag av ljung i norr.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde.

Objektet har med sitt soliga läge och inslag av sandblottor mycket gynnsamma förhållanden för sandlevande insekter. Vid fältbesöket noterades en hane av det rödlistade svartpålsbiet födosöka i slänten, och arten har troligen en livsmiljö i objektet. Inslaget av nektarväxter är gynnsamt för bland annat bin och fjärilar.

Landskapsområde: Vinterviken

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall			Klent	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)

Övriga strukturer

Strukturtyp	Struktur	Nyckelelement	Frekvens	Täckningsgrad
Geologiska strukturer	Öppna sand/grusytor	Sydexponerad, solexponerad		

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Getrams (Polygonatum odoratum)	Flera	Ringa	, Typisk art	Rikard Anderberg
Gråfibbla (Pilosella officinarum)	Flera	Ringa	Ekologigruppens signalart	Rikard Anderberg
Tulkört (Vincetoxicum hirsutaria)	Flera	Visst	, Typisk art	Rikard Anderberg
Tjärblomster (Viscaria vulgaris)	Flera	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	Rikard Anderberg
Gulmåra (Galium verum)	Flera	Visst	ängs- och betesart	Rikard Anderberg
Sälgsandbi (Andrena vaga)	Enstaka	Högt	, Typisk art	Rikard Anderberg
Svartpålsbi (Anthophora retusa)	Enstaka	Mycket högt	Rödlistad art: Nära hotad (NT)	Rikard Anderberg

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Arthyp	Referens
Spårroxbär	Enstaka	Starkt negativ	Invasiv art: Nationell	Rikard Anderberg

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Flera naturvårdsarter förekommer.

Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.

132. Tall-ekskog på Mörtviksberget

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Ingen känd förekomst

Inventerad av: Anders Haglund den 25 april 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Barrskog med ädellövinslag (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller kvalitetskrav på naturvärdesobjekt

Natura 2000 Naturtyp: Taiga (9010)

Beskrivning: Objektet utgörs av en tall-ekskog belägen i en moränsvacka uppe på Mörtviksberget. Skogen är tydligt kulturlandskap (bete) och här växer skog med inslag av gammal apel och nästan gammal ek. Flera av tallarna i objektet är gamla. Asp, lönn och hägg förekommer också i objektet.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Lång obruten trädkontinuitet (100-300 år)

Beståndsålder: 100-120 år

Påverkan/Naturlighet: Flerskiktat, Luckigt trädskikt, Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Tall				Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Dött stående	Tall		Grov		Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Apel	Gammal			Sällsynt (<1 /ha)
Levande	Skogsek	Nästan gammal			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)
Levande	Tall	Gammal			Tämligen allmän (11-50 st/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Ärenpris (<i>Veronica officinalis</i>)	Enstaka	Ringa	ängs- och betesart	Anders Haglund
Backglim (<i>Silene nutans</i>)		Visst	ängs- och betesart	Artportalen

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande. Enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning.

Sällsynthet och hot: Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt och/eller förekomst av Natura 2000-naturtyp.

133. Ung triviallövskog S Gröndalsvägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp (grupp): Skog och träd, boreal skog

Dominerande biotop: Taiga (100%)

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Rikard Anderberg den 04 maj 2022

Områdesbeskrivning

Biotop: Taiga (100 %) Triviallövskog (100%)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Objektet utgörs av en f.d. jordtäkt som bevuxets med triviallövskog, mest asp och vårtbjörk. Huvuddelen av träden inom objektet är unga (<70 år). Marken är relativt stenig, sluttande mot norr med rasytor i den gamla täkten. Död ved förekommer sparsamt, mest som klen död ved av triviallöv.

Motiv för värdebedömning av naturvärde: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Objektet har visst värde knutet till död ved, samt som livsmiljö för marklevande insekter, fåglar med mera. Objektet hyser mest förekomster av triviala arter.

Landskapsområde: Vinterviken

Kontinuitet: Begränsad skoglig kontinuitet (<100 år)

Beståndsalder: 40-70 år

Naturvårdsträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Asp				Sällsynt (<1 m3/ha)
Dött liggande	Asp			Barklös	Enstaka till sparsamt (1-5 m3/ha)

Övriga strukturer

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Kopparödla (Anguis fragilis)		Ringa	Skyddad art: AFS § 6	Artportalen 2007

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

Bedömningsgrunder SIS

Bedömningsgrunder för artvärde:

Naturvårdsarter: Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.

Rödlistade arter: Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.

Hotade arter: Inga förekomster, eller förekomst av unga träd av alm eller ask.

Artrikedom: Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.

Bedömningsgrunder för biotopvärde:

Biotopkvalitet: Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.

Sällsynthet och hot: Biotopen är allmänt förekommande.

Bilaga 2. Artkatalog

Naturvårdsarter funna i området

Nedan listas de naturvårdsarter som utredningen funnit inom området i tabellform.

I artkatalogen redovisas alla fynd av naturvårdsarter inom inventeringsområdet, samt var de påträffats (rubrik Förekomst) och vilket indikatorvärde arten har.

Under rubriken ”Naturvårdsartskategori” i tabell 1 redovisas vilken typ av naturvårdsart det är (rödlistad art, Ekologigruppens egen indikatorart etc.). I det fall Ekologigruppen pekat ut egna indikatorarter redovisas motiv för detta i tabell 2.

Tabell 1. Naturvårdsarter påträffade i rapporterade från inventeringsområdet. Tabellen är sorterad efter indikatorvärde och därefter i bokstavsordning efter svenskt namn.

Namn	Artgrupp	Indikator-värde	Naturvårds-kategori	Förekomst	Källa
- (Cerceris rybyensis)	Steklar	Mycket högt	Ängs- och betesart	Objekt: 92	AP 2019
Almsnabbvinge (Satyrium w-album)	Fjärilar	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 85	AP 2012–15
Blekticka (Haploporus tuberculosus)	Storsvampar	Mycket högt	Typisk art (9160, 9190, 9070), rödlistad art	Objekt: 80	AP 2000
Blodsopp (Boletus luridiformis)	Storsvampar	Mycket högt	Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 73	AP 2017
Cerceris rybyensis	Steklar	Mycket högt	Ängs- och betesart	Objekt: 92	AP 2019
Ekticka (Phellinus robustus)	Storsvampar	Mycket högt	Typisk art (9020, 9160, 9070), rödlistad art	Objekt: 16, 22, 31, 47, 51, 59, 60, 68, 70, 73, 83, 84, 86, 97, 1060, 1084	AP 2016–20, EKO 2022
Knottrig rottryffel (Scleroderma verrucosum)	Storsvampar	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 73	AP 2017
Lestica clypeata	Steklar	Mycket högt	Tidigare rödlistad art (-2010)	Objekt: 92	AP
Lundbräsmå (Cardamine impatiens)	Kärlväxter	Mycket högt	Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 16	AP 2016
Midsommarblåvinge (Aricia artaxerxes)	Fjärilar	Mycket högt	Typisk art (6210, 6230, 6270, 6510, 6530, 9070)	Objekt: 92	AP 2006
Mindre hackspett (Dendrocopos minor)	Fåglar	Mycket högt	Typisk art (9080, 9010), rödlistad art, skyddad art	Objekt: 73, 80	AP 2020–22
Murgröna (Hedera helix)	Kärlväxter	Mycket högt	Typisk art (9160, 9190), Skogsstyrelsens signalart, skyddad art	Objekt: 113	AP 2007
Oxtungssvamp (Fistulina hepatica)	Storsvampar	Mycket högt	Typisk art (9160, 9070), Skogsstyrelsens signalart, rödlistad art	Objekt: 73, 1058	AP 2016–18
Paddfot (Asperugo procumbens)	Kärlväxter	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 81	AP 2005

Namn	Artgrupp	Indikator-värde	Naturvårds-kategori	Förekomst	Källa
Reliktbock (Nothorhina muricata)	Skalbaggar	Mycket högt	Typisk art (9010, 9060), Skogsstyrelsens signalart, rödlistad art	Objekt: 46, 47, 49, 55, 57, 60	EKO 2022
Rotsopp (Boletus radicans)	Storsvampar	Mycket högt	Skogsstyrelsens signalart, rödlistad art	Objekt: 73	Artportalen 2016, 2018
Sandmaskrosor (Taraxacum sect. Erythrosperma)	Kärlväxter	Mycket högt	Typisk art (4030, 6210, 6280, 6270), ängs- och betesart	Objekt: 73	EKO 2022
Skeppsvarvsfluga (Lymexylon navale)	Skalbaggar	Mycket högt	Typisk art (9160, 9070), rödlistad art	Objekt: 73	EKO 2022
Skogsalmsguldmal (Phyllonorycter tristrigellus)	Fjärilar	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 1060	AP 2012
Skumticka (Spongipellis spumeus)	Storsvampar	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 31	EKO 2022
Slåttergubbe (Arnica montana)	Kärlväxter	Mycket högt	Typisk art (4030, 5130, 6230, 6270, 6510, 6530), ängs- och betesart, rödlistad art	Objekt: 70	AP 1998
Större vattensalamander (Triturus cristatus)	Grod- och kräldjur	Mycket högt	Skyddad art, tidigare rödlistad art (-2010)	Objekt: 125	AP 2016
Svart trolldruva (Actaea spicata)	Kärlväxter	Mycket högt	Typisk art (1610, 9020, 9050, 9160, 9180, 9010), Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 86	AP 2021
Svartpälsbi (Anthophora retusa)	Steklar	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 131	EKO 2022
Vätteros (Lathraea squamaria)	Kärlväxter	Mycket högt	Typisk art (9020, 9160, 9050), Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 73	EKO 2022
Åkergröda (Rana arvalis)	Grod- och kräldjur	Mycket högt	Skyddad art	Objekt: 124	EKO 2022 och AP
Bergglim (Atocion rupestre)	Kärlväxter	Högt	Typisk art (8110, 8220)	Objekt: 73	EKO 2022
Bivarg (Philanthus triangulum)	Steklar	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 92	AP 2019–20
Blanksvart trämyra (Lasius fuliginosus)	Steklar	Högt	Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 16	AP 2016
Blåmunkar (Jasione montana)	Kärlväxter	Högt	Typisk art (2330)	Objekt: 33, 39, 47	AP 1998, 2005, 2019
Duvhök (Accipiter gentilis)	Fåglar	Högt	Rödlistad art, skyddad art	Objekt: 83	AP
Glänttorngräshoppa (Tetrix undulata)	Hopprätvingar	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 38	EKO 2022
Granbarknagare (Microbregma emarginatum)	Skalbaggar	Högt	Typisk art (9010), Skogsstyrelsens signalart, tidigare rödlistad art (-2010)	Objekt: 60	EKO 2022
Grovticka (Phaeolus schweinitzii)	Storsvampar	Högt	Typisk art (9060, 9010), skogsstyrelsens signalart	Objekt: 57	EKO 2022

Namn	Artgrupp	Indikator- värde	Naturvårds- kategori	Förekomst	Källa
Hasselticka (Dichomitus campestris)	Storsvampar	Högt	Typisk art (9020, 9160, 9050), Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 73	AP 2012, EKO 2022
Klippxel (Sorbus rupicola)	Kärlväxter	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 38	EKO 2022
Knägräs (Danthonia decumbens)	Kärlväxter	Högt	Typisk art (4030, 5130, 6230, 6270, 6410, 9070), ängs- och betesart	Objekt: 38, 73	EKO 2022
Korallrot (Corallorhiza trifida)	Kärlväxter	Högt	Typisk art (9080), Skogsstyrelsens signalart, skyddad art	Objekt: 118	AP 2018
Mindre mörghorre (Tomicus minor)	Skalbaggar	Högt	Typisk art (9060, 9010, 91d0), Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 47	EKO 2022
Pimpinell (Poterium sanguisorba)	Kärlväxter	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 113	AP 2006
Ramslök (Allium ursinum)	Kärlväxter	Högt	Skyddad art	Objekt: 73	EKO 2022
Renfanekorgmal (Isophrictis striatella)	Fjärilar	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1060	AP 2012, 2019
Skogsduva (Columba oenas)	Fåglar	Högt	Tidigare rödlistad art (-2010)	Objekt: 37, 53, 86	EKO 2022
Skogslök (Allium scorodoprasum)	Kärlväxter	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 73	EKO 2022
Slättergräsfjäril (Maniola jurtina)	Fjärilar	Högt	Typisk art (6210, 6230, 6270, 6510, 6530, 9070), ekologigruppens signalart	Objekt: 92	AP 2018
Spillkråka (Dryocopus martius)	Fåglar	Högt	Typisk art (9010, 91d0), rödlistad art, skyddad art	Objekt: 73	AP 2017
Svartöra (Auricularia mesenterica)	Storsvampar	Högt	Typisk art (9020), rödlistad art	Objekt: 86	EKO 2022
Sälgsandbi (Andrena vaga)	Steklar	Högt	Typisk art (9060)	Objekt: 131	EKO 2022
Tallticka (Phellinus pini)	Storsvampar	Högt	Typisk art (9010, 9060, 91d0), Skogsstyrelsens signalart, rödlistad art	Objekt: 40, 41, 42, 46, 47, 55, 60, 61, 70, 73, 86, 97	Artportalen 2014, Rikard Anderberg, Anders Haglund, Anders Haglund 2022, Artportalen 2019
Trubbnate (Potamogeton obtusifolius)	Kärlväxter	Högt	Typisk art (1150, 3150)	Objekt: 79	AP 2018
Vanlig groda (Rana temporaria)	Grod- och kräldjur	Högt	Skyddad art	Objekt: 1, 124, 125	Artportalen
Ängsvärlök (Gagea pratensis)	Kärlväxter	Högt	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1055	EKO 2020
Axslinga (Myriophyllum spicatum)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (1150, 3150)	Objekt: 79	AP 2012
Backglim (Silene nutans)	Kärlväxter	Visst	Ängs- och betesart	Objekt: 132, 38	AP 2016. EKO 2022
Blodnäva (Geranium sanguineum)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 38, 39, 47, 113	Artportalen 2019, EKO 2022

Namn	Artgrupp	Indikator-värde	Naturvårds-kategori	Förekomst	Källa
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (8240, 9020, 9050, 9160, 9010), Skogsstyrelsens signalart, skyddad art	Objekt: 85, 86	EKO 2022
Brunfläckig pärlemorfjäril (<i>Boloria selene</i>)	Fjärilar	Visst	Typisk art (6230, 6270, 6510, 6530, 9070)	Objekt: 92	AP 2006
Bäver (<i>Castor fiber</i>)	Däggdjur	Visst	Skyddad art	Objekt: 118	AP 1996
Dvärgvårlök (<i>Gagea minima</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1055	EKO 2020
Gammelgranslav (<i>Lecanactis abietina</i>)	Lavar	Visst	Typisk art (9070, 9010), ekologigruppens signalart	Objekt: 57	EKO 2022
Grönsångare (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	Fåglar	Visst	Typisk art (9010), rödlistad art, skyddad art	Objekt: 73	AP 2019
Gul fetknopp (<i>Sedum acre</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (1230, 2130, 6280, 8230)	Objekt: 41	EKO 2022
Gulmåra (<i>Galium verum</i>)	Kärlväxter	Visst	Ängs- och betesart	Objekt: 121, 131	AP 2015, EKO 2022
Gökärt (<i>Lathyrus linifolius</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (9070), ängs- och betesart	Objekt: 47, 73, 97	EKO 2022
Hornsärv (<i>Ceratophyllum demersum</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (1150, 3150)	Objekt: 79	AP 2012
Hundtunga (<i>Cynoglossum officinale</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (1220, 1610)	Objekt: 40	AP 2018
Kräkklöver (<i>Comarum palustre</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (7310)	Objekt: 79	AP 2014
Kungsmynta (<i>Origanum vulgare</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (6110), ekologigruppens signalart	Objekt: 38	AP 2014
Käringtand (<i>Lotus corniculatus</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (2130, 6210)	Objekt: 101, 113	AP 2006–7, 2016
Mindre vattensalamander (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	Grod- och kräldjur	Visst	Skyddad art	Objekt: 1, 124, 125	AP 2011, 2016, 2018–20
Mjölön (<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (1220, 1610, 2180, 2320), ekologigruppens signalart	Objekt: 46	EKO 2022
Parkgröe (<i>Poa chaixii</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1058	AP 2019
Rak fingersvamp (<i>Ramaria stricta</i>)	Storsvampar	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 73	AP 2017
Rödclint (<i>Centaurea jacea</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 113, 121	AP 2015
Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)	Kärlväxter	Visst	Rödlistad art	Objekt: 26, 67, 70, 85	EKO 2022
Skogslind (<i>Tilia cordata</i>)	Kärlväxter	Visst	Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 67, 73, 83, 85	EKO 2022, AP 2018
Småborre (<i>Agrimonia eupatoria</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 122	AP 2006
Spenört (<i>Laserpitium latifolium</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 113, 121	AP 2018

Namn	Artgrupp	Indikator- värde	Naturvårds- kategori	Förekomst	Källa
Spärraggmossa (Racomitrium elongatum)	Mossor	Visst	Typisk art (2130)	Objekt: 39, 41, 47	EKO 2022
Stare (Sturnus vulgaris)	Fåglar	Visst	Typisk art (9070), rödlistad art, skyddad art	Objekt: 22, 61	EKO 2022
Stenknäck (Coccothraustes coccothraustes)	Fåglar	Visst	Typisk art (9160, 9020, 9070)	Objekt: 22	EKO 2022
Storfläckig pärlemorfjäril (Issoria lathonia)	Fjärilar	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1, 39, 92	AP 2019
Svavelticka (Laetiporus sulphureus)	Storsvampar	Visst	Typisk art (9020)	Objekt: 73	EKO 2022
Tjärblomster (Viscaria vulgaris)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (8230), ängs- och betesart	Objekt: 104, 131, 42, 47, 73	EKO 2022
Tofsmes (Parus cristatus)	Fåglar	Visst	Typisk art (9010, 91d0),	Objekt: 121	AP 2020
Tulkört (Vincetoxicum hirundinaria)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (8210)	Objekt: 38, 47, 83, 101, 113, 121, 131	AP2015, 2019, EKO 2022
Tuschlav (Lasallia pustulata)	Lavar	Visst	Typisk art (8230)	Objekt: 47	EKO 2022
Vanlig padda (Bufo bufo)	Grod- och kräldjur	Visst	Skyddad art	Objekt: 1, 40, 47, 60, 79, 97, 124, 125	AP 2021, EKO 2022
Vanlig snok (Natrix natrix)	Grod- och kräldjur	Visst	Skyddad art, tidigare rödlistad art (-2010)	Objekt: 92	AP 2018–20
Vitkindad gås (Branta leucopsis)	Fåglar	Visst	Skyddad art	Objekt: 117	AP 2021
Åkervädd (Knaulia arvensis)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 121	AP 2015
Ängsblåvinge (Polyommatus semiargus)	Fjärilar	Visst	Typisk art (6230, 6270, 6510, 6530, 9070)	Objekt: 92	AP 2006, 2009
Ängspärlemorfjäril (Argynnis aglaja)	Fjärilar	Visst	Typisk art (6230, 6270, 6510, 6530, 9070)	Objekt: 92	AP 2011
Andmat (Lemna minor)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 124	EKO 2022
Ask (Fraxinus excelsior)	Kärlväxter	Ringa	Rödlistad art	Objekt: 31, 38, 40, 85	EKO 2022
Berberis (Berberis vulgaris)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 47	EKO 2022
Bergsyra (Rumex acetosella)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art (2130)	Objekt: 38	EKO 2022
Björktrast (Turdus pilaris)	Fåglar	Ringa	Rödlistad art, skyddad art	Objekt: 2, 22, 67	EKO 2022
Getrams (Polygonatum odoratum)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art (9190)	Objekt: 131, 42, 47	EKO 2022
Gråfibbla (Pilosella officinarum)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 131, 42	EKO 2022
Grönfink (Chloris chloris)	Fåglar	Ringa	Rödlistad art, skyddad art	Objekt: 85	EKO 2022
Kopparödla (Anguis fragilis)	Grod- och kräldjur	Ringa	Skyddad art	Objekt: 73, 133, 1058	AP 2007, 2021, EKO 2022

Namn	Artgrupp	Indikator-värde	Naturvårds-kategori	Förekomst	Källa
Kråka (<i>Corvus corone</i>)	Fåglar	Ringa	Rödlistad art, skyddad art	Objekt: 37, 47	EKO 2022
Liljekonvalj (<i>Convallaria majalis</i>)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art (9190), skyddad art	Objekt: 47, 60	EKO 2022
Olvon (<i>Viburnum opulus</i>)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art, (9050, 9020), Skogsstyrelsens signalart	Objekt: 85	AP 2017
Sydvårbrodd (<i>Anthoxanthum odoratum</i>)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art (6520), ängs- och betesart	Objekt: 42	EKO 2022
Vingpimpinell (<i>Poterium sanguisorba</i> subsp. <i>balearicum</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 101	AP 2014, 2016
Vitfryle (<i>Luzula luzuloides</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1058	AP 2018–19
Äkta Johannesört (<i>Hypericum perforatum</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens signalart	Objekt: 41	EKO 2022
Ärenpris (<i>Veronica officinalis</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ängs- och betesart	Objekt: 132, 37, 73	EKO 2022
Mahonia (<i>Mahonia aquifolium</i>)	Kärlväxter	Visst negativ	Ekologigruppens negativa indikatorer	Objekt: 41	EKO 2022
Snöbär (<i>Symphoricarpos albus</i>)	Kärlväxter	Visst negativ	Ekologigruppens negativa indikatorer	Objekt: 74	EKO 2022
Kaukasiskt fetblad (<i>Phedimus spurius</i>)	Kärlväxter	Starkt negativ	Ekologigruppens negativa indikatorer	Objekt: 41	EKO 2022
Spärroxbär (<i>Cotoneaster divaricatus</i>)	Kärlväxter	Starkt negativ	Ekologigruppens negativa indikatorer	Objekt: 131, 22, 40, 41, 47, 74	EKO 2022

Tabell 2. Motivering till arter funna i området inom kategorin Ekologigruppens egna naturvårdsarter.

Namn	Ekologi och krav på miljö
Blodnäva	Brynkontinuitet, artrika miljöer
Dvärgvårlök	Arten förekommer i lundar och parker, ofta på lite torrare mark. den kan indikera lite artrikare förhållanden.
Parkgröe	Parkmiljöer med lång kontinuitet
Pimpinell	Hävdkontinuitet, näringsfattiga gräsmarker
Renfaneorgmal	Artens indikatorvärde är oklart. den är ovanlig i Sverige. då den är en liten art är den säkerligen förbisedd.
Rödclint	Artrika betesmarks- och brynmiljöer, viktig nektarkälla för insekter
Småborre	Brynkontinuitet, artrika miljöer
Spenört	Artrika betesmarks- och brynmiljöer
Storfläckig pärlemorfjäril	Indikerar artrika torra marker. Storfläckig pärlemorfjäril varierar kraftigt i antal från år till år. i södra Sverige sker fortplantningen främst på sandfält innanför flygsanddyner vid havet, på sandiga trädesåkrar, alvarmarker och hållmarker i skärgården, medan den norrut sker på sydvända branta klippängar och i grusgröpar. under år med kraftig populationstillväxt migrerar arten och kan då påträffas nästan överallt, men den söker sig alltid till torra ytor. den migrerar inte särskilt långt, men ändå tillräckligt för att med jämna mellanrum återkolonisera

	trakter som bara under några år i följd klarar att uppfylla artens krav på gynnsamt lokalklimat.
Vitfryle	Äldre parkmiljöer med rik mångfald
Vingpimpinell	Hävdkontinuitet, näringsfattiga gräsmarker
Ängsvårlök	Artrika parkmiljöer med ofta mer än hundraårig kontinuitet.

Referenser

Brynindikatorart: Nilsson, E. 2014. *Bryn - Inventering av bryn i Göteborgs kommun*.

Rödlistad art: Artdatabanken 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. ArtDatabanken, Uppsala.

Sandmarksindikator: Larsson, K 2017. *Insekter som signalarter för öppna marker i södra Sverige*

Signalart skog: Skogsstyrelsen. 2019. *Skyddsvärd skog – naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning*.

Signalart skog: Norén, M., Nitare, J., Larsson, A., Hultgren, B. & Bergengren, I. 2002. *Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping*.

Tidigare rödlistad art: Artdatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, Uppsala.

Gärdenfors, U. et al. 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, Uppsala

Gärdenfors, U. et al. 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. ArtDatabanken, Uppsala

Gärdenfors, U. et al. 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. ArtDatabanken, Uppsala

Typisk art: Naturvårdsverket 2012. *Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1*. Vägledningar för olika Natura-naturtyper.

Ängs- och betesmarksarter: Ivarsson, R. & Pettersson, M.W. 2005. *Humlor och solitärbin på åkerholmar*. Svenska Vildbiprojektet vid Artdatabanken, SLU & Avdelningen för Växtekologi, Uppsala Universitet.

Ängs- och betesmarksarter: Jordbruksverket 2003. *INDIKATORARTER – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker*.

Ängs- och betesmarksarter: Jordbruksverket. 2016. *Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016*.

Bilaga 3. Konsekvensskala för bedömning av påverkan på värden

Konsekvenser	Naturvärden och grön infrastruktur
+ 4, Mycket stora	Betydande förbättrande påverkan på riksobjekt eller regionalt värdefulla objekt eller grönstruktur.
+ 3, Stora	Begränsad positiv påverkan på riksobjekt eller regionala värden, eller grönstruktur <i>eller</i> betydande positiv påverkan på kommunala värden/grönstruktur.
+ 2, Märkbara	Liten positiv påverkan på riksobjekt eller regionala värden <i>eller</i> begränsad påverkan på kommunala värden/grönstruktur <i>eller</i> omfattande påverkan på större lokala värden.
+ 1, Små	Liten positiv påverkan på kommunala värden <i>eller</i> mindre konsekvenser för lokala värden.
+ -0, Inga eller obetydliga	Inga påvisbara effekter eller konsekvenser som saknar betydelse för de kända värdena
- 1, Små	Liten negativ påverkan på kommunala värden/grönstruktur, eller mindre påverkan på lokala värden.
- 2, Märkbara	Liten negativ påverkan på riksobjekt eller regionala värden/grönstruktur <i>eller</i> begränsad påverkan på kommunala värden/grönstruktur <i>eller</i> omfattande påverkan på större lokala värden.
- 3, Stora	Begränsad negativ påverkan på objekt med högsta värde eller regionala värden/ grönstruktur <i>eller</i> betydande påverkan på värden/grönstruktur av kommunalt intresse.
- 4, Mycket stora	Betydande negativ påverkan på högsta värde eller regionalt värdefulla objekt/grönstruktur.

Bilaga 4. Metodbeskrivning för naturvärdesbedömning enligt SIS

I arbetet med naturvärdesinventering (NVI) görs klassificering av all mark med avseende på naturvärde och naturtyp. Metoden följer SIS-standard SS 199000:2014 för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI), vad gäller genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Standarden har tagits fram av Trafikverket och ledande svenska naturmiljökonsulter där Ekologigruppen ingått som en av de medverkande. Med naturvärde menas här värde för biologisk mångfald. Geologiska värden och värde för friluftslivet beaktas inte.

Naturvärdesinventeringen redovisar och beskriver objekt som har naturvärdesklass 1–4. Områden med lägre naturvärde redovisas inte.

Naturvärdesklasserna är:

Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. I denna klass ingår bland annat skogliga nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen och områden som är utpekade som värdefulla i ängs- och hagmarksinventeringen.

Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

I klassen återfinns miljöer som hyser en rik biologisk mångfald eller är ovanliga ur ett kommunalt perspektiv. Miljöerna är viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden i den berörda kommunen. I denna klass ingår bland annat områden med naturvärden utpekade av Skogsstyrelsen och ängs- och betesmarksinventeringens klass restaurerbar ängs- och betesmark.

Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större och att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestand men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

I klassen återfinns miljöer som hyser en biologisk mångfald som gör dem viktiga att bevara för att behålla den biologiska mångfalden på lokal nivå. Med lokal menas stadsdel, socken eller annan begränsad geografisk enhet som definieras i inventeringen.

Parametrar för naturvärdesbedömning

Naturvärdesinventeringen utgår i grunden från bedömning av art- respektive biotopvärde.

Biotopvärde

Biotopvärde inventeras genom klassificering av biotop, samt viktiga värdeelement och strukturer som finns i objekten. En viktig aspekt är om naturtypen utgörs av en så kallad Natura-naturtyp, det vill säga att den omfattas av den lista över skyddsvärda naturtyper som ingår i EU:s art- och habitatdirektiv. För att göra denna klassning görs först en tolkning från flygbilder med hjälp av en tolkningsnyckel för Natura-naturtyperna (Ekologigruppen 2015). Därefter kontrolleras biotoptillhörighet i fält.

Bedömningsgrunden för biotopvärde omfattar två underliggande aspekter:

- naturtypens sällsynthet, inklusive hot mot naturtypen i fråga
- biotopkvalitet, vilket inkluderar bl.a. naturlighet, processer och störningsregimer, strukturer och element, kontinuitet, förekomst av nyckelarter, läge, storlek och form.

För att nå högsta biotopvärde ska de biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finnas i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet.

Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen, och/eller utgöras av förekomst av biotop eller Natura-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv. För vanligt förekommande hotade Natura-naturtyper som exempelvis taiga har Ekologigruppen tillämpat att det krävs att kriterierna för biotopkvalitet också uppfylls för klassning till högt biotopvärde. Standarden anger att det räcker med att naturtypen utgörs av en hotad Natura 2000-naturtyp. För sällsynt förekommande Natura-naturtyper som exempelvis silikatgräsmarker räcker det med att kriterier för att biotopen ska klassas som Natura-naturtyp uppnås för att erhålla högt biotopvärde.

Artvärde

I bedömningsgrunden för artvärde ingår fyra aspekter: naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter och artrikedom.

En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö, men som ändå är någorlunda allmänt förekommande. Genom sin förekomst indikerar arten att det finns särskilda naturvärden i ett område och att det finns möjligheter till förekomster av rödlistade arter. Naturvårdsarter är utpekade i olika inventeringar och sammanhang. Bland dessa kan nämnas *rödlistade arter* och *fridlysta arter* (se ovan), *typiska arter* (arter som indikerar gynnsam bevarandestatus i naturtyper listade i habitatdirektivet), *fågellarter i fågeldirektivet*, *skogliga signalarter* (utpekade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringsmetodik), *ängs- och betesmarksarter* (utpekade i Jordbruksverkets metodik för inventering av ängs- och betesmarker), samt Ekologigruppens *egna indikatorarter*.

Naturvårdsarter bedöms utifrån antalet naturvårdsarter, men även hur livskraftig respektive art är (hur vanlig en enskild art är) samt hur väl de indikerar naturvärden. Artrikedom bedöms utifrån artantal, och är en viktig bedömningsgrund i naturtyper med bristfällig kunskap om förekomst av naturvårdsarter.

Aspekterna naturvårdsart eller artrikedom bedöms på en fyrgradig skala för artvärde.

För vanligt förekommande rödlistade och hotade arter med ringa indikatorvärde som exempelvis ask och kungsfågel har Ekologigruppen anpassat värderingen av artvärde så att förekomst av hotad art med visst eller ringa indikatorvärde inte med automatik ger högt artvärde.

För att göra artvärdesbedömningen spårbar rörande kriteriet förekomst av naturvårdsarter har Ekologigruppen tilldelats naturvårdsarterna poäng utifrån följande skala:

0 = ringa indikatorvärde

1 = visst indikatorvärde

2 = högt indikatorvärde

3 = Mycket högt indikatorvärde

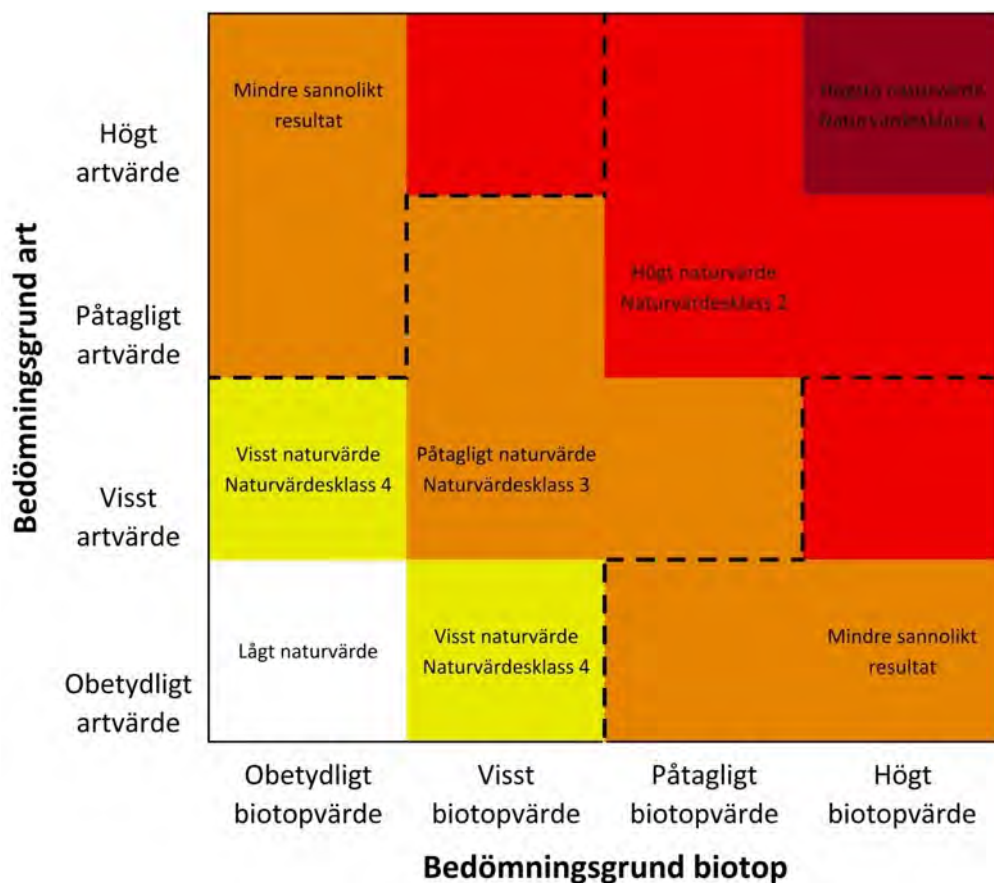
Artpoängen har räknats samman i varje naturvärdesobjekt. Då olika förutsättningar för förekomst av naturvårdsarter finns i olika naturtyper har bedömningsskala enligt tabell 1 nedan tillämpats av Ekologigruppen.

Tabell 1. Tabell som Ekologigruppen tillämpar som grund för bedömning av kriteriet "förekomst av naturvårdsarter" i olika typer av natur, baserat på artpoäng.

Värden för bedömningsgrund art	Naturvårdsarter	Artpoäng									
		Hällmark-ställskog	Tallskog	Gran och barbland trivillövsk äsbarrog	Lövsump skog	Trädklädd betesmark	Naturliga gräsmarker	småvat-ten	Kärr och mossar	Ädellövsk og	Aker, park och gårds-
<i>Obetydligt artvärde</i>	Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.	0-1	0-1	0-1	0-2	0-1	0-2	0-1	0-1	0-2	0-1
<i>Visst artvärde</i>	Enstaka naturvårdsarter förekommer. Ätminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde (minst högt) eller har en livskraftig förekomst = flera eller stort antal	2-4	2-4	2-4	2-6	2-8	3-5	2-4	2-5	3-6	2-6
<i>Påtagligt artvärde</i>	Flera naturvårdsarter förekommer. Ätminstone några (= två) naturvårdsarter är goda indikatorer (minst högt) på naturvärde <i>eller</i> har livskraftiga förekomster = flera eller stort antal	5-9	5-11	6-13	7-13	9-17	6-17	4-8	5-12	6-13	6-13
<i>Högt artvärde</i>	Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera (≥ 3) naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde (minst högt) <i>eller</i> har livskraftiga förekomster = flera eller stort antal.	10-	12-	14-	14-	18-	18-	9-	13-	14-	14-

Samlad naturvärdesbedömning

Samlad naturvärdesbedömning är en analys som görs av en ekolog och där biotop och artvärden som identifierats används som grund (figur 1). Värdet av förekomst av naturvårdsarter, biotopkvalitet, sällsynthet och hot förstärker som regel varandra. Kunskap rörande hur strukturer och funktioner samt naturvårdsarter uppträder i olika naturtyper har stor betydelse för värdebedömningen. I vissa naturmiljöer, exempelvis magra tallskogar, förekommer få naturvårdsarter och dessa är ofta svåra att hitta. Detta faktum vägs in i den samlade bedömningen.

Figur 1. Illustration av hur bedömningsgrunderna för art- och biotopvärde relaterar till varandra.

Redovisning av osäkerheter i värdebedömningen/preliminär bedömning

En naturvärdesbedömning är alltid förknippad med en rad osäkerhetsfaktorer. När osäkerheten bedöms som alltför stor redovisas NVI-klassificeringen som preliminär. I denna förstudie har bara hälften av objekten besökts i fält och resterande del har bara besökts kort utan att hela objektet inventerats. Av denna anledning är alla bedömningar av naturvärden preliminära. Osäkerhetsfaktorer utgörs i första hand av:

- Objektet är ej fältbesökt eller i sin helhet genomsökt
- Få eller inga fynd av naturvårdsarter finns registrerade i databaser som Artportalen i de objekt som inte fältbesökts.
- Naturvårdsarter inom organismgrupp som är viktig för naturtypen går inte att inventera under årstiden då fältarbetet genomförs.

Avgränsningar

Kartläggning av värden för friluftsliv och rekreation ingår inte i metodiken.

Det ingår inte i metodiken att utreda konsekvenser av eventuell exploatering eller ge förslag till kompensationsåtgärder.

Referenser

Ekologigruppen 2015. Flygbildstolkningsnycklar för NVI och biotopkartering.

Bilaga 5. Fågelarter ej relevanta för områdets naturvärden

Namn	Rödliste-kategori	Indikatorvärde	Källa (AP = Artportalen)	Kommentar
Alfågel	NT	-	AP 2014	1 obs, ej relevant för området.
Bergfink		-	AP 2008, 2011, 2015–18, 2020–21	8 obsar, ej relevant för området.
Blå kärrhök	NT	-	AP 2021	1 obs, ej relevant för området.
Bläsand	VU	-	AP 2013, 2020	3 obsar, ej relevant för området.
Brun kärrhök		-	AP 2014–2018, 2020–21	7 obsar, ej relevant för området.
Brunand	EN	-	AP 2015	1 obs ej relevant för området
Dvärgbeckasin		-	AP 2020	1 obs, ej relevant för området
Dvärgmå		-	AP 2020	1 obs, ej relevant för området.
Ejder	EN	-	AP 2018	1 obs, ej relevant för området.
Enkelbeckasin		-	AP 2015	1 obs, ej relevant för området.
Fiskgjuse		-	AP 2014–15, 2017–18, 2020	6 obsar, ej relevant för området
Fisktärna		-	AP 2012, 2015–17, 2020	6 obsar, ej relevant för området.
Fjällvråk	NT	-	AP 2011, 2014	2 obsar, ej relevant för området.
Gluttsnäppa		-	AP 2017	1 obs, ej relevant för området.
Gravand	NT	-	AP 2016	1 obs, ej relevant för området.
Grönben		-	AP 2016	1 obsar, ej relevant för området.
Gulärta		-	AP 2016	1 obsar, ej relevant för området.
Gök		-	AP 2014	2 obsar, ej relevant för området
Havstrut	VU	-	AP 2017	2 obsar, ej relevant för området.
Havsörn	NT	-	AP 2014–18, 2020	8 obsar ej relevant för området
Kricka	VU	-	AP 2018	1 obs, ej relevant för området
Kustlabb	NT	-	AP 2018	1 obsar, ej relevant för området.
Lappsparr	VU	-	AP 2013	1 obsar, ej relevant för området.
Lappuggla	VU	-	AP 2012	2 obsar, ej relevant för området
Lundsångare	NT	-	AP 2016	6 obsar ej relevant för området
Lärkfalk		-	AP 2015, 2020	3 obsar, ej relevant för området
Mindre sångsvan		-	AP 2018	1 obs, ej relevant för området.
Morkulla		-	AP 2020	2 obsar söder om Vinterviken
Nötkråka		-	AP 2013	2 obsar söder om Vinterviken
Pilgrimsfalk	NT	-	AP 2013	1 obs, ej relevant för området.
Rosenfink	NT	-	AP 2018	1 obs ej relevant för området
Rödvingetrast	NT	-	AP 2008, 2011, 2014, 2016–18, 2020	9 obsar ej relevant för området
Salskrake		-	AP 2020	1 obs, ej relevant för området.
Sidensvans		-	AP 2016–18, 2020	5 obsar, ej relevant för området.
Silvertärna		-	AP 2015–2017	4 obsar, ej relevant för området.
Sjöorre		-	AP 2014, 2020–21	3 obsar, ej relevant för området.
Skrattmå	NT	-	AP 2015–16, 2018, 2020	6 obsar, ej relevant för området.
Skärntärna	NT	-	AP 2014, 2017	3 obsar, ej relevant för området.
Småspov		-	AP 2020	1 obs, ej relevant för området.
Snatterand		-	AP 2014	1 obs, ej relevant för området.
Stenskvätta		-	AP 2015	1 obs, ej relevant för området
Storlom		-	AP 2015–16, 2018, 2020–21	6 obsar, ej relevant för området.
Storskarv		-	AP 2008, 2011–12, 2014–17	8 obsar söder om Vinterviken
Storspov	EN	-	AP 2015, 2018	2 obsar, ej relevant för området.
Strömstare			AP 2016	1 obs, ej relevant för området

Namn	Rödliste-kategori	Indikatorvärde	Källa (AP = Artportalen)	Kommentar
<i>Svärta</i>	VU	-	AP 2014	1 obs, ej relevant för området.
<i>Sånglärka</i>		-	AP 2011, 2015–17, 2020	6 obsar, ej relevant för området
<i>Sångsvan</i>		-	AP 2001, 2014–18, 2020–2021	14 obsar, ej relevant för området.
<i>Sädgås</i>		-	AP 2013–15, 2018, 2020	6 obsar, ej relevant för området.
<i>Sävsparv</i>	NT	-	AP 2015–16	2 obsar söder om Vinterviken
<i>Tallbit</i>	VU	-	AP 2020	1 obs, ej relevant för området.
<i>Tofsvipa</i>	VU	-	AP 2016–17, 2020	3 obsar söder om Vinterviken
<i>Tornfalk</i>		-	AP 2013, 2018	3 obsar söder om Vinterviken
<i>Trana</i>		-	AP 2012, 2014–18, 2020	12 obsar, ej relevant för området.
<i>Trädlärka</i>		-	AP 2020	1 obs söder om Vinterviken
<i>Videsparv</i>	NT	-	AP 2015	1 obs, ej relevant för området.
<i>Ängsplärka</i>		-	AP 2008, 2011–12, 2014–16, 2020–21	10 obsar runt Vinterviken och Mörtviken